

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS
EN SENAAT

5 maart 2008

**Onderzoek van de financiële verslagen over
de boekhouding van de politieke partijen en
hun componenten
(boekjaar 2006)**

VERSLAG

NAMENS DE CONTROLECOMMISSIE BETREFFENDE
DE VERKIEZINGSUITGAVEN EN DE BOEKHOUDING
VAN DE POLITIEKE PARTIJEN
UITGEBRACHT DOOR
DE HEER **Filip ANTHUENIS (S)** EN
MEVROUW **Karine LALIEUX (K)**

Voorgaande documenten :

Stukken van de Kamer :
Doc 51 3117/ (2006/2007) :
001 en 002 : Publicatie van de financiële verslagen.

Stukken van de Senaat :
3-2451 - 2006/2007 :
Nrs 1 en 2 : Publicatie van de financiële verslagen.

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS ET SÉNAT
DE BELGIQUE

5 mars 2008

**Examen des rapports financiers sur la
comptabilité des partis politiques
et de leurs composantes
(exercice 2006)**

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION DE CONTRÔLE
DES DÉPENSES ÉLECTORALES ET DE LA
COMPTABILITÉ DES PARTIS POLITIQUES
PAR
M. **Filip ANTHUENIS (S)** ET
MME **Karine LALIEUX (CH)**

Documents précédents :

Documents de la Chambre :
Doc 51 3117/ (2006/2007) :
001 et 002 : Publications des rapports financiers.

Documents du Sénat :
3-2451 - 2006/2007 :
N°s 1 et 2 : Publications des rapports financiers..

**Samenstelling van de Controlecommissie op datum van goedkeuring van het verslag/
Composition de la Commission de contrôle à la date de l'approbation du rapport :**voorzitters - **Herman Van Rompuy - Armand De Decker** (S) - présidents**A. — Vaste leden/Membres titulaires:**KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS/
CHAMBRE DES REPRÉSENTANTSCD&V – N-VA : Peter Luyckx, Servais Verherstraeten
MR : Daniel Bacquellaine, Pierre-Yves Jeholet
PS : Thierry Giet, Karine Lalieux
Open Vld : Bart Tommelein
VB : Gerolf Annemans
sp.a-spirit : Renaat Landuyt
Ecolo-Groen! : Zoé Genot**SENAAT/SÉNAT**CD&V – N-VA : Wouter Beke, Etienne Schouppe
MR : Christine Defraigne
Open Vld : Filip Anthuenis, Nele Lijnen
VB : Joris Van Houthem
PS : Philippe Mahoux
sp.a-spirit : Geert Lambert
cdH : Francis Delpérée
Ecolo-Groen! : Josy Dubié**B. — Plaatsvervangers/Membres suppléants:**KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS/
CHAMBRE DES REPRÉSENTANTSStefaan Vercamer, N.
Valérie De Bue, Corinne De Permentier
André Frédéric, André Perpète
Bruno Steegen
Koen Bultinck
Freya Van den Bossche
Meyrem Almaci**SENAAT/SÉNAT**Sabine de Bethune, Louise Ide
Alain Courtois
Margriet Hermans, Paul Wille
Yves Buysse
Oga Zrihen
Myriam Vanlerberghe
Marc Elsen
José Daras

INHOUDSOPGAVE

I. Situering	5
II. Procedure	10
III. Tussentijds verslag	
A. Tijdschema	11
B. Overzicht van de onderzoekswerkzaamheden betreffende het boekjaar 2006	14
C. Opzet van het preliminair onderzoek	15
D. Advies van het Rekenhof en reacties van de politieke partijen	16
E. Besluiten	40
F. Ontwerp van aanbevelingen	41
IV. Bespreking	
Vooraf: Controletermijn	41
A. VLD / PS / sp.a-spirit / MR / CD&V / Vlaams Belang / cdH / Ecolo / N-VA / Groen!	42
B. FN	42
1. Probleemstelling	42
2. Hoorzitting met meester Jean-Marie Verschueren, sekwester en voorlopig bestuurder van de vzw AFFN	
2.1. Uiteenzetting van meester Jean-Marie Verschueren	44
2.2. Gedachtewisseling	46
3. Gevolgen verbonden aan het ontbreken van een financieel verslag	49
V. Aanbevelingen	
1. Model van financieel verslag	51
2. Verfining van artikel 1, 4°, vierde lid, van de wet van 4 juli 1989	51
3. Aanpassing van artikel 25 van de wet van 4 juli 1989	51
VI. Stemmingen	
A. Vergadering van 12 december 2007	51
B. Vergadering van 16 januari 2008	51
VII. Epiloog	52
<u>Bijlagen:</u>	
1. Advies dd. 13 juni 2007 van het Rekenhof betreffen- de de financiële verslagen over de boekhouding van de politieke partijen en hun componenten (boekjaar 2006)	55
2. Standpunten van de politieke partijen nopens de opmerkingen van het Rekenhof	73
3. Samenvattingen van de financiële verslagen over het boekjaar 2006	95

SOMMAIRE

I. Contexte	5
II. Procédure	10
III. Rapport intermédiaire	
A. Calendrier	11
B. Aperçu des activités de contrôle concernant l'exercice 2006	14
C. But de l'examen préliminaire	15
D. Avis de la Cour des comptes et réactions des partis politiques	16
E. Conclusions	40
F. Projet de recommandations	41
IV. Discussion	
Préambule: Délai de contrôle	41
A. VLD / PS / sp.a-spirit / MR / CD&V / Vlaams Belang / cdH / Ecolo / N-VA / Groen!	42
B. FN	42
1. Exposé du problème	42
2. Audition de maître Jean-Marie Verschueren, séquestre et administrateur provisoire de l'ASBL AFFN	
2.1. Exposé de maître Jean-Marie Verschueren . . .	44
2.2. Échange de vues	46
3. Conséquences liées à l'absence de rapport financier	49
V. Recommandations	
1. Modèle de rapport financier	51
2. Affinement de l'article 1 ^{er} , 4°, alinéa 4, de la loi du 4 juillet 1989	51
3. Modification de l'article 25 de la loi du 4 juillet 1989	51
VI. Votes	
A. Réunion du 12 décembre 2007	51
B. Réunion du 16 janvier 2008	51
VII. Épilogue	52
<u>Annexes:</u>	
1. Avis du 13 juni 2007 de la Cour des comptes concernant les rapports financiers sur la comp- tabilité des partis politiques et de leurs composantes (exercice 2006)	55
2. Points de vue des partis politiques sur les observa- tions de la Cour des comptes	73
3. Résumé des rapports financiers relatifs à l'exercice 2006	95

I. — SITUERING

Krachtens de artikelen 15, zoals gewijzigd bij de wet van 17 februari 2005, en 22 van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van de federale Kamers, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, verleent de Kamer van volksvertegenwoordigers en de Senaat, ieder wat hem betreft, per politieke partij die in één van de Kamers door ten minste één rechtstreeks verkozen parlements lid vertegenwoordigd is, een dotatie aan de vzw die daartoe door de betrokken partij wordt aangewezen¹.

Om op deze dotatie aanspraak te kunnen maken, dienen de partijen daarenboven te voldoen aan de voorwaarde gesteld door artikel 15bis, ingevoegd door de wet van 10 april 1995.

Dit artikel luidt als volgt:

«Om aanspraak te kunnen maken op de dotatie waarin is voorzien bij artikel 15, moet elke partij, tegen uiterlijk 31 december 1995, in haar statuten of in haar programma een bepaling opnemen waarbij zij zich ertoe verbindt om in haar politieke actie ten minste de rechten en vrijheden, zoals gewaarborgd door het bij de wet van 13 mei 1955 bekrachtigde Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden van 4 november 1950 en door de in België van kracht zijnde aanvullende protocollen bij dit Verdrag, in acht te nemen en door haar diverse geledingen en verkozen mandatarissen te doen in acht nemen».

Luidens artikel 16 van de wet van 4 juli 1989 is de totale jaarlijkse dotatie voor elke politieke partij die aan de hiervoor gestelde voorwaarden voldoet, samengesteld uit de volgende bedragen:

1° een forfaitair bedrag van 125.000 euro dat ingevolge artikel 19, tweede lid, van dezelfde wet gelijk wordt verdeeld over de Kamer van volksvertegenwoordigers en de Senaat;

2° een aanvullend bedrag van 1,25 euro per geldig uitgebrachte stem, ongeacht of het een lijststem dan wel een naamstem is, op de door de politieke partij erkende

¹ De wet van 17 februari 2005 tot wijziging van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van de federale Kamers, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen (*Belgisch Staatsblad* van 21 april 2005 – editie 2) had uitwerking met ingang van 1 juni 2003. Vóór deze datum was een politieke partij slechts gerechtigd op dotaties indien ze in beide Kamers door ten minste één rechtstreeks verkozen parlements lid vertegenwoordigd was.

I. — CONTEXTE

En vertu des articles 15, tel qu'il a été modifié par la loi du 17 février 2005, et 22 de la loi du 4 juillet 1989 relative à la limitation et au contrôle des dépenses électorales engagées pour les élections des Chambres fédérales, ainsi qu'au financement et à la comptabilité ouverte des partis politiques, la Chambre des représentants et le Sénat, chacun en ce qui le concerne, accordent pour chaque parti politique qui est représenté dans l'une des assemblées par au moins un parlementaire élu directement, une dotation à l'ASBL désignée à cet effet par le parti concerné¹.

Pour pouvoir prétendre à cette dotation, les partis doivent en outre satisfaire à la condition posée par l'article 15bis, inséré par la loi du 10 avril 1995.

Cet article est libellé comme suit:

«Pour pouvoir bénéficier de la dotation prévue à l'article 15, chaque parti doit, pour le 31 décembre 1995 au plus tard, inclure dans ses statuts ou dans son programme une disposition par laquelle il s'engage à respecter dans l'action politique qu'il entend mener, et à faire respecter par ses différentes composantes et par ses mandataires élus, au moins les droits et les libertés garantis par la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales du 4 novembre 1950 et approuvée par la loi du 13 mai 1955, et par les protocoles additionnels à cette convention en vigueur en Belgique.».

En vertu de l'article 16 de la loi du 4 juillet 1989, la dotation annuelle totale octroyée à chaque parti qui satisfait aux conditions susmentionnées est composée des montants suivants:

1° un montant forfaitaire de 125.000 euros, réparti de manière égale entre la Chambre des représentants et le Sénat, conformément à l'article 19, alinéa 2, de la même loi;

2° un montant supplémentaire de 1,25 euro par vote valable, qu'il s'agisse d'un vote de liste ou d'un vote nominatif, émis sur les listes de candidats reconnues par

¹ La loi du 17 février 2005 modifiant la loi du 4 juillet 1989 relative à la limitation et au contrôle des dépenses électorales engagées pour les élections des Chambres fédérales, ainsi qu'au financement et à la comptabilité ouverte des partis politiques (*Moniteur belge* du 21 avril 2005 – édition 2) a produit ses effets le 1er juin 2003. Avant cette date, pour pouvoir prétendre à une dotation, les partis politiques devaient être représentés dans les deux assemblées par au moins un parlementaire élu directement.

kandidatenlijsten bij de laatste wetgevende verkiezingen tot de gehele vernieuwing van de Kamer van volksvertegenwoordigers en van de Senaat.

Overeenkomstig artikel 18, vervangen bij de wet van 2 april 2003, worden deze twee bedragen aangepast aan de schommelingen van het indexcijfer der consumptieprijzen. De indexcijfers van respectievelijk januari 1993 en januari 2003 worden als basis genomen.

Iedere partij kan afstand doen van het voordeel van de haar verleende dotatie (artikel 16, laatste lid).

Overeenkomstig artikel 23, zoals laatst gewijzigd bij de wetten van 19 november 1998 en 23 juni 1999, impliceert het verkrijgen van deze dotatie voor de beheerraad van de betrokken vzw de verplichting om jaarlijks een financieel verslag op te stellen over de jaarrekeningen van de politieke partij en haar componenten. Dit verslag dat ten minste de als bijlage bij de wet van 4 juli 1989 opgesomde documenten bevat, wordt opgemaakt met inachtneming van de bepalingen vervat in de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding en de jaarrekening van de ondernemingen en de uitvoeringsbesluiten ervan.

De documenten waarvan sprake in de bijlage van de wet van 4 juli 1989, zoals ingevoegd bij de wet van 19 november 1998, zijn:

1. Een document met de identificatie van de partij en haar componenten, zoals omschreven in artikel 1, 1°, tweede lid. De identificatie omvat minstens de benaming, de zetel, de rechtsvorm, het maatschappelijk doel en de samenstelling (naam, woonplaats, beroep) van de beheers- en controleorganen van elk van de partijcomponenten.

2. De samenvattende rekening (balans en resultatenrekening) van elke component van de politieke partij, volgens de definitie ervan in artikel 1, 1°, tweede lid. Deze rekeningen mogen opgesteld worden in de vorm van een synoptische tabel met een minimale aanduiding per component van:

a) het totaal van de activa, het totaal van de voorzieningen en schulden en het bedrag van het patrimonium;

b) de opbrengsten en kosten uit courante werking, het resultaat uit courante werking vóór financiële resultaten, het financieel resultaat, het uitzonderlijk resultaat, het resultaat van het boekjaar;

c) het aantal tewerkgestelde personen uitgedrukt in voltijdse equivalenten, waarvan de kost door de partijcomponent wordt gedragen.

le parti politique lors des dernières élections législatives en vue du renouvellement intégral de la Chambre des représentants et du Sénat.

Conformément à l'article 18, remplacé par la loi du 2 avril 2003, ces deux montants sont adaptés en fonction des variations de l'indice des prix à la consommation. Les indices de base sont respectivement ceux de janvier 1993 et janvier 2003.

Chaque parti peut renoncer au bénéfice de la dotation qui lui est allouée (article 16, dernier alinéa).

Conformément à l'article 23, modifié en dernier lieu par les lois du 19 novembre 1998 et du 23 juin 1999, l'octroi de cette dotation implique pour le conseil d'administration de l'ASBL concernée l'obligation d'établir annuellement un rapport financier sur les comptes annuels du parti politique et de ses composantes. Ce rapport, qui comprend au moins les documents énumérés en annexe de la loi du 4 juillet 1989, est établi dans le respect des dispositions de la loi du 17 juillet 1975 relative à la comptabilité et aux comptes annuels des entreprises et des arrêtés d'exécution de celle-ci.

Les documents dont il est question à l'annexe de la loi du 4 juillet 1989, insérée par la loi du 19 novembre 1998, sont les suivants:

1. Un document identifiant le parti et ses composantes telles que définies à l'article 1er, 1°, alinéa 2. L'identification comprend au moins le nom, le siège, la forme juridique, l'objet social et la composition (nom, domicile, profession) des organes de gestion et de contrôle de chacune des composantes du parti.

2. Les comptes synthétiques (bilan et compte de résultats) de chaque composante du parti politique selon la définition qui en est donnée par l'article 1er, 1°, alinéa 2. Ces comptes peuvent être établis sous la forme d'un tableau synoptique faisant apparaître par composante au moins:

a) le total des actifs, le total des provisions et des dettes et le montant du patrimoine;

b) les produits et les charges courantes, le résultat courant avant résultat financier, le résultat financier, le résultat exceptionnel, le résultat de l'exercice;

c) le nombre de personnes occupées exprimé en équivalents temps plein dont la charge est supportée par la composante du parti.

3. De geconsolideerde rekening van de politieke partij en haar componenten bestaande uit een geconsolideerde balans, een geconsolideerde resultatenrekening, alsook een verklarende toelichting van de rubrieken van de geconsolideerde balans en van de geconsolideerde resultatenrekening, volgens het schema vastgelegd door de Controlecommissie betreffende de verkiezingsuitgaven en de boekhouding van de politieke partijen.

4. Een verslag van de bedrijfsrevisor waarin deze:

a) bevestigt dat de geconsolideerde rekening opgesteld is overeenkomstig de reglementaire bepalingen. Dit verslag geldt als een verklaring overeenkomstig de algemene controlenormen van het Instituut der Bedrijfsrevisoren;

b) toelicht of de administratieve en boekhoudkundige organisatie van de partij en haar componenten voldoende is om geconsolideerde rekeningen op te maken;

c) de gegevens van de geconsolideerde rekening ontleedt, waarbij hij de aandacht vestigt op de aspecten die het begrip van de financiële toestand en resultaten, alsook de vergelijkbaarheid kunnen bevorderen.

De algemene vergadering van de in artikel 22 bedoelde vzw waaraan de parlementaire dotatie wordt uitbetaald, stelt bijgevolg een bedrijfsrevisor aan die, zoals blijkt uit het bovenstaande, jaarlijks een verslag opstelt over het door de beheerraad van de vzw opgestelde financieel verslag.

Met ingang van het boekjaar 1999 betreft het financieel verslag derhalve niet langer alleen de politieke partij *stricto sensu*, maar eveneens haar componenten, zoals omschreven in artikel 1, 1°, van de wet van 4 juli 1989, zoals gewijzigd bij de wet van 19 november 1998. Het omvat de jaarrekening in haar geheel, dat wil zeggen de balans, de resultatenrekening en de toelichting.

Het nieuwe schema van financieel verslag, aangepast aan het voormelde artikel 23 en opgenomen als bijlage bij het huishoudelijk reglement van de Controlecommissie, werd door de commissie goedgekeurd op 15 februari 2000 (zie *Belgisch Staatsblad* van 24 mei 2000 – editie 2).

Overeenkomstig artikel 24, eerste lid, wordt het financieel verslag binnen honderdtwintig dagen na het afsluiten van de rekeningen, dus uiterlijk op 30 april, toegezonden aan de minister van Financiën en aan de voorzitters van Kamer en Senaat, die zorg dragen voor de onverwijld publicatie van dit verslag in de parlementaire stukken (zie stukken Kamer, DOC 51 3117/001 en 002, en Senaat, nrs. 3-2451/1 en 2 van 30 april 2007).

3. Les comptes annuels consolidés du parti politique et de ses composantes comprenant un bilan consolidé, un compte de résultats consolidé, ainsi qu'une annexe explicative des rubriques du bilan consolidé et du compte de résultats consolidé selon le schéma arrêté par la Commission de contrôle des dépenses électorales et de la comptabilité des partis politiques.

4. Un rapport du réviseur d'entreprises dans lequel celui-ci:

a) confirme que les comptes consolidés sont établis conformément aux dispositions réglementaires. Ce rapport constitue une attestation au sens des normes générales de révision établies par l'Institut des réviseurs d'entreprises;

b) expose si l'organisation administrative et comptable du parti et de ses composantes est suffisante pour permettre d'établir des comptes consolidés;

c) analyse les données des comptes consolidés en mettant en évidence les aspects qui sont susceptibles de favoriser la compréhension de la situation financière et des résultats ainsi que la comparabilité.

L'assemblée générale de l'ASBL visée à l'article 22 qui reçoit la dotation allouée par le parlementaire, désigne par conséquent un réviseur d'entreprises qui, comme il ressort de ce qui précède, rédige chaque année un rapport sur le rapport financier établi par le conseil d'administration de l'ASBL.

À partir de l'exercice comptable 1999, le rapport financier ne porte dès lors plus uniquement sur le parti politique *stricto sensu*, mais également sur ses composantes, définies à l'article 1er, 1°, de la loi du 4 juillet 1989, modifié par la loi du 19 novembre 1998. Il comporte l'ensemble des comptes annuels, c'est-à-dire le bilan, le compte de résultats et l'annexe.

Le nouveau schéma de rapport financier, adapté à l'article 23 susvisé et figurant en annexe au règlement d'ordre intérieur de la Commission de contrôle, a été approuvé par la commission le 15 février 2000 (voir le *Moniteur belge* du 24 mai 2000, Éd. 2).

Conformément à l'article 24, alinéa 1er, le rapport financier est envoyé dans les cent vingt jours de la clôture des comptes, et donc le 30 avril au plus tard, au ministre des Finances et aux présidents de la Chambre des représentants et du Sénat qui veillent à ce que ce rapport soit publié sans délai dans les documents parlementaires (voir les documents de la Chambre, DOC 51 3177/001 et 002, et les documents du Sénat n° 3-2451/1 et 2 du 30 avril 2007).

Krachtens het tweede lid van dit artikel, ingevoegd door de wet van 2 april 2003 en aangevuld door de wet van 23 maart 2007, dienen de voorzitters daarenboven onverwijld een exemplaar van de financiële verslagen of van de in het eerste lid bedoelde parlementaire stukken, bij een ter post aangetekende brief, naar het Rekenhof te zenden met de opdracht om, met toepassing van artikel 1, 4°, derde lid, binnen een maand een advies uit te brengen over de juistheid en de volledigheid van deze verslagen. Het onderzoek door het Rekenhof schorst de in artikel 24, derde lid, bepaalde termijn.

Overeenkomstig artikel 24, derde lid, van de wet van 4 juli 1989, zoals laatst gewijzigd bij de wet van 18 januari 2008, artikel 7, 2°, van haar statuten en artikel 31 van haar huishoudelijk reglement (zie *Belgisch Staatsblad* van 8 oktober 1994) onderwerpt de Controlecommissie de financiële verslagen vervolgens aan een onderzoek teneinde de conformiteit ervan met de vigerende wetten en besluiten na te gaan. Binnen negentig dagen na de in het eerste lid bepaalde termijn van honderdtwintig dagen, formuleert zij, onder meer op grond van het advies van het Rekenhof, haar opmerkingen en keurt ze, voorzover zij geen onregelmatigheden heeft vastgesteld, de financiële verslagen goed. Het advies van het Rekenhof wordt als bijlage bij het verslag van de Controlecommissie gevoegd. Beslissingen inzake de goedkeuring van de financiële verslagen kunnen enkel worden genomen wanneer ze ten minste twee derden van de stemmen hebben verkregen, op voorwaarde dat ten minste twee derden van de commissieleden aanwezig zijn (artikel 13, tweede lid, van de statuten).

Luidens artikel 25 van de voormelde wet van 4 juli 1989, zoals gewijzigd door de wet van 18 juni 1993, hebben het niet goedkeuren van het financieel verslag door de Controlecommissie, en het niet of het laatijdig indienen van het financieel verslag het verlies tot gevolg van de dotatie die krachtens hoofdstuk III van deze wet, zijnde de artikelen 15 tot en met 21, aan de in artikel 22 bepaalde instelling (de vzw) zou worden toegekend gedurende de daaropvolgende periode die de Controlecommissie bepaalt en ten minste één en ten hoogste vier maanden duurt.

Volledigheidshalve dient hier tevens artikel 15ter van de wet van 4 juli 1989 te worden vermeld, ingevoegd bij de wet van 12 februari 1999 en gewijzigd bij de wet van 17 februari 2005, krachtens hetwelk de dotatie door de Controlecommissie ten belope van een welbepaald bedrag of gedurende een welbepaalde termijn, vastgesteld door de Raad van State binnen de wettelijke grenzen, dient te worden ingetrokken wanneer laatstgenoemde instantie daartoe bij een behoorlijk met redenen omkleed arrest heeft beslist omdat een politieke partij door eigen toedoen of door toedoen van haar componenten, lijsten,

En vertu du deuxième alinéa de l'article susmentionné, inséré par la loi du 2 avril 2003 et complété par la loi du 23 mars 2007, les présidents doivent en outre transmettre sans délai un exemplaire des rapports financiers ou des documents parlementaires visés à l'alinéa 1er, par lettre recommandée à la poste, à la Cour des comptes en la chargeant de rendre, en application de l'article 1er, 4°, alinéa 3, dans un délai d'un mois, un avis concernant l'exactitude et l'exhaustivité desdits rapports. L'examen par la Cour des comptes suspend le délai prévu à l'article 24, alinéa 3.

Conformément à l'article 24, alinéa 3, de la loi du 4 juillet 1989, tel qu'il a été modifié en dernier lieu par la loi du 18 janvier 2008, à l'article 7, 2°, de ses statuts et à l'article 31 de son règlement d'ordre intérieur (voir le *Moniteur belge* du 8 octobre 1994), la Commission de contrôle examine ensuite les rapports financiers afin d'en contrôler la conformité avec les lois et arrêtés en vigueur. Elle formule ses observations et approuve le rapport financier dans les nonante jours qui suivent le délai de cent vingt jours prévu à l'alinéa 1er, notamment sur la base de l'avis de la Cour des comptes, pour autant qu'elle ne constate pas d'irrégularités. L'avis de la Cour des comptes est annexé au rapport de la Commission de contrôle. Les décisions relatives à l'approbation des rapports financiers ne peuvent être prises que si elles réunissent deux tiers au moins des suffrages, à condition que deux tiers au moins des membres de la commission soient présents (article 13, alinéa 2, des statuts).

Aux termes de l'article 25 de la loi précitée du 4 juillet 1989, tel qu'il a été modifié par la loi du 18 juin 1993, le défaut d'approbation du rapport financier par la Commission de contrôle ainsi que le défaut de dépôt ou le dépôt tardif de ce rapport entraînent la perte de la dotation qui serait octroyée à l'institution visée à l'article 22 (l'ASBL) en vertu du chapitre III de cette loi, c'est-à-dire en vertu des articles 15 à 21, au cours de la période subséquente déterminée par la Commission de contrôle et qui ne peut être inférieure à un mois ni supérieure à quatre mois.

Pour être complet, il y a lieu de mentionner également l'article 15ter de la loi du 4 juillet 1989, inséré par la loi du 12 février 1999 et modifié par la loi du 17 février 2005, qui prévoit que la dotation doit être supprimée par la Commission de contrôle à concurrence d'un montant déterminé ou pendant une période donnée, fixé par le Conseil d'État dans les limites légales, lorsque celui-ci le décide par voie d'arrêt au motif qu'un parti politique, par son propre fait ou par celui de ses composantes, de ses listes, de ses candidats ou de ses mandataires élus, a montré de manière manifeste et à travers plusieurs indi-

kandidaten of gekozenen, duidelijk en door middel van verscheidene, met elkaar overeenstemmende tekenen heeft aangetoond dat ze vijandig staat tegenover de rechten en vrijheden, gewaarborgd door het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en door de aanvullende protocollen bij dat verdrag. De aanvraag moet worden ingediend door ten minste een derde van de leden van de Controlecommissie en rechtstreeks aan de Raad van State worden gericht.

Gelet op de wettelijk vastgestelde termijnen voor de indiening en het onderzoek van de financiële verslagen dient de Controlecommissie normalerwijze uiterlijk op 29 juli van het jaar volgend op het gecontroleerde boekjaar een eindbeslissing te nemen; de uiterste datum zal weliswaar ongeveer een maand later vallen, ingevolge de schorsing van de aan de Controlecommissie toebedeelde termijn tijdens het verplichte onderzoek door het Rekenhof (zie artikel 24, eerste tot en met derde lid, van de wet van 4 juli 1989, zoals gewijzigd door de wetten van 19 november 1998, 2 april 2003, 23 maart 2007 en 18 januari 2008).

Overeenkomstig artikel 1, 4°, vierde en vijfde lid, ingevoegd door de wet van 2 april 2003 en gewijzigd bij de wet van 18 januari 2008, worden, in geval van ontbinding van de federale Kamers, de voor de uitoefening van de bevoegdheden van de Controlecommissie gestelde termijnen daarenboven gestuit. De nieuwe termijnen beginnen dan te lopen vanaf de installatie van de Controlecommissie. Voorts worden deze termijnen geschorst tijdens de recesperiodes bepaald met toepassing van artikel 10, § 1, 3°, van de wet van 6 april 1995 houdende inrichting van de parlementaire overlegcommissie bedoeld in artikel 82 van de Grondwet en tot wijziging van de op 12 januari 1973 gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Met toepassing van, enerzijds, de maximalistische interpretatie van artikel 1, 4°, vierde lid, m.b.t. de stuiting der termijnen (zie *infra* III-A en IV), en, anderzijds, artikel 1, 4°, vierde en vijfde lid, zoals gewijzigd bij de wet van 18 januari 2008, werd de termijn binnen welke de Controlecommissie een definitieve beslissing dient te nemen inzake de goedkeuring van de financiële verslagen, voor het boekjaar 2006 verlengd tot 7 februari 2008.

Overeenkomstig artikel 24, vijfde lid, neemt de contro-leprocedure een einde nadat de voorzitters van Kamer en Senaat de samenvattingen van de financiële verslagen, evenals de opmerkingen en de akte van goedkeuring van de Controlecommissie, onverwijld zowel aan de minister van Financiën hebben toegezonden als aan de

ces concordants son hostilité envers les droits et libertés garantis par la Convention européenne de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales et par les protocoles additionnels à cette convention. La demande doit être introduite par au moins un tiers des membres de la Commission de contrôle et être adressée directement au Conseil d'État.

Eu égard aux délais fixés par la loi pour le dépôt et l'examen des rapports financiers, la Commission de contrôle se prononce normalement de façon définitive au plus tard le 29 juillet de l'année qui suit l'exercice contrôlé; la date limite sera sans doute reportée d'environ un mois en raison de la suspension du délai accordé à la Commission de contrôle pendant l'examen obligatoire par la Cour des comptes (cf. l'article 24, alinéas 1er à 3, de la loi du 4 juillet 1989, modifié par les lois des 19 novembre 1998, 2 avril 2003, 23 mars 2007 et 18 janvier 2008).

De plus, en vertu de l'article 1er, 4°, alinéas 4 et 5, inséré par la loi du 2 avril 2003 et modifié par la loi du 18 janvier 2008, les délais applicables pour l'exercice des compétences de la Commission de contrôle sont, en cas de dissolution des Chambres fédérales, interrompus. Les nouveaux délais commencent à courir dès l'installation de la Commission de contrôle. Ils sont en outre suspendus pendant les périodes de vacances fixées en application de l'article 10, § 1er, 3°, de la loi du 6 avril 1995 organisant la commission parlementaire de concertation prévue à l'article 82 de la Constitution et modifiant les lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973.

En application, d'une part, de l'interprétation maximaliste de l'article 1er, 4°, alinéa 4, concernant l'interruption des délais (voir *infra* – III-A et IV), et, d'autre part, de l'article 1er, 4°, alinéas 4 et 5, tel qu'il a été modifié par la loi du 18 janvier 2008, le délai dans lequel la Commission de contrôle doit définitivement se prononcer sur l'approbation des rapports financiers a été prolongé, pour l'exercice 2006, au 7 février 2008.

Conformément à l'article 24, alinéa 5, la procédure de contrôle prend fin après que les présidents de la Chambre et du Sénat ont transmis sans délai les résumés des rapports financiers, ainsi que les observations et l'acte d'approbation de la Commission de contrôle, tant au ministre des Finances qu'aux services du *Moniteur belge*

diensten van het *Belgisch Staatsblad* die deze binnen dertig dagen na ontvangst in de bijlagen tot het *Belgisch Staatsblad* dienen te publiceren.

II. — PROCEDURE

Op 24 oktober 2007, dag van haar installatie na de federale verkiezingen van 10 juni 2007, heeft de Controlecommissie de heer *Filip Anthuenis (Open Vld-S)* en mevrouw *Karine Lalieux (PS-K)* aangewezen als rapporteurs. Tijdens dezelfde vergadering regelde de commissie haar werkzaamheden.

De opdracht van de rapporteurs bestond erin om, mede op grond van het advies van het Rekenhof en de daarop geformuleerde reacties van de politieke partijen (zie de bijlagen 1 en 2), de financiële verslagen te toetsen aan de wettelijke criteria en de richtlijnen die de Controlecommissie terzake – onder meer op 15 februari 2000 en op 5 juli 2001 – ten behoeve van de politieke partijen en de bedrijfsrevisoren heeft goedgekeurd (zie hiervoor respectievelijk stuk Kamer, DOC 0671/003, 2000-2001 en Senaat, nr. 2-447/3, 2000-2001, blz. 9-11 en 31-32, en stuk Kamer, DOC 50 1246/0033, 2001-2002 en Senaat, nr. 2-741/3, 2001-2002, blz. 10-12).

Tijdens de vergadering van 12 december 2007 hebben de rapporteurs vervolgens een tussentijds verslag uitgebracht (zie *infra* – III). Hierbij gaven zij onder meer een gedetailleerd overzicht van de sedert 24 april 2007 verrichte werkzaamheden met betrekking tot de controle van de financiële verslagen over het boekjaar 2006.

Na een korte bespreking van het tussentijds verslag en na zich te hebben uitgesproken over de controletermijn, keurde de Controlecommissie tijdens dezelfde vergadering 10 van de 11 financiële verslagen goed (zie *infra* – IV en VI).

Gelet op de onvolledigheid van het door de partij FN ingediende verslag, besliste de commissie tevens om de door de rechtbank van eerste aanleg te Brussel aangestelde voorlopig bestuurder en sekwester van de vzw «AFFN», meester Jean-Marie Verschueren, advocaat, uit te nodigen op een hoorzitting.

Bij brief van 21 december 2007 werd de heer Verschueren aldus door de voorzitters van de Controlecommissie uitgenodigd om op 16 januari 2008 nuttige en bijkomende inlichtingen nopens de boekhouding van de partij FN en haar componenten aan de Controlecommissie te komen verstrekken.

Na de uitleg van meester Verschueren te hebben gehoord, besliste de commissie tijdens deze vergadering

qui doivent les publier dans les annexes du *Moniteur belge* dans les trente jours de leur réception.

II. — PROCÉDURE

Le 24 octobre 2007, jour de son installation après les élections du 10 juin 2007, la Commission de contrôle a désigné *M. Filip Anthuenis (Open Vld-S)* et *Mme Karine Lalieux (PS-Ch)* en qualité de rapporteurs. Au cours de la même réunion, la commission a organisé ses activités.

La mission qui incombait aux rapporteurs consistait, notamment sur la base des avis de la Cour des comptes et des réactions à ceux-ci formulées par les partis politiques (voir les annexes 1 à 3), à vérifier si les rapports financiers répondent aux critères légaux et aux directives que la Commission de contrôle a adoptées en la matière, notamment les 15 février 2000 et 5 juillet 2001, à l'intention des partis politiques et des réviseurs d'entreprises (voir Doc. Chambre, DOC 0671/003, 2000-2001 et Sénat, n° 2-447/3, 2000-2001, pp. 9-11 et 31-32, et Doc. Chambre, DOC 50 1246/003, 2001-2002 et Sénat, n° 2-741/3, 2001-2002, pp. 10-12).

Lors de la réunion du 12 décembre 2007, les rapporteurs ont ensuite fait un rapport intermédiaire (voir *infra* – III). Ce rapport détaille notamment les travaux d'investigation effectués depuis le 24 avril 2007 concernant le contrôle des rapports financiers relatifs à l'exercice 2006.

Après une brève discussion du rapport intermédiaire et s'être prononcée sur le délai de contrôle, la Commission de contrôle a approuvé, au cours de la même réunion, 10 des 11 rapports financiers (voir *infra* – IV et VI).

Compte tenu des lacunes que présente le rapport déposé par le FN, la commission a également décidé d'inviter à une audition l'administrateur provisoire et séquestre de l'ASBL «AFFN» désigné par le tribunal de première instance de Bruxelles, maître Jean-Marie Verschueren, avocat.

Par lettre du 21 décembre 2007, les présidents de la Commission de contrôle ont donc invité M. Verschueren à fournir, le 16 janvier 2008, des informations utiles et complémentaires au sujet de la comptabilité du parti FN et de ses composantes à la Commission de contrôle.

Après avoir entendu les explications de maître Verschueren, la commission a statué, au cours de cette

van 16 januari 2008 over het gevolg dat moest verbonden worden aan de vaststelling dat er geen financieel verslag, conform de wettelijke vereisten, door het FN werd ingediend (zie *infra* – IV en VI).

De commissie ging tenslotte in op de suggestie van de rapporteurs met betrekking tot de formulering van een aantal aanbevelingen (zie *infra* – V).

Op 5 maart 2008 werd dit verslag ter goedkeuring aan de commissie voorgelegd. Er werd besloten hiervoor een schriftelijke procedure te volgen. Tijdens dezelfde vergadering nam de commissie kennis van een eerste stand van zaken m.b.t. de uitvoering van haar aanbevelingen (zie *infra* – VII).

III. — TUSSENTIJD'S VERSLAG

A. TIJDSCHEMA

Termijnen en hun stuiting en schorsing

De controleprocedure betreffende de financiële verslagen van de politieke partijen en hun componenten verloopt volgens een strikt tijdschema, vastgelegd in de artikelen 23 en 24 van de wet van 4 juli 1989:

– 31 december van het afgesloten boekjaar, te weten 2006: de politieke partijen en hun componenten sluiten hun rekeningen af. De beheerraad van een van deze componenten, te weten de vzw die door elk van de betrokken partijen is aangewezen om de haar krachtens de wet van 4 juli 1989 verschuldigde dotatie te ontvangen, stelt vervolgens een financieel verslag op over de jaarrekeningen van de partij en haar componenten betreffende het afgesloten boekjaar. Daarna wijst de algemene vergadering van die vzw een bedrijfsrevisor aan die een verslag opstelt over dit financieel verslag;

– uiterlijk de 120ste dag na het afsluiten van de rekeningen (30 april): de partijen zenden hun financieel verslag naar de minister van Financiën en de voorzitters van Kamer en Senaat. Deze laatste zorgen voor de onverwijld publicatie van deze verslagen in de parlementaire stukken en zenden tevens onverwijld een exemplaar van deze verslagen of van de betrokken parlementaire stukken, bij een ter post aangetekende brief, naar het Rekenhof met de opdracht om, binnen een maand, een advies uit te brengen over de juistheid en de volledigheid van deze verslagen. Krachtens artikel 30 van het huishoudelijk reglement van de Controlecommissie betekent de term «onverwijld» in dit verband binnen vijftien dagen;

réunion du 16 janvier 2008, sur les suites qu'il convenait de réserver au constat que le FN n'a pas déposé de rapport financier conforme aux prescrits légaux (voir *infra* – IV et VI).

La commission a ensuite accédé à la suggestion des rapporteurs concernant la formulation d'une série de recommandations (voir *infra* – V).

Le 5 mars 2008, ce rapport a été soumis à l'approbation de la Commission. Il a été décidé de suivre, à cet effet, une procédure écrite. Au cours de la même réunion, la commission a pris connaissance d'un premier état des lieux en ce qui concerne la mise en œuvre de ses recommandations (voir *infra* – VII).

III. — RAPPORT INTERMÉDIAIRE

A. CALENDRIER

Les délais, leur interruption et leur suspension

La procédure de contrôle concernant les rapports financiers des partis politiques et de leurs composantes se déroule selon un calendrier précis qui est défini dans les articles 23 et 24 de la loi du 4 juillet 1989:

– au 31 décembre de l'exercice clôturé, en l'occurrence l'année 2006: les partis politiques et leurs composantes clôturent leurs comptes. Le conseil d'administration d'une de ces composantes, à savoir l'ASBL qui a été désignée par chacun des partis concernés pour percevoir la dotation qui lui est due en vertu de la loi du 4 juillet 1989, établit ensuite un rapport financier sur les comptes annuels du parti et de ses composantes pour l'exercice clôturé. Ensuite, l'assemblée générale de cette ASBL désigne un réviseur d'entreprise qui établit un rapport sur ce rapport financier;

– au plus tard le 120ème jour de la clôture des comptes (30 avril): les partis envoient leur rapport financier au ministre des Finances et aux présidents de la Chambre et du Sénat. Ces derniers veillent à ce que ces rapports soient publiés sans délai dans les documents parlementaires et ils transmettent sans délai un exemplaire de ces rapports ou des documents parlementaires concernés, par lettre recommandée à la poste, à la Cour des comptes en la chargeant de rendre, dans un délai d'un mois, un avis concernant l'exactitude et l'exhaustivité desdits rapports. En vertu de l'article 30 du règlement d'ordre intérieur de la Commission de contrôle, les termes «sans délai» signifient en l'espèce «dans les quinze jours»;

– uiterlijk de 135ste dag na het afsluiten van de rekeningen (15 mei): publicatie van de financiële verslagen in de parlementaire stukken en verzending ervan aan het Rekenhof in het kader van de adviesaanvraag;

– uiterlijk de 166ste dag na het afsluiten van de rekeningen (15 juni): verzending van het advies van het Rekenhof aan de Controlegcommissie. Aangezien de openbaarmaking van de financiële verslagen en de verplichting om het advies van het Rekenhof in te wachten, substantiële vormvereisten zijn, kan de Controlegcommissie het zich niet veroorloven een beslissing omtrent de goedkeuring van de ingediende verslagen te nemen zonder dat aan deze twee voorwaarden is voldaan, dus vóór de 166ste dag;

– vanaf de 166ste dag (15 juni) tot uiterlijk de 200ste dag (19 juli) na het afsluiten van de rekeningen: de Controlegcommissie onderzoekt² de financiële verslagen, neemt – onder meer op grond van het advies van het Rekenhof – een definitieve beslissing nopens de goedkeuring ervan en zorgt nadien voor de publicatie van haar akte van goedkeuring met haar eventuele opmerkingen en de samenvattingen van de financiële verslagen in de bijlagen tot het *Belgisch Staatsblad*.

De in dit schema bepaalde termijnen zijn niet voorgeschreven op straffe van nietigheid. Het zijn evenmin vaste termijnen: zij kunnen worden gestuit en geschorst.

Overeenkomstig artikel 1, 4°, vierde lid, van de wet van 4 juli 1989 worden de voor de uitoefening van de bevoegdheden van de Controlegcommissie gestelde termijnen gestuit in geval van ontbinding van de federale Kamers. De nieuwe termijnen beginnen dan te lopen vanaf de installatie van de vaste bureaus van de federale Kamers.

Overeenkomstig artikel 1, 4°, vijfde lid, worden de voor de uitoefening van de bevoegdheden van de Controlegcommissie gestelde termijnen, met uitzondering van de in artikel 4bis, § 2, derde lid, bepaalde termijn, geschorst tijdens de recesperiodes bepaald met toepassing van artikel 10, § 1, 3°, van de wet van 6 april 1995 houdende inrichting van de parlementaire overlegcommissie

² Indien de commissie zou overwegen het financieel verslag van een partij niet goed te keuren, dan kan zij een dergelijke beslissing maar nemen met inachtneming van de rechten van de verdediging. Overeenkomstig de artikelen 33 en 34 van het huishoudelijk reglement van de Controlegcommissie betekent dat dat de voorzitter of de vertegenwoordigers van de betrokken partij, bij een ter post aangezekende brief, moeten worden uitgenodigd om te worden gehoord. Ter voorbereiding van een dergelijke hoorzitting dient hun daarenboven een redelijke termijn te worden gegund.

– au plus tard le 135ème jour de la clôture des comptes (15 mai): publication des rapports financiers dans les documents parlementaires et transmission de ces rapports à la Cour des comptes dans le cadre de la demande d'avis;

– au plus tard le 166ème jour de la clôture des comptes (15 juin): transmission de l'avis de la Cour des comptes à la Commission de contrôle. Comme la publication des rapports financiers et l'obligation d'attendre l'avis de la Cour des comptes sont des formalités substantielles, la Commission de contrôle ne peut pas se permettre de prendre une décision concernant l'approbation des rapports déposés sans que ces deux conditions aient été remplies, c'est-à-dire avant le 166ème jour;

– entre le 166ème (15 juin) et au plus tard le 200ème jour de la clôture des comptes (19 juillet): la Commission de contrôle examine les rapports financiers², prend, notamment sur la base de l'avis de la Cour des comptes, une décision définitive concernant l'approbation de ces rapports et elle veille ensuite à la publication de son acte d'approbation ainsi que de ses éventuelles observations et des résumés des rapports financiers dans les annexes du *Moniteur belge*.

Les délais prévus dans ce calendrier ne sont pas prescrits à peine de nullité. Ce ne sont pas non plus des délais fixes, puisqu'ils peuvent être interrompus ou suspendus.

Conformément à l'article 1er, 4°, alinéa 4, de la loi du 4 juillet 1989, les délais applicables pour l'exercice des compétences de la Commission de contrôle sont interrompus en cas de dissolution des Chambres fédérales. Dans ce cas, les nouveaux délais commencent à courir dès l'installation des bureaux définitifs des Chambres fédérales.

L'article 1er, 4°, alinéa 5, prévoit qu'à l'exception du délai prévu à l'article 4bis, § 2, alinéa 3, les délais prévus pour l'exercice des compétences de la Commission de contrôle sont suspendus pendant les périodes de vacances fixées en application de l'article 10, § 1er, 3°, de la loi du 6 avril 1995 organisant la commission parlementaire de concertation prévue à l'article 82 de la Constitution

² Au cas où la Commission envisagerait de ne pas approuver le rapport financier d'un parti, elle ne pourrait prendre une telle décision que dans le respect des droits de la défense. Conformément aux articles 33 et 34 du règlement d'ordre intérieur de la Commission de contrôle, cela signifie que le président ou les représentants du parti concerné doivent être invités, par lettre recommandée à la poste, à être entendus. Il faut en outre leur accorder un délai raisonnable pour qu'ils puissent se préparer à cette audition.

bedoeld in artikel 82 van de Grondwet en tot wijziging van de op 12 januari 1973 gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Overeenkomstig tenslotte artikel 24, tweede lid, laatste zin, toegevoegd bij de wet van 23 maart 2007, schorst het onderzoek door het Rekenhof de in het derde lid bepaalde termijn, zijnde tweehonderd dagen na het afsluiten van de rekeningen.

Tijdens de onderzoekstermijn voor de controle van de financiële verslagen van de politieke partijen over het boekjaar 2006 werden de federale Kamers ontbonden op 2 mei 2007.

De termijn werd op die datum bijgevolg gestuit.

Overeenkomstig artikel 1, 4°, vierde lid, van de wet van 4 juli 1989 is de nieuwe termijn met betrekking tot het onderzoek van de financiële verslagen voor de Controlecommissie weer beginnen te lopen op 12 juli 2007 (datum van installatie van de vaste bureaus van de federale Kamers), hoewel haar leden pas op 9 oktober 2007 werden benoemd en de Controlecommissie werd geïnstalleerd op 24 oktober 2007.

De nieuwe termijn werd tot op heden evenwel op geen enkel moment onderbroken door een schorsing, aangezien:

- ook de parlementaire overlegcommissie pas op 9 oktober 2007 werd geïnstalleerd en bijgevolg geen zomerrecesperiode heeft bepaald;

- dezelfde parlementaire overlegcommissie evenmin de periode van het herfstreces heeft vastgelegd;

- artikel 24, tweede lid, laatste zin, evenmin toepassing heeft gevonden, gelet op het feit dat de schorsingsperiode tijdens het onderzoek door het Rekenhof volledig door de periode van stuiting der termijnen werd opgeslorpt.

In dit verband past het eraan te herinneren dat de Controlecommissie zich, naar aanleiding van het onderzoek van de financiële verslagen over de boekhouding van de politieke partijen en hun componenten betreffende het boekjaar 2003 heeft uitgesproken ten voordele van de minimalistische interpretatie van artikel 1, 4°, vijfde lid, m.b.t. de schorsing der termijnen (Parl. St., Kamer, DOC 51 1117/004, en Senaat, nr. 3-676/4, blz. 79-80). Dit betekent dat uitsluitend de recesperiodes in aanmerking worden genomen die zich voordoen op

et modifiant les lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973.

Enfin, conformément à l'article 24, alinéa 2, dernière phrase, ajouté par la loi du 23 mars 2007, l'examen par la Cour des comptes suspend le délai prévu à l'alinéa 3, qui est de deux cents jours après la clôture des comptes.

Pendant le délai d'examen aux fins du contrôle des rapports financiers des partis politiques pour l'exercice 2006, les Chambres fédérales ont été dissoutes le 2 mai 2007.

Le délai a par conséquent été interrompu à cette date.

Conformément à l'article 1er, 4°, alinéa 4, de la loi du 4 juillet 1989, le nouveau délai d'examen des rapports financiers par la Commission de contrôle a recommencé à courir le 12 juillet 2007 (date de l'installation des bureaux définitifs des Chambres fédérales), bien que ses membres n'aient été nommés que le 9 octobre 2007 et que la Commission de contrôle n'ait été installée que le 24 octobre 2007.

À ce jour, le nouveau délai n'a toutefois été interrompu à aucun moment par une suspension, étant donné que:

- la commission parlementaire de concertation n'a, elle aussi, été installée que le 9 octobre 2007 et n'a donc fixé aucune période de vacances d'été;

- la même commission parlementaire de concertation n'a pas non plus fixé la période de vacances d'automne;

- l'article 24, alinéa 2, dernière phrase, n'a pas non plus trouvé à s'appliquer, vu que la période de suspension pendant l'examen par la Cour des comptes a été entièrement couverte par la période d'interruption des délais.

Il convient à cet égard de rappeler qu'à l'occasion de l'examen des rapports financiers sur la comptabilité des partis politiques et de leurs composantes pour l'exercice 2003, la Commission de contrôle s'est prononcée en faveur de l'interprétation minimaliste de l'article 1er, 4°, alinéa 5, concernant la suspension des délais (Doc., Chambre, DOC 51 1117/004, et Sénat, n° 3-676/4, p. 79-80). Cela signifie que sont uniquement prises en compte les périodes de vacances qui se situent à un moment du calendrier prévu par la loi où la Commission

een tijdstip in het door de wet bepaalde tijdschema dat de Controlegcommissie de haar door de wet opgedragen bevoegdheden daadwerkelijk kan uitoefenen.

De commissie is er hierbij van uitgegaan dat er haar door artikel 24, derde lid, tachtig nuttige dagen voor het onderzoek van de financiële verslagen worden toegekend. Zij dient immers binnen tweehonderd dagen na het afsluiten van de rekeningen haar opmerkingen omtrent de financiële verslagen te formuleren en deze goed of af te keuren. De verslagen worden de Controlegcommissie evenwel pas toegezonden op uiterlijk de 120ste dag na het afsluiten van het boekjaar, d.i. op 30 april van het op het boekjaar volgende kalenderjaar (artikel 24, eerste lid).

Het voorgaande betekent dat:

- indien de Controlegcommissie haar minimalistische interpretatie m.b.t. artikel 1, 4°, vijfde lid, ook van toepassing verklaart op artikel 1, 4°, vierde lid, m.b.t. de stuiting der termijnen, haar onderzoekstermijn is geëindigd op 30 september 2007, m.a.w. vóór de installatie van de nieuwe Controlegcommissie;
- indien de Controlegcommissie – omwille van de overweging dat ze haar door de wet opgedragen bevoegdheden pas heeft kunnen uitoefenen vanaf de dag van haar installatie – verwijst naar de in artikel 24, derde lid, vermelde termijn van tweehonderd dagen en derhalve opteert voor een maximalistische interpretatie ingeval van stuiting, haar onderzoekstermijn doorloopt tot 28 januari 2008, gebeurlijk te verlengen met termijnen van schorsing ingevolge nog door de parlementaire overlegcommissie te bepalen recesperiodes.

B. OVERZICHT VAN DE ONDERZOEKSWERKZAAMHEDEN BETREFFENDE HET BOEKJAAR 2006

– 24 april 2007: brief van de voorzitters van de Controlegcommissie aan de voorzitters van de tien politieke partijen die tijdens het jaar 2006 gerechtigd waren op de door de wet van 4 juli 1989 bepaalde dotatie (Vld, PS, sp.a-spirit, MR, CD&V, Vlaams Belang, cdH, Ecolo, FN, N-VA) en aan Groen!. Met het oog op de indiening van het financieel verslag over het boekjaar 2006 tegen 30 april 2007 wordt hun de verslagen betreffende het boekjaar 2005 toegezonden die de heer Paul Wille namens de Controlegcommissie heeft uitgebracht (Parl. St., Kamer, DOC 51 2454/003 en 004, en Senaat, nr. 3-1676/3 en 4).

In dezelfde brief wordt, wat betreft de verhouding tussen de wet van 4 juli 1989 en de vzw-wet van 27 juni 1921, de aandacht van de voorzitters gevestigd

de contrôle peut exercer effectivement les compétences dont la loi l'investit.

À cet égard, la Commission est partie du principe que l'article 24, alinéa 3, lui accorde quatre-vingts jours utiles pour examiner les rapports financiers. Elle doit en effet formuler ses observations relatives aux rapports financiers et approuver ou non ceux-ci dans les deux cents jours de la clôture des comptes. Les rapports ne sont toutefois envoyés à la Commission de contrôle qu'au plus tard le 120ème jour qui suit la clôture de l'exercice, c.-à-d. le 30 avril de l'année civile qui suit l'exercice (article 24, alinéa 1er).

Ce qui précède signifie que:

- si la Commission de contrôle déclare son interprétation minimaliste de l'article 1er, 4°, alinéa 5, également applicable à l'article 1er, 4°, alinéa 4, concernant l'interruption des délais, son délai d'examen se termine le 30 septembre 2007, autrement dit avant l'installation de la nouvelle Commission de contrôle;
- si la Commission de contrôle – en dépit de la considération selon laquelle elle n'a pu exercer les compétences qui lui sont confiées par la loi qu'à partir du jour de son installation – se réfère au délai de deux cents jours prévu à l'article 24, alinéa 3, et opte par conséquent pour une interprétation maximaliste en cas d'interruption, son délai d'examen court jusqu'au 28 janvier 2008 et sera éventuellement prolongé des délais de suspension à la suite de périodes de vacances encore à fixer par la commission parlementaire de concertation.

B. APERÇU DES ACTIVITÉS DE CONTRÔLE CONCERNANT L'EXERCICE 2006

– 24 avril 2007: lettre des présidents de la Commission de contrôle aux présidents des dix partis politiques qui ont eu droit en 2006 à la dotation prévue par la loi du 4 juillet 1989 (Vld, PS, sp.a-spirit, MR, CD&V, Vlaams Belang, cdH, Ecolo, FN, NV-A) et à Groen!. Les rapports faits par M. Paul Wille au nom de la Commission de contrôle concernant l'exercice 2005 (Doc., Chambre DOC 51 2454/003-004 et Sénat n°s 3-1676/3-4) leur sont envoyés en vue du dépôt, pour le 30 avril 2007, du rapport financier concernant l'exercice 2006.

Dans la même lettre, en ce qui concerne la relation entre la loi du 4 juillet 1989 et la loi sur les ASBL du 27 juin 1921, l'attention des présidents est attirée sur

op artikel 19 van de wet van 23 maart 2007 tot wijziging van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van de federale Kamers, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen en van de wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen (*Belgisch Staatsblad* van 28 maart 2007 – Ed 2);

– 30 april 2007: binnen honderdtwintig dagen na het afsluiten van de rekeningen op 31 december 2006, hebben de tien partijen die voor het boekjaar 2006 de krachtens de wet van 4 juli 1989 bepaalde dotatie hebben ontvangen, hun financieel verslag aan de voorzitters van de Controlemcommissie toegezonden, te weten VLD, PS, sp.a-spirit, MR, CD&V, Vlaams Belang, cdH, ECOLO, FN, N-VA; ook de partij GROEN! diende tijdig een verslag in;

– 30 april 2007: publicatie van de elf ingediende financiële verslagen (Parl. St., Kamer, DOC 51 3117/001-002 en Senaat, nrs. 3-2451/1-2);

– 2 mei 2007: ontbinding van de federale Kamers;

– 11 mei 2007: ter post aangetekende brief van de griffiers van de Controlemcommissie aan het Rekenhof met het verzoek om, binnen een maand, een advies uit te brengen over de juistheid en de volledigheid van de in de bijgevoegde parlementaire stukken gepubliceerde financiële verslagen en documenten;

– 13 juni 2007: het Rekenhof deelt zijn advies mee aan de griffiers van de Controlemcommissie;

– 25 juni 2007: hoewel de wet van 4 juli 1989 hierin niet voorziet, wordt het advies van het Rekenhof, mede gelet op de aanbeveling van de Controlemcommissie (Parl. St., Kamer, DOC 51 1117/004, en Senaat, nr. 3-676/4, blz. 80), ter wille van de transparantie en het efficiënt verloop van het onderzoek door de griffiers van de controlemcommissie aan de voorzitters van de elf betrokken politieke partijen toegestuurd met het verzoek om uiterlijk op 20 juli 2007 hun standpunt nopens de opmerkingen van het Rekenhof aangaande hun partij aan de Controlemcommissie mee te delen.

Alle partijen hebben hierop hun reactie kenbaar gemaakt;

– 24 oktober 2007: installatie van de nieuwe Controlemcommissie en aanwijzing van de rapporteurs;

– 6 november 2007: overzending van het advies van het Rekenhof en van de reacties hierop van de politieke partijen aan de leden van de Controlemcommissie.

l'article 19 de la loi du 23 mars 2007 modifiant la loi du 4 juillet 1989 relative à la limitation et au contrôle des dépenses électorales engagées pour les élections des Chambres fédérales, ainsi qu'au financement et à la comptabilité ouverte des partis politiques et la loi du 27 juin 1921 sur les associations sans but lucratif, les associations internationales sans but lucratif et les fondations (*Moniteur belge* du 28 mars 2007, deuxième édition);

– 30 avril 2007: dans les cent vingt jours de la clôture des comptes au 31 décembre 2006, les dix partis qui ont reçu pour l'exercice 2006 la dotation prévue par la loi du 4 juillet 1989 ont envoyé leur rapport financier aux présidents de la Commission de contrôle, à savoir le VLD, le PS, le sp.a-spirit, le MR, le CD&V, le Vlaams Belang, le cdH, ECOLO, le FN et la NV-A; le parti GROEN! a également déposé un rapport dans le délai imparti;

– 30 avril 2007: publication des onze rapports financiers déposés (Doc., Chambre, DOC 51 3117/001-002 et Sénat, n°s 3-2451/1-2);

– 2 mai 2007: dissolution des Chambres fédérales;

– 11 mai 2007: lettre recommandée à la poste des griffiers de la Commission de contrôle à la Cour des comptes la chargeant de rendre, dans un délai d'un mois, un avis concernant l'exactitude et l'exhaustivité des rapports et documents financiers publiés dans les documents parlementaires joints;

– 13 juin 2007: La Cour des comptes transmet son avis aux griffiers de la Commission de contrôle;

– 25 juin 2007: bien que la loi du 4 juillet 1989 ne le prévoit pas, et eu égard notamment à la recommandation de la Commission de contrôle (DOC Chambre 51 1117/004 et Sénat n° 3-676 4, p. 80), l'avis de la Cour des comptes est transmis, pour la transparence et l'efficacité dans le déroulement de l'examen, par le greffier de la Commission de contrôle, aux présidents des onze partis politiques concernés, lesquels sont invités à cette occasion à communiquer, pour le 20 juillet 2007 au plus tard, à la Commission de contrôle, leur point de vue sur les observations de la Cour des comptes concernant leur parti.

Tous les partis ont formulé leur réaction à ce sujet;

– 24 octobre 2007: installation de la nouvelle Commission de contrôle et désignation des rapporteurs;

– 6 novembre 2007: transmission aux membres de la Commission de contrôle de l'avis de la Cour des comptes et des réactions des partis politiques.

C. OPZET VAN HET PRELIMINAIR ONDERZOEK

Krachtens artikel 24 van de wet van 4 juli 1989 en artikel 31 van haar huishoudelijk reglement onderwerpt de Controlegecommissie de financiële verslagen van de politieke partijen en hun componenten aan een onderzoek teneinde hun conformiteit met de vigerende wetten en besluiten na te gaan.

Tot op heden had het preliminair onderzoek door de rapporteur(s) tot doel de Controlegecommissie enigszins wegwijst te maken in de ingediende financiële verslagen en haar aandacht te vestigen op vragen en knelpunten die nadere opheldering behoeften. Daartoe toetste(n) de rapporteur(s) de financiële verslagen zowel op hun formele als inhoudelijke aspecten aan de vigerende wetten en besluiten. Daarbij werd onder meer rekening gehouden met het feit of de bedrijfsrevisoren voor de financiële verslagen van de partijen al dan niet een visum zonder voorbehoud hadden afgeleverd.

Met ingang van het boekjaar 2002 is deze werkwijze grondig gewijzigd doordat de rapporteur(s) sindsdien kunnen bogen op het door de Controlegecommissie verplicht ingewonnen advies van het Rekenhof over de juistheid en de volledigheid van de financiële verslagen.

Zoals hiervoor is uiteengezet heeft het Rekenhof op 13 juni 2007 een advies uitgebracht over de elf ingediende financiële verslagen m.b.t. het boekjaar 2006.

D. ADVIES VAN HET REKENHOF EN REACTIES VAN DE POLITIEKE PARTIJEN

Hierna volgt het volledige advies van het Rekenhof van 13 juni 2007, met in voorkomend geval de reacties van de partijen en opmerkingen van de rapporteur.

Advies van 13 juni 2007

De griffiers van de Controlegecommissie die door de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van de federale Kamers, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen werd opgericht, hebben bij brief van 11 mei 2007 aan het Rekenhof de financiële verslagen over de boekhouding van de politieke partijen en hun componenten voor het boekjaar 2006 (Parl. Stuk Kamer, DOC 51 3117/001 en 002, en Senaat nr. 3-2451/1 en 2) toegezonden en aan het Rekenhof gevraagd binnen een termijn van één maand een advies te bezorgen in verband met de juistheid en de volledigheid van die verslagen.

C. BUT DE L'EXAMEN PRÉLIMINAIRE

En vertu de l'article 24 de la loi du 4 juillet 1989 et de l'article 31 de son règlement d'ordre intérieur, la Commission de contrôle soumet les rapports financiers des partis politiques et de leurs composantes à un examen afin d'en contrôler la conformité aux lois et aux arrêtés en vigueur.

Jusqu'à présent, l'examen préliminaire effectué par les rapporteurs avait pour but d'éclairer la Commission de contrôle sur les rapports financiers déposés et d'attirer son attention sur les questions et les points difficiles qui requièrent des éclaircissements. À cet effet, les rapporteurs contrôlaient la conformité des rapports financiers – en ce qui concerne tant leur forme que leur contenu – aux lois et aux arrêtés en vigueur. Pour ce faire, ils vérifiaient notamment si les réviseurs d'entreprises avaient ou non visé sans réserve les rapports financiers des partis.

Cette procédure a été sensiblement modifiée à partir de l'exercice 2002, en ce sens que le(s) rapporteur(s) a/ ont pu se baser depuis sur l'avis de la Cour des comptes concernant l'exactitude et l'exhaustivité des rapports financiers, avis que la Commission de contrôle avait dû recueillir obligatoirement.

Comme on l'a exposé ci-dessus, la Cour des comptes a rendu, le 13 juin 2007, un avis concernant les onze rapports financiers déposés afférents à l'exercice 2006.

D. AVIS DE LA COUR DES COMPTES ET RÉACTIONS DES PARTIS POLITIQUES

Ci-dessous figure, dans son intégralité, l'avis rendu par la Cour des comptes le 13 juin 2007. Il est suivi des réactions éventuelles des partis et des remarques éventuelles des rapporteurs.

Avis du 13 juin 2007

Par lettre du 11 mai 2007, les greffiers de la Commission de contrôle, créée par la loi du 4 juillet 1989 relative à la limitation et au contrôle des dépenses électorales engagées pour les élections des Chambres fédérales, ainsi qu'au financement et à la comptabilité ouverte des partis politiques, ont transmis à la Cour des comptes les rapports financiers sur la comptabilité des partis politiques et de leurs composantes pour l'exercice 2006 (Doc. parl. Chambre, DOC 51 3117/001 et 002, et Sénat, n° 3-2451/1 et 2) et lui ont demandé de rendre, dans un délai d'un mois, un avis concernant l'exactitude et l'exhaustivité desdits rapports.

Krachtens artikel 24, 2e lid, van de wet van 4 juli 1989, gewijzigd door de wet van 2 april 2003, geven de voorzitters van de wetgevende kamers het Rekenhof opdracht om «met toepassing van artikel 1, § 2, binnen een maand, een advies uit te brengen over de juistheid en de volledigheid van de financiële verslagen over de jaarrekeningen van de politieke partijen en hun componenten. Volgens bovenvermeld artikel 1, § 2, (in werkelijkheid artikel 1, 4°, 3^e lid), is de Controlecommissie «verplicht om zich, onder de door deze wet bepaalde voorwaarden, te laten adviseren door het Rekenhof voor de controle van zowel de verkiezingsuitgaven van de politieke partijen en de individuele kandidaten als van de financiële verslagen van de politieke partijen en hun componenten».

In zijn advies van 6 augustus 2003 over de financiële verslagen met betrekking tot het boekjaar 2002 (Parl. Stuk, Kamer, DOC 51 0021/003 en Senaat 3-21/3, blz. 18) heeft het Rekenhof het wettelijke kader van zijn optreden gepreciseerd. Daar de wettelijke en reglementaire bepalingen niet werden gewijzigd³, wordt het advies van het Rekenhof met betrekking tot het boekjaar 2006 verstrekt volgens de controleprincipes (en de structuur) die in de vorige adviezen werden gehanteerd.

Gelet op die beschouwingen en rekening houdend met de gegevens die beschikbaar waren in de parlementaire stukken heeft de controle van de financiële verslagen van het jaar 2006 van de politieke partijen betrekking op de hierna vermelde formele (punten 1-11) en financiële (punten 12-17) aspecten. Het Rekenhof heeft zich dus niet uitgesproken over de geldigheid en de werkelijkheid van de onderliggende verrichtingen aangezien het geen toegang heeft tot de verantwoordingsstukken.

Tenuitvoerlegging van de vroeger door het Rekenhof geformuleerde aanbevelingen

De nieuwe versie van het financieel verslag, waarin twee van de voornaamste aanbevelingen van het Rekenhof moesten worden geïntegreerd (nieuw kader XVII, in verband met de beschrijving van de consolidatieprincipes en nieuw kader XVIII, dat voorziet in een concordantietabel tussen de geconsolideerde resultaten

³ Artikel 19 van de wet van 23 maart 2007 tot wijziging van de wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen sluit – met ingang van 28 maart 2007 – de componenten van de politieke partijen uit van het toepassingsveld van de wet van 27 juni 1921. Dat artikel zal bijgevolg geen enkele wijziging teweegbrengen op het niveau van het referentiekader dat voor het Rekenhof als basis heeft gediend voor het uitbrengen van zijn adviezen over de financiële verslagen van de politieke partijen.

En vertu de l'article 24, deuxième alinéa, de la loi du 4 juillet 1989, modifiée par la loi du 2 avril 2003, les présidents des Chambres législatives chargent la Cour des comptes «de rendre, en application de l'article 1er, § 2, dans un délai d'un mois, un avis concernant l'exactitude et l'exhaustivité des rapports financiers sur les comptes annuels des partis politiques et de leurs composantes». Selon l'article 1er, § 2, précité (en réalité l'article 1er, 4°, troisième alinéa), la Commission de contrôle est «tenue de se faire conseiller, aux conditions prévues par la présente loi, par la Cour des comptes tant pour le contrôle des dépenses électorales des partis politiques et des candidats que pour le contrôle des rapports financiers des partis politiques et de leurs composantes».

Dans son avis remis le 6 août 2003 et portant sur les rapports financiers afférents à l'exercice 2002 (Doc. parl. Chambre, DOC 51 0021/003 et Sénat 3-21/3, p. 18), la Cour des comptes a précisé le cadre légal dans lequel s'inscrit son intervention. Les dispositions légales et réglementaires n'ayant pas été modifiées³, l'avis de la Cour des comptes portant sur l'exercice 2006 est rendu selon les principes de contrôle (et la structure) retenus lors des précédents avis.

Eu égard à ces considérations et compte tenu des données disponibles dans les documents parlementaires, le contrôle des rapports financiers de l'année 2006 des partis politiques porte sur les aspects formels (points 1 à 11) et financiers (points 12 à 17) énumérés ci-après. La Cour des comptes ne s'est donc pas prononcée sur la validité et sur la réalité des opérations sous-jacentes dans la mesure où elle n'a pas accès aux pièces justificatives.

Mise en œuvre de recommandations antérieurement formulées par la Cour des comptes

La nouvelle version du rapport financier, notamment destinée à intégrer deux des recommandations principales de la Cour des comptes (édition d'un nouveau cadre XVII, relatif à la description des principes de consolidation et d'un nouveau cadre XVIII, prévoyant un tableau de concordance entre résultats consolidés et total des

³ L'article 19 de la loi du 23 mars 2007, modifiant la loi du 27 juin 1921 sur les associations sans but lucratif, les associations internationales sans but lucratif et les fondations, exclut – à dater du 28 mars 2007 – les composantes des partis politiques du champ d'application de la loi du 27 juin 1921. Il n'induit, en conséquence, aucune modification du cadre de référence au regard duquel la Cour des comptes a, jusqu'à présent, rendu ses avis sur les rapports financiers des partis politiques.

en het totaal van de individuele resultaten van elk van de componenten), is tot op heden nog niet gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad*.

Voor voornoemd nieuw kader XVII, stelt het Rekenhof een lichte aanpassing voor. Daarop wordt teruggekomen in punt 11.2 van dit verslag.

Voor het overige, en overeenkomstig de gewoonlijk gevolgde praktijk bij het verstrekken van zijn vorige adviezen, heeft het Rekenhof zich in onderhavig verslag ertoe beperkt – in voorkomend geval – nieuwe aanbevelingen te formuleren of aanbevelingen in verband met gevallen die specifiek werden waargenomen bij het onderzoek in verband met de rekeningen 2006.

ADVIES BETREFFENDE DE FINANCIËLE VERSLAGEN OVER HET BOEKJAAR 2006

VORMELIJKE ASPECTEN

1. Hoedanigheid van de ondertekenaar(s) van de financiële staten

Voor het geheel van de partijen werd opgemerkt dat de personen die de financiële verslagen ondertekenen, leden zijn van de raad van bestuur van de vzw die krachtens de artikelen 22 en 23 van de wet van 4 juli 1989 belast is met de opstelling van die verslagen.

2. Bestaan van de identificatie- en financiële gegevens voor elk van de politieke partijen en hun componenten

2.1 Op de hieronder vermelde uitzonderingen na, ontbreekt er geen enkel identificatie- of financieel gegeven bij de partijen die verschillende componenten vermelden.

2.2 Net als in 2005, preciseert één partij [Ecolo] in haar lijst⁴ die de componenten identificeert, dat de rekeningen van haar componenten «*Régionale de Charleroi*» (14) en «*Régionale de Thuin*» (24) zijn vervat in deze van de «*l'ASBL Maison de l'écologie de la Vallée de la Sambre-Charleroi*» (32). De partij legt echter jaarrekeningen voor, voor de «*Régionale de Charleroi*» (14) en preciseert daarbij dat ze deze van de «*Régionale de Thuin*» (24) omvatten, maar zendt geen financiële gegevens over voor de vzw «*Maison de l'écologie de la Vallée de la Sambre-Charleroi*» (32) die geacht wordt de boekhoudingen van de drie componenten te integreren.

⁴ Blz. 629, Parl. Stuk, nr. 51 3117/002, en Senaat, nr. 3-2451/2.

résultats individuels de chacune des composantes) n'a, à ce jour, pas encore été publiée au *Moniteur Belge*.

S'agissant du nouveau cadre XVII précité, la Cour des comptes suggère une légère adaptation. Celle-ci est évoquée au point 11.2 du présent rapport.

Pour le reste, conformément à la pratique usuellement observée lors de la reddition de ses précédents avis, la Cour des comptes s'est limitée, dans le présent rapport, à n'exposer – le cas échéant – que des recommandations nouvelles ou relatives à des cas spécifiquement observés lors de l'examen portant sur les comptes 2006.

AVIS SUR LES RAPPORTS FINANCIERS DE L'EXERCICE 2006

ASPECTS FORMELS

1. Qualité du ou des signataire(s) des états financiers

Pour l'ensemble des partis, il a été observé que les signataires des rapports financiers sont membres du conseil d'administration de l'ASBL chargée, en vertu des articles 22 et 23 de la loi du 4 juillet 1989, de l'élaboration desdits rapports.

2. Existence des données identificatrices et financières pour chacun des partis politiques et de leurs composantes

2.1 Hors les cas mentionnés ci-dessous, aucune donnée identificatrice ou financière n'est manquante, et ce pour l'ensemble des partis mentionnant plusieurs composantes.

2.2 Tout comme en 2005, un parti [Ecolo] précise, dans la liste⁴ identifiant ses composantes, que les comptes de ses composantes «*Régionale de Charleroi*» (14) et «*Régionale de Thuin*» (24) sont inclus dans ceux de «*l'ASBL Maison de l'écologie de la Vallée de la Sambre-Charleroi*» (32). Le parti produit toutefois des comptes annuels pour la «*Régionale de Charleroi*» (14) tout en mentionnant qu'ils intègrent ceux de la «*Régionale de Thuin*» (24) mais ne transmet aucune donnée financière pour l'ASBL Maison de l'écologie de la Vallée de la Sambre-Charleroi» (32) censée intégrer les comptabilités des trois entités.

⁴ Page 629, du Doc. parl. Chambre, n° 51 3117/002, et Sénat, n° 3-2451/2.

In zijn commentaar⁵ bezorgd aan de Controlecommissie voor het boekjaar 2005, heeft de partij ingestemd met deze opmerking. Dezelfde fout wordt echter ook in 2006 gemaakt.

Reactie van Ecolo

Het antwoord daarop is reeds in 2005 aangebracht en luidt nog steeds dat «de plaatselijke afdelingen van Thuin, Charleroi en «l'ASBL Maison de l'écologie de la vallée de la Sambre-Charleroi» [in de praktijk] boekhoudkundig wel degelijk één geheel [vormen], aangezien slechts één van die entiteiten boekhoudkundige verrichtingen doet. In de rekeningen 2004 en 2005 zijn de jaarrekeningen om reden van interne naamgeving opgenomen onder de benaming «régionale de Charleroi». Eigenlijk hadden ze moeten worden opgenomen onder de benaming «l'ASBL Maison de l'écologie de la vallée de la Sambre-Charleroi», aangezien die rekeningen betrekking hebben op de drie entiteiten, waarvan alleen de ASBL financiële verrichtingen heeft gedaan.»

Dit aspect was aan onze aandacht ontsnapt en wij zullen het financieel verslag 2007 overeenkomstig aanpassen.

2.3 Eén partij [FN] vermeldt enkel identificatie- en financiële gegevens voor één component.

In haar commentaar betreffende de boekjaren 2004 en 2005, heeft de partij gepreciseerd dat de kring van het boekjaar effectief uit slechts één component bestond.

Het Rekenhof gaat ervan uit dat de toestand ongewijzigd is gebleven op het einde van het boekjaar 2006.

3. Bestaan van een vermelding die aangeeft of de consolidatiekring al dan niet werd gewijzigd, en als dat gebeurd is welke de aard is van de wijzigingen die zich hebben voorgedaan

Met uitzondering van één partij [FN], vermelden de andere partijen in verschillende mate en op verschillende plaatsen in het verslag al dan niet de wijzigingen van de consolidatiekring.

Dans son commentaire⁵ transmis à la Commission de contrôle portant sur l'exercice 2005, le parti a marqué son accord sur cette remarque. L'erreur persiste cependant en 2006.

Réaction d'Ecolo

La réponse à déjà été apportée en 2005 et reste la même: «En fait les sections régionales de Thuin, Charleroi et «l'ASBL Maison de l'écologie de la vallée de la Sambre-Charleroi» sont bien regroupées au niveau comptable, une seule des entités ayant des opérations comptables. Dans les comptes 2004 et 2005 les comptes annuels sont repris sous l'appellation «régionale de Charleroi» pour des raisons d'appellation interne. En fait ils auraient dû être repris sous le titre «l'ASBL Maison de l'écologie de la vallée de la Sambre-Charleroi» puisque ces comptes regroupent les trois entités dont seule l'ASBL a en fait enregistré des mouvements financiers.»

Il s'agit d'un oubli et nous veillerons à adapter le rapport financier 2007 en conséquence.

2.3 Un parti [FN] ne reprend des données identificatrices et financières que pour une seule composante.

Dans ses commentaires portant sur les exercices 2004 et 2005, le parti a précisé que le périmètre de l'exercice était effectivement constitué d'une seule composante.

La Cour des comptes suppose que la situation est restée inchangée au terme de l'exercice 2006.

3. Existence d'une mention indiquant si le périmètre de consolidation a ou non été modifié et s'il l'a été, de la nature des modifications intervenues

A l'exception d'un parti [FN], l'ensemble des autres partis mentionne, mais à des degrés divers et à des endroits différents du rapport, les modifications ou l'absence de modifications intervenues dans leur périmètre de consolidation.

⁵ Blz. 21, Parl. Stuk, nr. 51 2454/003, en Senaat, nr. 3-1676/3.

⁵ Page 21, du Doc. parl. Chambre, n° 51 2454/003, et Sénat, n° 3-1676/3.

4. Inachtneming van de minimumvereisten met betrekking tot de identificatiegegevens van de politieke partijen en hun componenten

4.1 Eén partij [FN] vermeldt niet wat het sociaal doel en welke de samenstelling is van het beheersorgaan van haar (veronderstelde) enige component.

4.2 Twee fiches⁶ met de identificatiegegevens van een partij [MR] hernemen de juridische vorm van de overeenstemmende entiteiten niet. De verzamellijst van de consolidatiekring definieert ze echter als vzw's.

4.3 De politieke partijen laten – met uiteenlopende frequentie – na, het beroep van de leden van de beheersorganen te vermelden. In bepaalde gevallen wordt in plaats van het beroep de functie vermeld die de leden binnen het beheerscomité vervullen.

4.4 Het beroep van de leden van de controleorganen wordt meestal niet vermeld behoudens wanneer het gaat om een bedrijfsrevisor.

4.5 Een samenvattende lijst van de componenten is verstrekt door alle partijen (behalve één [FN]). (De bijlage bij de wet van 4 juli 1989 bepaalt niet dat deze lijst moet worden opgemaakt, maar ze kan de verschillende verificaties vereenvoudigen).

4.6 De bijlage bij het huishoudelijke reglement bepaalt dat het maatschappelijke doel wordt vermeld onder verwijzing naar het overeenstemmend artikel van het statuut van de component. Dat principe wordt op enkele zeldzame uitzonderingen na door verschillende politieke partijen in acht genomen [sp.a-spirit - PS - MR - CD&V - Vlaams Belang - cdH - Ecolo - N-VA - Groen!]. Het wordt echter (meestal) niet gevolgd door andere politieke partijen [VLD - FN].

5. Inachtneming van de schema's voor de presentatie van de gegevens met betrekking tot de samenvatting van het financiële verslag, de samenvattende rekeningen van de componenten en de geconsolideerde rekening

5.1 Het financiële verslag van één partij [FN] beantwoordt niet aan de schema's zoals bepaald in de bijlage van de wet van 4 juli 1989.

5.2 Een partij [NV-A] gebruikt de opgelegde schema's, maar de vermelding van de boekjaren werd echter omgewisseld wat de leesbaarheid en de vergelijkbaarheid bemoeilijkt.

⁶ Blz. 284 en 323, Parl. Stuk, nr. 51 3117/001, en Senaat, nr. 3-2451/1.

4. Respect des exigences minimales relatives aux données identificatrices des partis politiques et de leurs composantes

4.1 Un parti [FN] ne mentionne pas l'objet social et la composition de l'organe de gestion de sa (supposée) seule composante.

4.2 Deux fiches⁶ de données identificatrices d'un parti [MR] ne reprennent pas la forme juridique des entités correspondantes. La liste récapitulative du périmètre de consolidation les définit toutefois comme étant des ASBL.

4.3 La mention de la profession des membres des organes de gestion est occasionnellement omise, mais avec des fréquences diverses. Dans certains cas, celle-ci est remplacée par la désignation de la fonction occupée par les membres au sein du comité de gestion.

4.4 La profession des membres des organes de contrôle n'est généralement pas mentionnée, sauf lorsqu'il s'agit d'un réviseur d'entreprises.

4.5 Une liste récapitulative des composantes est fournie par tous les partis (sauf un [FN]). (Cette liste n'est pas prévue par l'annexe à la loi du 4 juillet 1989 mais est de nature à faciliter les diverses vérifications).

4.6 L'annexe au règlement d'ordre intérieur prévoit que l'objet social soit mentionné en faisant référence à l'article correspondant des statuts de la composante. Ce principe est respecté, à de rares exceptions près, par plusieurs partis politiques [sp.a-spirit - PS - MR - CD&V - Vlaams Belang - cdH - Ecolo - N-VA - Groen!]. Il ne l'est toutefois (généralement) pas par d'autres partis politiques [VLD - FN].

5. Respect des schémas prévus pour la présentation des données relatives au résumé du rapport financier, aux comptes synthétiques des composantes et au compte consolidé

5.1 Le rapport financier d'un parti [FN] ne répond pas aux schémas prévus par l'annexe à la loi du 4 juillet 1989.

5.2 Un parti [NV-A] utilise les schémas imposés, mais les mentions des exercices ont été interverties, ce qui nuit à la lisibilité et à la comparaison.

⁶ Pages 284 et 323, du Doc. parl. Chambre, n° 51 3117/001, et Sénat, n° 3-2451/1.

6. Volledigheid en algemene presentatie van de financiële gegevens

De volledigheid en de algemene voorstelling van de samenvattende rekeningen van de componenten behoeven geen commentaar. (Deze opmerking houdt rekening met de componenten voor dewelke de partijen vroeger de afwezigheid van enig cijfergegevens aangetoond of toegelicht hebben).

7. Overeenstemming tussen de cijfers in de samenvatting van de financiële verslagen en die in de geconsolideerde balans

7.1 Eén partij [FN] verstrekt geen enkele financiële samenvatting.

7.2 Er moet geen enkele opmerking worden geformuleerd voor het geheel van de andere politieke partijen.

8. Verslag van de bedrijfsrevisor – Eventuele opmerkingen in verband met de attestatie van de rekeningen

8.1 Bij de rekeningen van één partij [FN] is geen verslag van de bedrijfsrevisor gevoegd.

Die partij verklaart dat⁷ door het feit dat hun revisor ontslag heeft gegeven en dat zijn opvolger gevraagd heeft tot midden mei 2007 te mogen doorgaan om zijn werk correct te kunnen uitvoeren.

Reactie van het FN

Met uw brief van 25 juni 2007 nodigde u ons uit u onze opmerkingen te bezorgen naar aanleiding van de analyse van het ons door u bezorgde verslag van het Rekenhof.

Het beste dat wij met het oog daarop kunnen doen, is u als bijlage de notulen te bezorgen van onze heden gehouden buitengewone algemene vergadering.

Zodra het ons momenteel ontbrekende rapport van de bedrijfsrevisor is opgemaakt en door een nieuwe buitengewone algemene vergadering is goedgekeurd, zullen wij niet nalaten u dat te doen toekomen.

⁷ Blz. 733, Parl. Stuk, nr. 51 3117/002, en Senaat, nr. 3-2451/2.

6. Exhaustivité et présentation générale des données financières

L'exhaustivité et la présentation générale des comptes synthétiques des composantes n'appellent pas de remarque. (Cette observation tient compte des entités pour lesquelles les partis ont justifié ou commenté antérieurement l'absence de toute donnée financière.)

7. Concordance entre les chiffres repris dans le résumé des rapports financiers et ceux figurant dans le bilan consolidé

7.1 Un parti [FN] ne fournit aucun résumé financier.

7.2 Aucune remarque n'est à formuler pour l'ensemble des autres partis politiques.

8. Rapport du réviseur d'entreprises – Remarques éventuelles relatives à l'attestation des comptes

8.1 Les comptes d'un parti [FN] ne sont accompagnés d'aucun rapport révisoral.

Le parti explique⁷ cette situation par la démission de leur réviseur et par le fait que son successeur a demandé un délai jusqu'à mi-mai 2007 afin de pouvoir effectuer correctement son travail.

Réaction du FN

Votre courrier du 25 juin 2007 nous invitait à vous faire parvenir nos observations à la lecture du rapport de la Cour des Comptes que vous nous transmettiez.

Nous ne pouvons mieux faire à cette fin que de vous remettre ci-joint le procès-verbal de l'Assemblée Générale extraordinaire de notre association qui s'est tenue ce jour.

Nous ne manquerons pas de vous communiquer le rapport du Réviseur d'entreprise qui nous fait actuellement défaut aussitôt qu'il aura été établi et approuvé par une nouvelle Assemblée Générale extraordinaire.

⁷ Page 733, du Doc. parl. Chambre, n° 51 3117/002, et Sénat, n° 3-2451/2.

Notulen van de buitengewone algemene vergadering van 20 juli 2007*(...)*

De rekeningen konden niet door bedrijfsrevisor Bertels worden onderzocht, aangezien die enige dagen voordat de termijn afliep, aan zijn opdracht heeft verzaakt, en hij de vzw AFFN met een aangetekende brief dd. 6 april 2007 daarvan op de hoogte heeft gebracht.

Derhalve heeft de gewone algemene vergadering van 30 april de rekeningen onder voorbehoud goedgekeurd en bedrijfsrevisor Bastogne aangesteld om de nieuwe opdracht te verrichten. Na verschillende contacten met kantoor Meys en nadat het desbetreffende kantoor de door bedrijfsrevisor Bastogne gevraagde documenten had toegezonden, heeft laatstgenoemde bedrijfsrevisor zonder opgaaf van enige rechtvaardiging besloten van zijn opdracht af te zien.

Sindsdien kon geen enkele andere bedrijfsrevisor worden gevonden, zulks ondanks een intensieve zoektocht en contacten met de juridische dienst van het Instituut der Bedrijfsrevisoren, waarvan het antwoord wordt ingewacht met het oog op een eventuele aanstelling van rechtswege.

Om de procedure in die omstandigheden te bespoedigen, beslist de algemene vergadering eenparig aan de heer Michel Delacroix een mandaat te verlenen om officieel een bedrijfsrevisor te zoeken en aan te stellen, alsmede opnieuw bijeen te komen wanneer die bedrijfsrevisor zijn opdracht zal hebben vervuld.

(...).

8.2 De verslagen van de bedrijfsrevisoren over de boekhoudingen van de andere partijen zijn stuk voor stuk zonder voorbehoud geformuleerd.

8.3 Al deze verslagen vermelden, in overeenstemming met punt 4.b. van de bijlage bij de wet van 4 juli 1989, dat de administratieve en boekhoudkundige organisatie van de politieke partijen voldoende is.

9. Verslag van de bedrijfsrevisor – Analyse om het begrip van de financiële toestand en resultaten alsook de vergelijkbaarheid te bevorderen

9.1 De bepalingen van punt 4.c. van de bijlage bij de wet van 4 juli 1989 laten de bedrijfsrevisor heel wat appreciatiemarge. De aard en de uitgebreidheid van de verstrekte informatie verschillen aldus sterk van de ene politieke partij tot de andere.

Procès-verbal de l'Assemblée Générale extraordinaire du 20 juillet 2007*(...)*

L'examen des comptes par le Réviseur d'entreprise Bertels n'avait pas été possible, celui-ci ayant abandonné sa mission quelques jours avant l'échéance et ayant averti l'AFFN de sa décision par lettre recommandée du 6 avril 2007.

L'Assemblée Générale ordinaire du 30 avril a dès lors approuvé les comptes sous réserve et désigné le Réviseur d'entreprise Bastogne pour effectuer le nouveau travail. Après divers contacts avec le bureau Meys et l'envoi par celui-ci des documents demandés par le Réviseur Bastogne, celui-ci a, sans la justifier, pris fin juin la décision de renoncer à sa mission.

Depuis, aucun autre Réviseur n'a pu être trouvé, malgré la poursuite de recherches intensives à ce sujet et de contacts avec le service juridique de l'Institut des Réviseurs d'entreprise, dont la réponse est attendue pour une éventuelle commission d'office.

Dans ces conditions, afin de hâter la procédure, l'Assemblée Générale décide à l'unanimité de mandater monsieur Michel Delacroix pour la recherche officielle et la désignation d'un Réviseur et de se réunir à nouveau lorsque celui-ci aura rempli sa mission.

(...)

8.2 Les rapports des réviseurs d'entreprises portant sur la comptabilité des autres partis sont tous formulés sans réserve.

8.3 Tous ces rapports mentionnent, conformément au point 4.b. de l'annexe à la loi du 4 juillet 1989, le caractère suffisant de l'organisation administrative et comptable des partis politiques.

9. Rapport du réviseur d'entreprises – Analyse destinée à favoriser la compréhension de la situation financière et des résultats ainsi que de la comparabilité

9.1 Les dispositions du point 4.c. de l'annexe à la loi du 4 juillet 1989 laissent une part d'appréciation importante dans le chef du réviseur d'entreprises. La nature et l'étendue des informations fournies varient ainsi fortement selon les partis politiques.

9.2 Drie financiële verslagen [VLD – sp.a-spirit – FN] vermelden niet de gegevensanalyse waarin de bovenvermelde bepalingen voorzien.

Reactie van sp.a-spirit

Deze opmerking werd overgemaakt aan onze bedrijfsrevisor.

Eén partij [Ecolo] vermeldt echter enkel de vergelijking 2006/2005 voor het lopend resultaat, het financieel resultaat, het uitzonderlijk en het nettoresultaat, zonder bijkomende verklarende commentaar.

Reactie van Ecolo

We hebben contact opgenomen met onze bedrijfsrevisor en die heeft aangestipt dat de informatie in het financieel verslag en in de geconsolideerde rekeningen volstond om de lezer zonder bijkomende informatie voldoende in te lichten. Gevolg gevend aan de opmerking van het Rekenhof zal hij zijn verslag voor het volgende boekjaar echter overeenkomstig aanpassen.

10. Gegevens in verband met de waarderingsregels

Bij het onderzoek van de financiële verslagen kan worden opgemerkt dat de mate van detaillering van de informatie die wordt verstrekt van de waarderingsregels verschilt tussen de politieke partijen. Deze informatie ontbreekt bij één partij [FN].

11. Gegevens met betrekking tot de consolidatiemethode

11.1 Sommige politieke partijen [VLD – PS – sp.a-spirit – MR – N-VA] verwijzen enkel naar de naleving van de wettelijke en reglementaire bepalingen inzake het opstellen van de geconsolideerde rekeningen. De toegepaste consolidatiemethodes worden dus niet expliciet vermeld in de financiële verslagen van die partijen.

Bij andere politieke partijen [CD&V – Vlaams Belang – cdH – Ecolo – Groen!] werd opgemerkt dat verklaringen van heel uiteenlopende aard en draagwijdte naargelang op verschillende plaatsen in de verschillende overgelegde financiële verslagen werden vermeld (verslag van de raad van bestuur, verslag van de revisor, inleiding, samenvatting waarderingsregels, enz.).

9.2 Trois rapports financiers [VLD – sp.a-spirit – FN] ne reprennent pas l'analyse de données prévue par les dispositions précitées.

Réaction de sp.a-spirit

Cette remarque a été communiquée à notre réviseur d'entreprises.

Un parti [Ecolo] mentionne toutefois uniquement la comparaison 2006/2005 des résultats courant, financier, exceptionnel et net, sans commentaire explicatif additionnel.

Réaction d'Ecolo

Après contact avec notre réviseur d'entreprises, celui-ci a noté que les informations contenues dans le rapport financier et les comptes consolidés étaient suffisantes pour éclairer le lecteur sans addition de commentaires complémentaires. Suite à la remarque formulée par la Cour des comptes, il veillera cependant à adapter son rapport pour le prochain exercice.

10. Données relatives aux règles d'évaluation

L'examen des rapports financiers conduit à observer que le niveau de détail des informations fournies en matière de règles d'évaluation varie selon les partis. Cette information est manquante dans un cas [FN].

11. Données relatives à la méthode de consolidation

11.1 Certains partis politiques [VLD – PS – sp.a-spirit – MR – N-VA] font uniquement référence au respect des dispositions légales et réglementaires en matière d'établissement des comptes consolidés. Les méthodes de consolidation appliquées ne sont donc pas explicitement évoquées dans les rapports financiers de ces partis.

Auprès d'autres partis [CD&V – Vlaams Belang – cdH – Ecolo – Groen!], il a été observé que des explications de nature et de portée très variées sont, selon les partis concernés, reprises en des endroits différents (rapport du Conseil d'administration, rapport du réviseur, préambule introductif, résumé des règles d'évaluation, etc.) des différents rapports financiers rendus.

Eén partij [cdH] heeft trouwens in zijn commentaar bij de rekeningen van het boekjaar 2005⁸ in detail de principes verduidelijkt die ter zake werden weerhouden, waarbij werd verwezen naar hun impliciete toepassing in het geval van een consortium waarin voornamelijk verenigingen waren gegroepeerd.

Een partij [N-VA] heeft detailstaten van haar consolidatie toegevoegd.

11.2 Door de Commissie werd voorgesteld aan het huidige financieel schema een bijlage XVII toe te voegen, «Consolidatieprincipes»⁹.

Het Rekenhof is van oordeel dat het actuele voorziene schema (dat bovendien verschillend is naargelang de taalrol) zou kunnen vervangen worden door een tabel (zie model hierna), waarin alle partijen alleen de componenten zouden aangeven waarvoor geen consolidatie is uitgevoerd volgens het gewoonlijk gehanteerde principe van de globale integratie.

... Consolidatiemethodes.

Lijst van de niet geconsolideerde componenten volgens de methode van de globale integratie (de lijst kan zo nodig verder worden aangevuld op een ander blad)

Un parti [cdH] a par ailleurs détaillé, dans les commentaires qu'il a apportés au niveau des comptes relatifs à l'exercice 2005⁸, les principes retenus en la matière en faisant notamment référence à leur application implicite dans le cas de consortium regroupant essentiellement des associations.

Un parti [N-VA] a joint les états détaillés de sa consolidation.

11.2 Il a été proposé, par la Commission, d'adjoindre au schéma financier actuel une annexe XVII, intitulée «Principes de consolidation»⁹.

La Cour des comptes estime que le schéma actuellement prévu (par ailleurs différent selon les régimes linguistiques) pourrait utilement être remplacé par un tableau (voir modèle page ci-après) dans lequel les partis indiqueraient les seules composantes qui ne sont pas consolidées selon le principe habituellement retenu de l'intégration globale.

... Méthodes de consolidation.

Liste des composantes non consolidées selon la méthode d'intégration globale. (La liste peut être poursuivie sur feuille libre si nécessaire)

Benaming van de component Dénomination de la composante	Methode-Méthode P=Proportioneel P=Proportionnelle E=Equivalentie E=Mise en équival.	% controle % de contrôle	% intrest % d'intérêt

FINANCIELE ASPECTEN

12. Onderzoek van de variaties tussen boekjaren

Het onderzoek van de variaties tussen boekjaren werd uitgevoerd aan de hand van een dubbele materialiteitsgrens. Deze analysetechniek is erop gericht de verschillen van een zekere omvang te belichten, zonder in te gaan op de oorzaken ervan.

ASPECTS FINANCIERS

12. Examen des variations entre exercices

L'examen des variations entre exercices a été réalisé par rapport à un double seuil de matérialité. Cette technique d'analyse est destinée à mettre en évidence les différences d'une certaine ampleur, sans préjuger de leurs causes.

⁸ Blz. 24 en 25, Parl. Stuk, nr. 51 2454/003, en Senaat, nr. 3-1676/3.

⁹ Blz. 131, Parl. Stuk, nr. 51 2454/003, en Senaat, nr. 3-1676/3.

⁸ Pages 24 et 25, du Doc. parl. Chambre, n° 51 2454/003, et Sénat, n° 3-1676/3.

⁹ Page 131, du Doc. parl. Chambre, n° 51 2454/003, et Sénat, n° 3-1676/3.

Als eerste materialiteitsgrens werd een absoluut bedrag genomen dat gelijk is aan 5% van het geconsolideerde balanstotaal van het jaar 2006. Voor elk bedrag boven dit referentiebedrag, betreffende het onderzochte of het voorgaande boekjaar, werd nagegaan of het eveneens beantwoordde aan een tweede materialiteitscriterium.

Het tweede criterium had betrekking op de omvang van de variatie tussen de twee boekjaren. Elk bedrag van het boekjaar 2006 dat ten minste het tweevoud is – of ten minste met de helft is verminderd – ten opzichte van de waarde van het boekjaar 2005 werd beschouwd als beantwoordend aan het tweede materialiteitscriterium.

Op basis van die beide gecumuleerde grenswaarden werden alle jaarlijkse variaties in de financiële verslagen aan een onderzoek onderworpen. Elke rubriek waarvan de bedragen beantwoorden aan dat bovenvermeld dubbel criterium wordt hierna behandeld en kan een aandachtspunt zijn voor de Controlecommissie.

Als een verklaring van de vastgestelde variatie kon worden gevonden louter op basis van de gegevens die in de financiële staten zijn vermeld, wordt die in de commentaar vermeld.

12.1 VLD

a) Componenten

Geen betrokken rubrieken.

b) Geconsolideerde rekeningen

– De kosten van reclame, propaganda en vergaderingen, ingegrepen de verkiezingskosten stijgen van 482.738 euro in 2005 naar 1.753.071 euro in 2006. De netto toevoegingen van voorzieningen voor risico's en kosten (in hoofdzaak voor verkiezingspropaganda) evolueren in tegenovergestelde richting. Deze dalen van 1.701.006 euro naar 750.345 euro.

12.2 PS

a) Componenten

Geen betrokken rubrieken.

b) Geconsolideerde rekeningen

– Op de passiefzijde van de balans evolueert het overgedragen resultaat van (-) 2.601.349 euro op het einde van het boekjaar 2005 naar (-) 1.239.413 euro eind 2006. Die toename is een gevolg van het positief

Un montant absolu, égal à 5% du pied du bilan consolidé de l'année 2006, a été retenu comme premier seuil de matérialité. Tout montant supérieur à ce chiffre de référence, qu'il porte sur l'exercice sous revue ou sur l'exercice précédent, a été examiné en vue de vérifier s'il répondait également à un second seuil de matérialité.

Le second critère retenu portait sur la hauteur de la variation intervenue entre les deux exercices. Tout chiffre de l'exercice 2006 présentant une valeur au minimum doublée – ou au minimum réduite de moitié – par rapport à celle de l'exercice 2005 était considéré comme atteignant le second critère de matérialité.

Sur la base de ces deux seuils cumulés, il a été procédé à un examen de l'ensemble des variations annuelles figurant dans les rapports financiers. Toute rubrique dont les montants répondent au double critère précité est évoquée ci-après et peut constituer un point d'attention pour la Commission de contrôle.

Lorsqu'une explication de la variation enregistrée a pu être approchée au départ des seules données reprises dans les états financiers, elle est reprise en commentaire.

12.1 VLD

a) Composantes

Aucune rubrique concernée.

b) Comptes consolidés

– Les charges de publicité, de propaganda et d'assemblées, y compris les charges électorales, augmentent de 482.738 euros en 2005 à 1.753.071 euros en 2006. Les dotations nettes aux provisions pour risques et charges (principalement pour propaganda électorale) évoluent en sens contraire puisque passant de 1.701.006 euros à 750.345 euros.

12.2 PS

a) Composantes

Aucune rubrique concernée.

b) Comptes consolidés

– Au passif du bilan, le résultat reporté passe de (-) 2.601.349 euros au terme de l'exercice 2005 à (-) 1.239.413 euros fin 2006. Cet accroissement est dû au résultat positif de l'exercice à hauteur de (+) 1.361.936

resultaat van het boekjaar ten bedrage van (+) 1.361.936 euro. Dit bedrag is bijna identiek is aan dat voor het voorgaand boekjaar (+) 1.171.547 euro.

– De nettokost (dotaties min bestedingen en terugnemingen) betreffende de provisies voor risico's en kosten (hoofdzakelijk voor kiespropaganda) neemt af in 2006 (224.263 euro tegen 1.083.620 euro in 2005).

12.3 sp.a-spirit

a) Componenten

Geen betrokken rubrieken.

b) Geconsolideerde rekeningen

De kosten van reclame, propaganda en vergaderingen, inbegrepen de verkiezingskosten, stijgen van 1.134.623 euro in 2005 naar 2.594.003 euro in 2006. De netto toevoegingen aan de voorzieningen voor risico's en kosten (in hoofdzaak voor verkiezingspropaganda) evolueren in tegenovergestelde richting. Deze dalen van 2.337.940 euro in 2005 naar 806.946 euro in 2006.

12.4 MR

a) Componenten

– De vaste activa van de component vzw *Gestion et Action Libérale* (consoliderende entiteit) stijgt van 3.596.184 euro naar 9.216.887 euro. Deze stijging is volgens de informatie verstrekt door de raad van bestuur op het niveau van de geconsolideerde rekeningen het resultaat van de aankoop van een gebouw bestemd voor de nieuwe maatschappelijke zetel.

– Het eigen vermogen van dezelfde entiteit stijgt van 470.465 euro naar 3.255.518 euro. Deze stijging is te wijten aan het positieve resultaat in 2006 (winst van 2.785.053 euro tegenover 545.936 euro in 2005).

– Nog steeds voor dezelfde component is het positief resultaat op het einde van het boekjaar (2.785.053 euro tegenover 545.936 euro) voornamelijk toe te schrijven aan uitzonderlijke opbrengsten ten belope van 2.017.109 euro (tegen 20.922 euro in 2005). Zoals blijkt uit het onderzoek van de geconsolideerde rekeningen en uit de inlichtingen die de raad van bestuur verstrekke, hangen die opbrengsten voornamelijk samen met het realiseren van een meerwaarde op de overdracht van de oude maatschappelijke zetel van de partij.

euros. Ce montant est sensiblement identique à celui de l'exercice précédent (+) 1.171.547 euros.

– La charge nette (dotations moins utilisations et reprises) relative aux provisions pour risques et charges (principalement pour propagande électorale) enregistre une diminution en 2006 (224.263 euros contre 1.083.620 euros en 2005).

12.3 sp.a-spirit

a) Composantes

Aucune rubrique concernée.

b) Comptes consolidés

Les charges de publicité, de propagande et d'assemblées, y compris les charges électorales, augmentent de 1.134.623 euros en 2005 à 2.594.003 euros en 2006. Les dotations nettes aux provisions pour risques et charges (principalement pour propagande électorale) évoluent en sens contraire puisque passant de 2.337.940 euros en 2005 à 806.946 euros en 2006.

12.4 MR

a) Composantes

– Les actifs immobilisés de l'ASBL Gestion et Action Libérale (entité consolidante) passent de 3.596.184 euros à 9.216.887 euros. Ainsi qu'il ressort de l'information donnée par le Conseil d'administration au niveau des comptes consolidés, cette augmentation est la résultante de l'acquisition d'un bâtiment destiné à abriter le nouveau siège social du parti.

– Les capitaux propres de la même composante passent de 470.465 euros à 3.255.518 euros. Cette augmentation est due au résultat positif enregistré en 2006 (bénéfice de 2.785.053 euros contre 545.936 euros en 2005).

– Toujours pour la même composante, le résultat positif enregistré au terme de l'exercice (2.785.053 euros contre 545.936 euros) est essentiellement dû à des produits exceptionnels à hauteur de 2.017.109 euros (contre 20.922 euros en 2005). Ainsi qu'il résulte de l'examen des comptes consolidés et de l'information donnée par le Conseil d'administration, ces produits sont essentiellement liés à la réalisation d'une plus-value sur la cession de l'ancien siège social des partis.

b) Geconsolideerde rekeningen

– Vier rubrieken van de geconsolideerde rekeningen worden rechtstreeks beïnvloed door de hierboven gemaakte opmerkingen op het niveau van de consoliderende vzw:

– terreinen en gebouwen (7.686.291 euro tegen 1.807.483 euro in 2005);
– eigen vermogen (6.128.805 euro tegen 3.294.356 euro);
– uitzonderlijke opbrengsten (2.072.848 euro tegen 120.785 euro);
– nettoresultaat (2.833.624 euro tegen 1.330.419 euro); hier is de positieve impact van de uitzonderlijke opbrengsten voor 2006 licht getemperd door een stijging van de financiële kosten.

– De schulden op meer dan één jaar tegenover de kredietinstellingen stijgen wegens de financiering die moet worden aangegaan in het raam van de aankoop van de nieuwe maatschappelijke zetel (4.158.783 euro tegenover 1.589.086 euro eind 2005).

– De schulden op ten hoogste één jaar voor gewone werking stijgen eveneens (804.770 euro tegen 321.333 euro).

– De kosten van reclame, propaganda en vergaderingen, inbegrepen de verkiezingskosten, stijgen (1.931.463 euro tegen 949.982 euro in 2005). De netto toevoegingen aan de voorzieningen voor risico's en kosten (in hoofdzaak voor verkiezingspropaganda) evolueren in tegenovergestelde richting. Deze dalen van 1.608.443 euro in 2005 naar 563.933 euro in 2006.

12.5 CD&V

a) Componenten

Geen betrokken rubrieken.

b) Geconsolideerde rekeningen

– De kosten van reclame, propaganda en vergaderingen, inbegrepen de verkiezingskosten zijn gestegen van 1.095.770 euro in 2005 naar 2.568.062 euro in 2006. De netto voorzieningen voor risico's en kosten (in hoofdzaak voor verkiezingspropaganda) zijn geëvolueerd in tegenovergestelde richting en zijn gedaald van 1.127.131 euro naar 19.174 euro.

b) Comptes consolidés

– Quatre rubriques des comptes consolidés sont directement influencées par les observations formulées ci-dessus au niveau de l'ASBL consolidante:

– terrains et constructions (7.686.291 euros contre 1.807.483 euros en 2005);
– capitaux propres (6.128.805 euros contre 3.294.356 euros);
– produits exceptionnels (2.072.848 euros contre 120.785 euros);
– résultat net (2.833.624 euros contre 1.330.419 euros); l'impact positif des produits exceptionnels de 2006 est, ici, légèrement tempéré par une augmentation des charges financières.

– Les dettes à plus d'un an envers les établissements de crédit augmentent en raison du financement nécessité par l'acquisition du nouveau siège social (4.158.783 euros contre 1.589.086 euros fin 2005).

– Les dettes à un an au plus sur activités courantes sont également en augmentation (804.770 euros contre 321.333 euros).

– Les charges de publicité, de propagande et d'assemblées, y compris les charges électorales enregistrent une croissance (1.931.463 euros contre 949.982 euros en 2005). Les dotations nettes aux provisions pour risques et charges (principalement pour propagande électorale) évoluent en sens contraire puisque passant de 1.608.443 euros en 2005 à 563.933 euros en 2006.

12.5 CD&V

a) Composantes

Aucune rubrique concernée.

b) Comptes consolidés

– Les charges de publicité, de propagande et d'assemblées, y compris les charges électorales, augmentent de 1.095.770 euros en 2005 à 2.568.062 euros en 2006. Les dotations nettes aux provisions pour risques et charges (principalement pour propagande électorale) évoluent en sens contraire, passant de 1.127.131 euros à 19.174 euros.

12.6 Vlaams Belang**a) Componenten**

– Bij de component Vlaams Belang FV is het resultaat van het boekjaar gedaald van (+) 1.229.600 euro in 2005 naar (-) 92.921 euro in 2006. De oorzaak is hoofdzakelijk te wijten aan de daling van de opbrengsten (van 6.208.824 euro naar 5.423.057 euro) en aan de stijging van de kosten (van 4.985.193 euro naar 5.547.026 euro).

– Bij de component Vrijheidsfonds vzw zijn de opbrengsten gestegen (van 1.347.385 euro in 2005 naar 3.903.579 euro in 2006). De kosten uit de gewone werking zijn eveneens gestegen, van 223.577 euro naar 3.175.072 euro.

Reactie van het VB

De vastgestelde variaties bij de componenten Vlaams Belang FV en Vrijheidsfonds vzw werden toegelicht op blz. 3 van het ingediende verslag: «De opbrengsten van component Vlaams Belang FV dalen met euro 785.767, uitsluitend het gevolg van de gedaalde bijdragen van componenten, terwijl de kosten stijgen met euro 561.833 wegens de reclame, propaganda en verkiezingskosten, gedeeltelijk gecompenseerd door een daling van de dotaties aan diverse componenten en de gedeeltelijke terugname van de voorziening voor verkiezingsuitgaven.

De stijging van zowel de opbrengsten als de kosten uit de gewone werking van Vrijheidsfonds vzw is volledig het gevolg van het feit dat de activiteiten van de vzw in de loop van het boekjaar 2005 opgestart werden, zodat een vergelijking met 2005 niet mogelijk is.»

b) Geconsolideerde rekeningen

– Wat het actief van de balans betreft zijn de geldbeleggingen gestegen van 799.464 euro in 2005 naar 1.979.081 euro in 2006. Daarentegen zijn de liquide middelen gedaald van 3.425.021 euro naar 2.079.510 euro.

– Wat het passief betreft is het maatschappelijke fonds en reserves gestegen van (-) 508.036 euro naar (+) 1.373.387 euro door het feit dat het overgedragen resultaat van 2005 werd geïncorporeerd in het maatschappelijke fonds en reserves ten belope van 1.881.424 euro.

– Het overgedragen resultaat is gedaald van 1.881.424 euro naar 868.194 euro. Het bevat nog enkel het resultaat van het boekjaar 2006.

12.6 Vlaams Belang**a) Composantes**

– Le résultat de l'exercice de la composante Vlaams Belang FV passe de (+) 1.229.600 euros en 2005 à (-) 92.921 euros en 2006. Cette évolution est due principalement à la diminution des produits (de 6.208.824 euros à 5.423.057 euros) et à l'augmentation des charges (qui passent de 4.985.193 euros à 5.547.026 euros).

– Après de la composante *Vrijheidsfonds* vzw, les produits ont augmenté (de 1.347.385 euros en 2005 à 3.903.579 euros en 2006). Les charges sur activités courantes enregistrent également une croissance, passant de 223.577 euros à 3.175.072 euros.

Réaction du VB

Les variations constatées dans le chef des composantes Vlaams Belang FV et Vrijheidsfonds vzw ont fait l'objet d'une explication à la p. 3 du rapport déposé: «Les produits de la composante Vlaams Belang FV diminuent de 785.767 euros, ce qui résulte uniquement de la diminution des contributions des composantes, tandis que les charges augmentent de 561.833 euros du fait de la publicité, de la propagande et des charges électorales, ce qui est partiellement compensé par une diminution des dotations à diverses composantes et par la reprise partielle de la provision pour dépenses électorales.

L'augmentation tant des produits que des charges sur activités courantes du Vrijheidsfonds vzw résulte entièrement du fait que les activités de l'ASBL ont démarré au cours de l'exercice 2005, de sorte qu'il n'est pas possible d'effectuer une comparaison avec 2005.»

b) Comptes consolidés

– A l'actif du bilan, les placements de trésorerie sont passés de 799.464 euros en 2005 à 1.979.081 euros en 2006. Par contre, les valeurs disponibles ont diminué, passant de 3.425.021 euros à 2.079.510 euros.

– Au niveau du passif, le fonds social et les réserves passent de (-) 508.036 euros à (+) 1.373.387 euros, le résultat reporté de 2005 ayant été incorporé dans le fonds social et les réserves à concurrence de 1.881.424 euros.

– Le résultat reporté passe de 1.881.424 euro à 868.194 euros. Il ne comprend plus que le résultat de l'exercice 2006.

– De voorzieningen voor risico's en kosten (in hoofdzaak de voorzieningen voor verkiezingspropaganda) zijn gedaald van (+) 675.500 euro in 2005 (netto toevoeging) naar (-) 395.530 euro (netto besteding en/of terugneming) in 2006.

Reactie van het VB

Evolutie geldbeleggingen – liquide middelen: wij verwijzen naar de bijkomende verklaringen en inlichtingen opgenomen in het verslag van de bedrijfsrevisor waar dit onder punt 6.4 wordt toegelicht.

De evolutie van het maatschappelijk fonds en reserves, evenals het overgedragen resultaat, werd toegelicht op blz. 70 van het verslag «Evolutie van het geconsolideerd patrimonium».

De voorzieningen voor risico's en kosten: samen met de evolutie van de voorzieningen opgenomen in toelichting V (blz. 77 van het verslag), werden op blz. 3 aanvullende inlichtingen verstrekt: «De voorziening voor grote herstellings- en onderhoudswerken werd enerzijds verhoogd met de in de waarderingsregels opgenomen voorziening, maar werd anderzijds verminderd met euro 20.030 ter dekking van belangrijke onderhoudswerken aan het pand.

Ten opzichte van 2005 daalde het resultaat van het boekjaar met euro 1.013.000 tot euro 868.193. Deze daling is volledig het gevolg van enerzijds een stijging van de kosten m.b.t. reclame, propaganda en vergaderingen met euro 2.281.361, hoofdzakelijk toe te wijzen aan de verkiezingsuitgaven, en anderzijds een compensatie ervan t.b.v. euro 975.500 ingevolge terugname van de voorzieningen aangelegd t.b.v. de provincie- en gemeenteraadsverkiezingen.»

12.7 cdH

a) Componenten

Geen betrokken rubrieken.

b) Geconsolideerde rekeningen

– De kosten voor publicaties stijgen van 185.255 euro in 2005 naar 501.605 euro in 2006.

– De respectieve evoluties van het resultaat uit het gewone weking, dat overgaat van (+) 345.720 euro in 2005 naar (-) 70.307 euro in 2006, en van het resultaat van het boekjaar, dat overgaat van (+) 410.815 euro naar (+) 2.621 euro, leiden tot de vaststelling dat er zich twee verminderingen aftekenen. De voormelde toename van de kosten voor publicaties lijkt daar een van de belangrijkste verklaringen van te vormen.

– Les provisions pour risques et charges (principalement pour propagande électorale) enregistrent une baisse (de (+) 675.500 euros en 2005 (dotation nette) à (-) 395.530 euros (utilisation et/ou reprise nette) en 2006.

Réaction du VB

Evolution des placements de trésorerie – valeurs disponibles: nous renvoyons aux explications et renseignements complémentaires figurant au point 6.4 du rapport du réviseur d'entreprise.

L'évolution du fonds social et des réserves, ainsi que le résultat reporté, ont fait l'objet d'une explication à la p. 70 du rapport «Evolutie van het geconsolideerd patrimonium».

Les provisions pour risques et charges: outre l'évolution des provisions figurant au commentaire V (p. 77 du rapport), des informations complémentaires ont été fournies à la p. 3: «La provision pour grands travaux de réparation et d'entretien a d'une part été augmentée de la provision reprise dans les règles d'évaluation, mais a été d'autre part diminuée de 20.030 euros afin de couvrir d'importants travaux d'entretien de l'immeuble.

Par rapport à 2005, le résultat de l'exercice a diminué de 1.013.000 euros pour atteindre un montant de 868.193 euros. Cette diminution résulte entièrement, d'une part, d'une augmentation de 2.281.361 euros des charges en matière de publicité, de propagande et de réunions, à attribuer principalement aux dépenses électorales, et, d'autre part, d'une compensation de ces charges par un montant de 975.500 euros résultant de la reprise des provisions constituées pour les élections provinciales et communales.»

12.7 cdH

a) Composantes

Aucune rubrique concernée.

b) Comptes consolidés

– Les charges de publications passent de 185.255 euros en 2005 à 501.605 euros en 2006.

– Les évolutions respectives du résultat courant, qui passe de (+) 345.720 euros en 2005 à (-) 70.307 euros en 2006, et du résultat de l'exercice, qui passe de (+) 410.815 euros à (+) 2.621 euros, conduisent à observer deux diminutions. L'accroissement des charges de publications précité semble en constituer l'un des principaux éléments explicatifs.

12.8 Ecolo**a) Componenten**

– De uitzonderlijke opbrengsten van de vzw Ecodota-Ecolo Fédéral (consoliderende component) dalen van 266.396 euro naar 2.564 euro. (Er wordt aan herinnerd dat de omvang van die resultaten in 2005 beïnvloed was door een meerwaarde die was gerealiseerd in het raam van een vastgoedtransactie)

– De uitzonderlijke kosten van diezelfde vzw evolueren in omgekeerde zin en stijgen van 24.923 euro in 2005 naar 378.501 euro in 2006. Het financieel verslag geeft daarover geen specifieke informatie.

Reactie van Ecolo

De uitzonderlijke kosten evolueren van 24.923 euro in 2005 naar 378.501 euro in 2006: het merendeel van die uitzonderlijke kosten vloeit voort uit het feit dat werd afgezien van een schuldvordering jegens de vzw Etopia ten belope van 373.411,30 euro (teneinde de eigen middelen van die vereniging uit het rood te halen).

– Het eindresultaat van deze entiteit is duidelijk beïnvloed door deze beide rubrieken. Positief ten waarde van (+) 58.126 euro in 2005, wordt het negatief (-) 370.059 euro in 2006.

– Het eigen vermogen van de vzw Etopia stijgt van (-) 226.185 euro naar (+) 13.617 euro door een positief resultaat van (+) 239.802 euro (tegen een tekort van (-) 242.307 euro in 2005). Voornamelijk de toename van de uitzonderlijke opbrengsten (377.715 euro tegen 4.862 euro) verklaart die evolutie. Over de aard van die opbrengsten is geen informatie beschikbaar.

– De schulden van diezelfde vzw dalen van 434.034 euro naar 171.577 euro.

– De kosten uit de gewone werking van de *FV Régionale de Bruxelles* stijgen van 145.248 euro naar 348.878 euro.

Reactie van Ecolo

De lopende kosten van de «régionale de Bruxelles» evolueren van 145.248 euro in 2005 naar 348.878 euro in 2006. Die bijkomende kosten zijn te wijten aan de lancering van het krantje (3 nummers) «respire» naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen (97.622,95 euro), alsook aan het toegenomen aantal lokale acties die door de regionale afdelingen worden gefinancierd en

12.8 Ecolo**a) Composantes**

– Les produits exceptionnels de l'ASBL Ecodota-Ecolo Fédéral (composante consolidante) passent de 266.396 euros à 2.564 euros. (Pour rappel la hauteur de ces résultats avait été influencée en 2005 par une plus-value enregistrée dans le cadre d'une opération immobilière.)

– Les charges exceptionnelles de la même ASBL évoluent en sens opposé, passant de 24.923 euros en 2005 à 378.501 euros en 2006. Le rapport financier ne contient aucune information spécifique à ce sujet.

Réaction d'Ecolo

Les charges exceptionnelles passent de 24.923 euros en 2005 à 378.501 euros en 2006: la majeure partie de ces charges exceptionnelles concerne l'abandon d'une partie de la créance sur l'ASBL Etopia à hauteur de 373.411,30 euros (pour permettre la remise à un niveau positif des fonds propres de cette dernière association).

– Le résultat final de cette même entité est forcément influencé par ces deux rubriques. De positif à hauteur de (+) 58.126 euros en 2005, il devient négatif (-) 370.059 euros en 2006.

– Les capitaux propres de l'ASBL Etopia passent de (-) 226.185 euros à (+) 13.617 euros en raison du résultat bénéficiaire enregistré à hauteur de (+) 239.802 euros (contre un déficit de (-) 242.307 euros en 2005). C'est essentiellement l'augmentation des produits exceptionnels (377.715 euros contre 4.862 euros) qui justifie cette évolution. Aucune information n'est disponible quant à la nature de ces produits.

– Les dettes de la même ASBL passent de 434.034 euros à 171.577 euros.

– Les charges courantes de l'Association de fait Régionale de Bruxelles augmentent de 145.248 euros à 348.878 euros.

Réaction d'Ecolo

Les charges courantes de la régionale de Bruxelles passent de 145.248 euros en 2005 à 348.878 euros en 2006. Ces charges complémentaires ont été occasionnées par le coût de création d'un journal (3 numéros) «respire» dans le cadre des élections communales (97.622,95 euros), ainsi qu'une augmentation des actions locales financées par la régionale ainsi que des

aan het toegenomen aantal regionale acties (59.809,47 euro). Die uitgaven zijn geen verkiezingsuitgaven.

b) Geconsolideerde rekeningen

– De rubriek meubilair en rollend materieel daalt van 166.716 euro naar 71.263 euro.

– De kosten van reclame, propaganda en vergaderingen, inbegrepen de verkiezingskosten, stijgen van 196.230 euro in 2005 naar 521.505 euro in 2006. De dotaties betreffende de provisies voor risico's en kosten (voornamelijk voor verkiezingspropaganda) evolueren in tegenovergestelde zin, namelijk van (+) 313.659 euro in 2005 (nettodotatie) naar (-) 214.113 euro in 2006 (netto besteding en/of terugnemings).

Reactie van Ecolo

Wat het geconsolideerde resultaat betreft, valt de stijging van de verkiezingskosten en de vermindering van het bedrag voor kiespropaganda gewoon te verklaren door het feit dat 2006 een verkiezingsjaar was.

– De andere kosten uit de gewone werking stijgen van 18.074 euro naar 312.608 euro.

– Het resultaat voor het boekjaar daalt van (-) 56.998 euro naar (-) 303.036 euro. Die daling is van dezelfde omvang als deze voor de geconsolideerde uitzonderlijke opbrengsten die afnemen van 299.355 euro tot 21.386 euro.

Reactie van Ecolo

Het resultaat gaat van -56.998 euro in 2005 naar -303.036 euro. Dat komt voornamelijk door het buitengewone resultaat dat in 2005 werd opgetekend (gegenereerde meerwaarde op vaste activa ten belope van 246.753,93 euro).

12.9 FN

a) Componenten

Geen samenvattende rekening verstrekt.

b) Geconsolideerde rekeningen

– Op het actief stijgen de vorderingen op ten hoogste één jaar van 0 euro naar 259.003 euro.

– Zonder vooroordeel over het mogelijke foutieve karakter van de voorgestelde situatie, stelt het Hof vast

actions régionales (59.809,47 euros). Ces dépenses ne sont pas des dépenses électorales.

b) Comptes consolidés

– La rubrique mobilier et matériel roulant passe de 166.716 euros à 71.263 euros.

– Les charges de publicité, de propagande et d'assemblées, y compris les charges électorales, augmentent de 196.230 euros en 2005 à 521.505 euros en 2006. Les dotations relatives aux provisions pour risques et charges (principalement pour propagande électorale) évoluent en sens contraire puisque passant de (+) 313.659 euros en 2005 (dotation nette) à (-) 214.113 euros en 2006 (utilisation/reprise nette).

Réaction d'Ecolo

Au niveau du consolidé ... l'augmentation des charges électorales et diminution de la dotation pour propagande électorale: normale car 2006 est une année électorale.

– Les autres charges sur activités courantes passent de 18.074 euros à 312.608 euros.

– Le résultat de l'exercice passe de (-) 56.998 euros à (-) 303.036 euros. Cette diminution est du même ordre de grandeur que celle enregistrée au niveau des produits exceptionnels consolidés qui diminuent de 299.355 euros à 21.386 euros.

Réaction d'Ecolo

Le résultat passe de -56.998 euro en 2005 à -303.036 euros. C'est principalement occasionné par le produit exceptionnel enregistré en 2005 (Plus value sur réalisation d'actif immobilisé de 246.753,93 euros).

12.9 FN

a) Composantes

Pas de compte synthétique transmis.

b) Comptes consolidés

– A l'actif, les autres créances à un an au plus passent de 0 euros à 259.003 euros.

– Sans préjuger du caractère incorrect de la situation observée, la Cour des comptes note qu'aucune provision

dat er geen provisies voor risico's en kosten (vooral voor verkiezingsuitgaven) op het passief van de balans voorkomen.

– Het resultaat van het boekjaar stijgt van 40.195 euro naar 189.947 euro. De toename van de Belgische overheidsbijdragen en de daling van de kosten diensten en diverse goederen verklaren hoofdzakelijk deze evolutie.

12.10 N-VA

a) Componenten

– De vzw Nieuw-Vlaamse Alliantie (consoliderende entiteit) kent een daling van haar resultaten van 1.778.395 euro in 2005 naar 17.374 euro in 2006. Deze is hoofdzakelijk te wijten aan de daling van de opbrengsten (van 2.478.763 euro naar 1.393.429 euro) en de stijging van de kosten uit de gewone werking (van 687.702 euro naar 1.416.485 euro).

b) Geconsolideerde rekeningen

– De liquide middelen zijn gedaald van 932.516 euro in 2005 naar 417.976 euro in 2006. Deze afname is grotendeels gecompenseerd door de toename van de geldbeleggingen van 2.128.950 euro in 2005 naar 2.707.600 euro in 2006.

– De kosten voor de gewone werking zijn gestegen van 725.211 euro in 2005 naar 1.888.462 euro in 2006. De voornaamste evoluties zijn te vinden bij de kosten van reclame, propaganda en vergaderingen (inbegrepen de verkiezingskosten) (van 65.047 euro naar 597.208 euro) en bij de aangroei van de voorzieningen voor risico's en kosten (van 0 euro naar 311.611 euro).

– Het resultaat van het boekjaar is gedaald van (+) 1.891.292 euro naar (-) 275.107 euro. De reden kan gedeeltelijk uit de vorige paragraaf afgeleid worden. Alsook dalen de overheidsbijdragen van 2.456.397 euro in 2005 naar 1.400.033 euro in 2006.

12.11 Groen!

a) Componenten

Geen betrokken rubrieken.

b) Geconsolideerde rekeningen

– Op het passief, zijn de voorzieningen voor risico's en kosten gedaald van 1.293.514 euro in 2005 naar 592.490 euro in 2006. De reden is te vinden in de volledige

pour risques et charges (notamment pour dépenses électorales) ne figure au passif du bilan.

– Le résultat de l'exercice passe de 40.195 euros à 189.947 euros. Ce sont principalement l'augmentation des contributions publiques belges et la diminution des charges de services et biens divers qui expliquent cette évolution.

12.10 N-VA

a) Composantes

– Les résultats de l'ASBL *Nieuw-Vlaamse Alliantie* (entité consolidante) passent de 1.778.395 euros en 2005 à 17.374 euros en 2006. Cette variation est essentiellement due à la diminution des produits (passage de 2.478.763 euros à 1.393.429 euros) et à l'augmentation des charges sur activités courantes (de 687.702 euros à 1.416.485 euros).

b) Comptes consolidés

– Les valeurs disponibles sont passées de 932.516 euros en 2005 à 417.976 euros en 2006. Cette réduction est en grande partie compensée par l'augmentation des placements de trésorerie (passage de 2.128.950 euros en 2005 à 2.707.600 euros en 2006).

– Les charges sur activités courantes passent de 725.211 euros en 2005 à 1.888.462 euros en 2006. Les principales évolutions se retrouvent au niveau des charges de publicité, de propagande, d'assemblées (y compris les charges électorales) (passage de 65.047 euros à 597.208 euros) et au niveau de la croissance des provisions pour risques et charges (de 0 euros à 311.611 euros).

– Le résultat de l'exercice passe de (+) 1.891.292 euros à (-) 275.107 euros. L'explication est fournie en partie dans le paragraphe précédent. La contribution publique est également réduite (passant de 2.456.397 euros en 2005 à 1.400.033 euros en 2006).

12.11 Groen!

a) Composantes

Aucune rubrique concernée.

b) Comptes consolidés

– Au passif, les provisions pour risques et charges passent de 1.293.514 euros en 2005 à 592.490 euros en 2006. L'explication réside dans la reprise intégrale

terugname van de voorzieningen voor overige risico's en kosten (zoals toegelicht¹⁰ in het commissarisverslag).

– Het resultaat van het boekjaar is gestegen van 308.757 euro in 2005 naar 722.123 euro in 2006. De reden van deze stijging heeft verschillende oorzaken:

- de terugname van boven vermelde provisie;
- de toename van de diverse opbrengsten (van 19.776 euro naar 224.065 euro);
- de stijging van de dotaties aan niet geconsolideerde verbonden entiteiten (van 61.829 euro naar 375.970 euro);
- de daling van personeelskosten (173.216 euro naar 6.595 euro).

– De rubriek reclame, propaganda en vergaderingen (inbegrepen de verkiezingskosten) is gestegen van 147.509 euro naar 637.548 euro. De voorzieningen voor risico's en kosten zijn gedaald van (+) 143.000 euro in 2005 (netto toevoeging) naar (-) 701.023 euro (netto besteding en/of terugnemings) in 2006.

13. Onderzoek van de samenvattende rekeningen van de componenten en van de geconsolideerde rekeningen

In deze rubriek komen alleen de opmerkingen voor waarover de partijen in het vorig boekjaar/vorige boekjaar geen verklarende commentaar hebben verstrekt.

13.1 VLD

Geen opmerkingen.

13.2 PS

Geen opmerkingen.

13.3 sp.a - spirit

Geen opmerkingen.

3.4 MR

– Uit de beschrijvende fiche van de consolidatiekring¹¹ blijkt dat de vereffening van 4 componenten werd afgesloten in de loop van het boekjaar 2006. Voor twee van die entiteiten (de vzw *Action Bruxelloise* en de vzw *Action Libérale de Bastogne*) komen in het actief en het passief nog posten voor. Die situatie wordt trouwens bevestigd

¹⁰ Blz. 862, Parl. Stuk, nr. 51 3117/002, en Senaat, nr. 3-2451/2.

¹¹ Blz. 273 tot 275, Parl. Stuk, nr. 51 3117/001, en Senaat, nr. 3-2451/1.

des provisions pour autres risques et charges (telle que commentée dans le rapport des commissaires¹⁰).

– Le résultat de l'exercice est passé de 308.757 euros en 2005 à 722.123 euros en 2006. Cette augmentation résulte de plusieurs causes:

- la reprise de la provision précitée;
- la croissance des produits divers (passage de 19.776 euros à 224.065 euros);
- l'augmentation des dotations aux entités liées à ce parti mais non consolidées (passage de 61.829 euros à 375.970 euros);
- la réduction des charges de personnel (de 173.216 euros à 6.595 euros).

– La rubrique publicité, propagande et assemblées (y compris les charges électorales) passe de 147.509 euros à 637.548 euros. Les provisions pour risques et charges passent de (+) 143.000 euros en 2005 (dotation nette) à (-) 701.023 euros (utilisation et/ou reprise nette) en 2006.

13. Examen des comptes synthétiques des composantes et des comptes consolidés

La présente rubrique ne reprend que des observations vis-à-vis desquelles les partis n'ont pas, au cours de l'exercice ou des exercices précédent(s), formulé de commentaires explicatifs.

13.1 VLD

Pas de remarque.

13.2 PS

Pas de remarque.

13.3 sp.a - spirit

Pas de remarque.

13.4 MR

– Il ressort de la fiche descriptive du périmètre de consolidation¹¹ que 4 composantes ont vu leur liquidation clôturée au cours de l'exercice 2006. Deux de ces entités (les ASBL *Action Bruxelloise* et *Action Libérale de Bastogne*) présentent toutefois encore des postes à l'actif et au passif. Cette situation est par ailleurs confirmée par

¹⁰ Page 862, Doc. parl. Chambre, n° 51 3117/002, et Sénat, n° 3-2451/2.

¹¹ Pages 273 à 275, du Doc. parl. Chambre, n° 51 3117/001, et Sénat, n° 3-2451/1.

door de samenvattende tabel¹² van de evolutie van de patrimonialia die de partij heeft voorgelegd.

– Bijlage XI.A geeft het detail van de kosten voor reclame, propaganda en vergaderingen, inbegrepen de verkiezingskosten. Het totaal bedrag ervan ligt 16.150 euro hoger dan het bedrag van de kosten die onder deze rubriek zijn geboekt op het niveau van de resultatenrekening. Bovendien is het bedrag van de verkiezingskosten in diezelfde tabel 10.000 euro hoger dan het totaal van het detail in bijlage XI.B.

Reactie van het MR

Wij hebben die opmerking onderzocht en bezorgen bijgaand de gewijzigde bladzijden 3 en 14 van de per 31 december 2006 geconsolideerde rekeningen (zie bijlage 2).

Het cijfer in bijlage XI B blijft ongewijzigd op 823.840,75 euro.

Het cijfer in bijlage XI A, 3 wordt wél gewijzigd. Het bedraagt 823.840,75 euro in plaats van 833.840,75 euro. Het gaat om een ab initio gemaakte tikfout. Het totaal van bijlage XI A bedraagt dan ook 1.937.813,37 euro in plaats van 1.947.813,37 euro.

Ook in de resultatenrekening (bladzijde 3) moet een herindeling worden gemaakt. Die ziet er eruit als volgt:

le tableau récapitulatif¹² de l'évolution des patrimoines fourni par le parti.

– L'annexe XI.A fournit le détail des charges de publicité, de propagande, d'assemblées, y compris les charges électorales. Son montant total excède de 16.150 euros le montant des charges comptabilisées sous cette rubrique au niveau du compte de résultats. Par ailleurs, le montant des charges électorales de cette même annexe est supérieur de 10.000 euros au total du détail repris dans l'annexe XI.B.

Réaction du MR

Nous avons examiné cette observation et vous prions de trouver en annexe les pages 3 et 14 modifiées des comptes consolidés au 31.12.2006 (voir annexe 2).

Le chiffre de l'annexe XI B reste inchangé à 823.840,75 euros.

Le chiffre de l'annexe XI A, 3 est modifié. Il s'élève à 823.840,75 euros au lieu de 833.840,75 euros. Il s'agit d'une erreur de frappe initiale. Le total de l'annexe XI A s'élève alors à 1.937.813,37 euros au lieu de 1.947.813,37 euros.

Au niveau du compte de résultats (page 3), une reclassement s'impose aussi. Elle se présente comme suit:

	Was	Herindeling	Wordt
	Ce qui était	Reclassi- cation	Ce qui doit être
<u>Diverse goederen en diensten</u>			
<u>Services et biens divers</u>			
2, Kosten administratieve werking			
2. Charges de fonctionnement administratif	2.256.950,45	-6.150,43	2.250.800,02
4, Kosten reclame, propaganda, enz.			
4. Charges de publicité, propagande etc.	1.931.462,94	6.150,43	1.937.613,37

13.5 CD&V

– Het detail in de geconsolideerde staat met betrekking tot activa in aanbouw en vooruitbetalingen (Toelichting III) werd niet ingevuld. Op het actief van de balans staat een bedrag van 51.517 euro geboekt.

13.5 CD&V

– Le détail du résultat consolidé relatif aux immobilisations en cours et acomptes versés (Annexe III) n'a pas été complété. Le montant figurant à l'actif du bilan s'élève à 51.517 euros.

¹² Blz. 381, Parl. Stuk, nr. 51 3117/001, en Senaat, nr. 3-2451/1.

¹² Page 381, du Doc. parl. Chambre, n° 51 3117/001, et Sénat, n° 3-2451/1.

Reactie van CD&V

Bij het opstellen van toelichting – III deel 2 werd het detail van de staat van de materiële vaste activa – activa in aanbouw en vooruitbetalingen – niet ingevuld.

De aanschaffingswaarde bedraagt 51.516,96 euro, zoals vermeld op het actief van de balans.

Het gaat om een vergetelheid bij het invullen van deze rubriek. In de afdeling aanschaffingswaarde – mutaties van het boekjaar – moest dit bedrag ingevuld worden.

13.6 Vlaams Belang

Geen opmerkingen.

13.7 cdH

Geen opmerkingen.

13.8 Ecolo

– In 2006 heeft het Rekenhof opgemerkt dat de rubriek van overgedragen resultaat sedert verschillende boekjaren in twee posten was opgesplitst: overgedragen overschot en overgedragen tekort. Boekhoudkundig is het gebruikelijk enkel één netto bedrag (in + of in -) te weerhouden.

Reactie van Ecolo

Wij zullen erop toezien de gebruiken te respecteren en slechts een nettoresultaat weer te geven.

– Bijlage XI.A geeft het detail weer van de kosten voor reclame, propaganda, vergaderingen, met inbegrip van de verkiezingskosten. Het totaal bedrag ervan ligt 433.517 euro hoger dan het bedrag van de kosten die onder deze rubriek zijn geboekt op het niveau van de resultatenrekening.

Reactie van Ecolo

Hier gaat het inderdaad om een fout onzerzijds. Er moet staan dat de verkiezingskosten 382.153,57 euro bedragen en de uitgaven voor propaganda en reclame 139.351,39 euro, ofwel een totaal van 521.504,96 euro zoals aangegeven in de resultatenrekening (post II.B4).

13.9 FN

– Zoals reeds werd opgemerkt, heeft de partij een financieel verslag overgemaakt dat niet beantwoordt aan de bepalingen voorzien in de bijlage bij de wet van 4 juli 1989.

Réaction du CD&V

Le détail du résultat relatif aux immobilisations corporelles – immobilisations en cours et acomptes versés – ne figure pas dans l'annexe III, 2e partie. Ainsi qu'il est mentionné à l'actif du bilan, la valeur d'acquisition s'élève à 51 516,96 euros.

L'absence de ce montant dans la rubrique précitée est due à un oubli. Ce montant aurait dû figurer dans la section valeur d'acquisition – mutations de l'exercice.

13.6 Vlaams Belang

Pas de remarque.

13.7 cdH

Pas de remarque.

13.8 Ecolo

– En 2006, la Cour des comptes a observé que, depuis plusieurs exercices, la rubrique du résultat reporté était ventilée en deux postes: un boni et un mali reportés. Il est d'usage comptable de ne reprendre qu'un montant net (en + ou en -).

Réaction d'Ecolo

Nous veillerons à respecter les usages et à ne reprendre qu'un résultat net.

– L'annexe XI.A fournit le détail des charges de publicité, de propaganda, d'assemblées, y compris les charges électorales. Son montant total excède de 433.517 euros le montant des charges comptabilisées sous cette rubrique au niveau du compte de résultats.

Réaction d'Ecolo

Il s'agit effectivement d'une erreur de notre part. Il faut lire, charges électorales pour 382.153,57 euros et dépenses de propaganda et publicité pour 139.351,39 euros soit un total de 521.504,96 euros tel que repris au compte de résultats (poste II.B4).

13.9 FN

– Ainsi que déjà signalé, le parti a transmis un rapport financier qui ne répond pas aux dispositions prévues par l'annexe à la loi du 4 juillet 1989.

13.10 N-VA

– Het detail voorzien in de toelichting XI.C van de geconsolideerde staat herneemt niet de bewegingen van de mutaties in de voorzieningen voor verkiezingspropaganda zoals voorzien in de toelichting V.

Reactie van de N-VA

Detail in toelichting X1.C dient te worden aangevuld met euro 335.013,17, zijnde de toevoeging aan de voorziening voor verkiezingspropaganda (zie bijlage 2).

13.11 Groen!

Geen opmerkingen.

14. Cijfermatig nazicht van het verband tussen een wijziging van het geconsolideerde vermogen en het geconsolideerde resultaat van het boekjaar

Op basis van de tabel «Evolutie van het geconsolideerde patrimonium» (in de toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening) werd het precieze karakter nagegaan van het cijfermatige verband «Nieuw geconsolideerd vermogen = geconsolideerd vermogen op het einde van het vorige boekjaar + geconsolideerd resultaat van het boekjaar».

Er moet geen enkele opmerking worden geformuleerd voor het geheel van de politieke partijen.

15. Cijfermatig nazicht van het verband tussen het geconsolideerde resultaat en de cumul van de resultaten van de verschillende componenten ervan

Het nazicht van het verband «Geconsolideerd resultaat - Cumul van de resultaten van de componenten = 0» leidt tot de volgende verschillen:

VLD	0 euro
PS	14.152 euro
sp.a-spirit	0 euro
MR	0 euro
CD&V	0 euro
Vlaams Belang	0 euro
cdH	0 euro
Ecolo	0 euro
FN	--- euro
N-VA	90 euro
Groen!	0 euro

Zes partijen [VLD – Sp.a-spirit – MR – CD&V – cdH – Groen !] hebben een samenvattende tabel verstrekt waarin een overzicht is opgenomen van de evolutie

13.10 N-VA

– Les détails fournis dans l'annexe XI.C du résultat consolidé ne reprennent pas les mouvements des mutations au niveau des provisions pour propagande électorale, tels que prévus par l'annexe V.

Réaction de la N-VA

Il convient d'ajouter aux détails fournis dans l'annexe X1.C 335.013,17 euros, soit le complément de la provision pour propagande électorale (voir annexe 2).

13.11 Groen!

Pas de remarque.

14. Vérification arithmétique de la relation entre variation du patrimoine consolidé et résultat consolidé de l'exercice

Au départ du tableau «Evolution du patrimoine consolidé» (qui figure dans les commentaires des comptes annuels consolidés), le caractère correct de la relation mathématique «Nouveau patrimoine consolidé = Patrimoine consolidé au terme de l'exercice précédent + Résultat consolidé de l'exercice» a fait l'objet d'une vérification.

Aucune remarque n'est à formuler pour l'ensemble des partis politiques.

15. Vérification arithmétique de la relation entre résultat consolidé et cumul des résultats des différentes composantes

La vérification de la relation «Résultat consolidé - Cumul des résultats des composantes = 0» conduit à enregistrer les différences suivantes:

VLD	0 euros
PS	14.152 euros
sp.a-spirit	0 euros
MR	0 euros
CD&V	0 euros
Vlaams Belang	0 euros
cdH	0 euros
Ecolo	0 euros
FN	--- euros
N-VA	90 euros
Groen!	0 euros

Six partis [VLD – Sp.a-spirit – MR – CD&V – cdH – Groen!] ont fourni un tableau synthétique dans lequel est repris un aperçu de l'évolution des fonds propres

van het eigen vermogen en/of de samenvatting van de resultaten van elk van hun componenten.

– Het Rekenhof beschikt over geen informatie die toelaat te verduidelijken in welke mate de consolidatieverrichtingen bijdragen tot het verklaren van het bij de PS-partij vastgestelde verschil.

Reactie van de PS

Net als de vorige jaren is het genoteerde verschil tussen het geconsolideerd resultaat en de gecumuleerde resultaten van de verschillende componenten toe te schrijven aan de annulatie van de boekhoudkundige verwerkingen met het oog op het in overeenstemming brengen van de wederkerige rekeningen van 31 december 2005 en door de boekhoudkundige verwerkingen met het oog op het in overeenstemming brengen van de wederkerige rekeningen van 31 december 2006.

– Het verschil van 90 euro dat werd vastgesteld bij de partij N-VA kan verklaard worden door de component Provincieraadsfractie VU&ID Antwerpen. Het resultaat van het boekjaar bedraagt (-) 8.761 euro maar de beweging in het patrimonium vertoont een bedrag van (-) 8.671 euro, zijnde een verschil van 90 euro. Het gaat waarschijnlijk om een tikfout.

Reactie van de N-VA

In de samenvattende jaarrekening voor de Provincieraadsfractie VU&ID Antwerpen, zoals opgenomen in de «identificatie van de partij», werden de uitzonderlijke opbrengsten ad euro 90 niet opgenomen. Dit verklaart het verschil tussen het resultaat van de periode (-8.761) en de beweging in het patrimonium (-8.671). Na opname wordt het resultaat euro -8.671 en komt het wel degelijk overeen met de beweging in het patrimonium. (zie bijlage 2).

16. Cijfermatig nazicht van het verband tussen het geconsolideerde patrimonium en de cumul van de patrimonia van de verschillende componenten

Het nazicht van het verband «Geconsolideerd patrimonium - Cumul van de patrimonia van de componenten = 0» leidt tot de volgende verschillen¹³:

¹³ Naar aanleiding van dat onderzoek wordt, net zoals in de vorige boekjaren, eveneens opgemerkt dat verschillende componenten van verschillende politieke partijen een negatief eigen vermogen vertoonden.

et/ou le récapitulatif des résultats de chacune de leurs composantes.

– La Cour des comptes ne dispose pas d'information lui permettant de préciser dans quelle mesure les traitements de consolidation contribuent à expliquer la différence observée auprès du PS.

Réaction du PS

Comme les années précédentes, la différence relevée entre le résultat consolidé et le cumul des résultats des différentes composantes s'explique par l'annulation des retraitements pour mise en conformité des comptes réciproques du 31 décembre 2005 et par les retraitements de mise en conformité des comptes réciproques au 31 décembre 2006.

– La différence de 90 euros relevée auprès du parti N-VA peut s'expliquer par la composante *Provincieraadsfractie VU&ID Antwerpen*. Le résultat de l'exercice s'élève à (-) 8.761 euros, mais l'évolution du patrimoine se chiffre à (-) 8.671 euros, soit une différence de 90 euros. Il s'agit vraisemblablement d'une erreur de frappe.

Réaction de la N-VA

Les recettes exceptionnelles pour un montant de 90 euros n'ont pas été reprises dans les comptes annuels synthétiques pour la Provincieraadsfractie VU&ID Antwerpen figurant sous la rubrique «identification du parti». Cela explique la différence entre le résultat de la période (- 8 761) et l'évolution du patrimoine (- 8 671). L'inclusion de ces recettes permet d'atteindre un résultat de - 8 671 euros, ce qui correspond bien à l'évolution du patrimoine (voir annexe 2).

16. Vérification arithmétique de la relation entre patrimoine consolidé et cumul des patrimoines des différentes composantes

La vérification de la relation «Patrimoine consolidé - Cumul des patrimoines des composantes = 0» conduit à enregistrer les différences suivantes¹³:

¹³ Lors de cet examen il a également été observé que, tout comme lors des précédents exercices, plusieurs composantes de divers partis politiques présentaient des fonds propres négatifs.

VLD	77.271 euro
PS	189.295 euro
sp.a-spirit	487.500 euro [*]
MR	0 euro
CD&V	51.197 euro [*]
Vlaams Belang	0 euro
cdH	0 euro
Ecolo	0 euro
FN	--- euro
N-VA	335.032 euro
Groen!	0 euro

Het Rekenhof is van oordeel dat de verschillen die het aanvankelijk naar aanleiding van zijn controle had vastgesteld, niet meer moeten worden becommentarieerd aangezien de tabel in het tweede lid van punt 15 en/of dat expliciete commentaar (eventueel geformuleerd voor vorige boekjaren) het toelaten de passende rekenkundige verantwoordingen duidelijk te maken. Dit is inzonderheid het geval voor de verschillen aangemerkt met een asterisk [*].

– Voor de partij VLD is het verschil te wijten aan de opname in consolidatie van de FV Vlaamse liberalen en Democraten. Het resultaat van het boekjaar van de FV bedraagt 150.612 euro, terwijl er in de consolidatie slechts 73.341 euro werd opgenomen. Een uitleg van dit verschil werd niet gegeven door de partij.

Reactie van de VLD

In punt 16 van het advies van het Rekenhof betreffende de financiële verslagen over de boekhouding van de politieke partijen en hun componenten, boekjaar 2006 merkt het Rekenhof op dat er een verschil van 77.271 EUR is tussen het geconsolideerde patrimonium en de cumul van de patrimonien en de verschillende componenten.

Dit verschil is zoals het Rekenhof opmerkt te wijten aan het feit dat het resultaat van het boekjaar van de feitelijke vereniging 73.340,75 euro bedraagt zoals opgenomen in de consolidatie en niet in de individuele staat - daar werd ten onrechte de nog niet geauditeerde versie met een resultaat ten belope van 150.611,52 euro opgenomen.

Deze fout is dus enkel en alleen het gevolg van het feit dat bij de samenstelling van de bundel verkeerdelijk de niet geauditeerde versie van de samenvattende jaarrekening van die component opgenomen werd ipv van de geauditeerde versie. Bij de audit van de feitelijke vereniging werden immers een aantal correcties doorgevoerd. Meer bepaald:

VLD	77.271 euros
PS	189.295 euros
sp.a-spirit	487.500 euros [*]
MR	0 euros
CD&V	51.197 euros [*]
Vlaams Belang	0 euros
cdH	0 euros
Ecolo	0 euros
FN	--- euros
N-VA	335.032 euros
Groen!	0 euros

La Cour des comptes estime que les divergences initialement relevées lors de son contrôle ne doivent plus être commentées dès lors que le tableau évoqué au second alinéa du point 15 et/ou des commentaires explicites (éventuellement formulés lors d'exercices antérieurs) permettent d'en fournir les justifications arithmétiques adéquates. Ceci est notamment le cas pour les différences annotées d'un astérisque [*].

– Pour le parti VLD, la différence s'explique par la reprise dans la consolidation de la composante *FV Vlaamse liberalen en Democraten*. Le résultat de l'exercice de la FV s'élève à 150.612 euros, alors que seul un montant de 73.341 euros a été enregistré dans la consolidation. Le parti n'a pas fourni d'explication quant à cette différence.

Réaction du VLD

Au point 16 de son avis sur les rapports financiers relatifs à la comptabilité des partis politiques et de leurs composantes, exercice 2006, la Cour des comptes fait observer qu'il existe une différence de 77.271 euros entre le patrimoine consolidé et le cumul des patrimoines des différentes composantes.

Comme l'indique la Cour des comptes, cette différence s'explique par le fait que le résultat de l'exercice de la feitelijke vereniging s'élève à 73.340,75 euros, ainsi qu'il est enregistré dans la consolidation, et non dans l'état individuel – où figure à tort la version non encore auditée présentant un résultat de 150.611,52 euros.

Cette erreur résulte donc uniquement du fait que lors de la constitution du dossier, c'est la version non auditée des comptes annuels récapitulatifs de cette composante qui y a été erronément insérée en lieu et place de la version auditée. Un certain nombre de corrections ont en effet été apportées lors de l'audit de la feitelijke vereniging, à savoir:

– correctie op PCR: 100 euro

– correctie op dotatie Oost-Vlaanderen: 42.000 euro
(niet voorzien in BKH VLD nationaal)

– correctie op dotatie West-Vlaanderen: 20.000 euro
(niet voorzien in BKH VLD nationaal)

– correctie op dotatie West-Vlaanderen: 15.170,77
euro (niet voorzien in BKH VLD nationaal)

Totaal van de correcties: 77.270,77 euro.

*Gelieve in bijlage 2 de geauditeerde samenvattende
jaarrekening van de feitelijke vereniging Vlaamse Libe-
ralen en Democraten aan te treffen.*

– Het Rekenhof beschikt over geen informatie die
toelaat te verduidelijken in welke mate de consolidatie-
verrichtingen bijdragen tot het verklaren van het bij de
PS-partij vastgestelde verschil.

Reactie van de PS

*Het verschil tussen het geconsolideerd vermogen en
de gecumuleerde vermogens van de componenten vloeit
voort uit de boekhoudkundige verwerkingen met het oog
op het in overeenstemming brengen van de wederkerige
rekeningen van 31 december 2006.*

– Voor de partij N-VA bedraagt het resultaat van het
boekjaar van de entiteit vzw Nieuw-Vlaamse Alliantie
(+) 17.374 euro terwijl dit voor (-) 317.658 euro in de
consolidatie werd ingebracht. Er werd geen verklaring
gegeven door de partij.

Reactie van de N-VA

*In de samenvattende jaarrekening voor de entiteit
vzw Nieuw-Vlaamse Alliantie, zoals opgenomen in de
«Identificatie van de partij», is de toevoeging aan de
voorziening voor verkiezingspropaganda niet opge-
nomen ad euro 335.031,72. Dit beïnvloedt de posten
Patrimonium (daling), Voorzieningen (toename), Kosten
uit de gewone werking (toename) en Resultaten (daling)
telkens voor hetzelfde bedrag (zie bijlage 2).*

17. Onderzoek van de ratio «personeelskosten» /«aantal tewerkgestelde personen, uitgedrukt in voltijdsequivalent»

17.1 Voor één partij [FN] kon die ratio niet worden
berekend omdat de nodige gegevens ontbraken.

– correction du CCP: 100 euros

– correction de la dotation Flandre orientale: 42.000
euros (non prévus dans la comptabilité VLD au niveau
national)

– correction de la dotation Flandre occidentale: 20.000
euros (non prévus dans la comptabilité VLD au niveau
national)

– correction de la dotation Flandre occidentale:
15.170,77 euros (non prévus dans la comptabilité VLD
au niveau national)

Total des corrections: 77.270,77 euros

*Veillez trouver, en annexe 2, les comptes annuels
récapitulatifs audités de la feitelijke vereniging Vlaamse
Liberalen en Democraten.*

– La Cour des comptes ne dispose pas d'informa-
tion lui permettant de préciser dans quelle mesure les
traitements de consolidation contribuent à expliquer la
différence observée auprès du PS.

Réaction du PS

*La différence entre le patrimoine consolidé et le cumul
des patrimoines des composantes résulte des retraite-
ments comptables de mise en conformité des comptes
réciproques au 31 décembre 2006.*

– Pour le parti N-VA, le résultat de l'exercice de l'en-
tité ASBL *Nieuw-Vlaamse Alliantie* s'élève à (+) 17.374
euros, alors que le montant enregistré dans la conso-
lidation est (-) 317.658 euros. Le parti n'a pas fourni
d'explication quant à cette différence.

Réaction de la N-VA

*Dans les comptes annuels synthétiques de l'entité
ASBL Nieuw-Vlaamse Alliantie figurant sous la rubrique
«Identification du parti», le complément de la provision
pour propagande électorale n'a pas été inclus, à concu-
rence de 335.031,72 euros, ce qui a une incidence sur
les postes Patrimoine (diminution), Provisions (augmen-
tation), Charges sur activités courantes (augmentation)
et Résultats (diminution) toujours à concurrence du
même montant (voir annexe 2).*

17. Examen du ratio «coûts du personnel»/ «nombre des personnes occupées, exprimé en équivalents temps plein»

17.1 Pour un parti [FN], le ratio n'a pu être calculé
en raison de l'absence des données nécessaires.

17.2 Voor één partij [Ecolo] vertegenwoordigt de ratio sedert verscheidene jaren meer dan het dubbele van het gemiddelde van de ratio's voor alle partijen samen [behalve FN].

De *ratio* voor een andere partij [Groen !] is alleen al voor het boekjaar 2006 meer dan vijf maal lager dan het gemiddelde van de ratio's voor alle partijen samen [behalve FN].

In beide gevallen beschikt het Rekenhof niet over de informatie die toelaat de redenen te preciseren voor de vastgestelde verschillen. Het is echter mogelijk dat een andere interpretatie of een partiële telling van de gegevens betreffende het aantal tewerkgestelde personen aan de oorsprong liggen van deze vastgestelde afwijkingen.

E. BESLUITEN

1. Goedkeuring van de financiële verslagen

Het staat aan de Controlemcommissie te beslissen of de door 10 van de 11 partijen verstrekte antwoorden afdoende zijn en, in het licht van het visum zonder voorbehoud van de bedrijfsrevisoren, een goedkeuring van de verslagen niet in de weg staan.

2. Het financieel verslag van het FN

De commissie dient haar houding te bepalen m.b.t. het financieel verslag van het FN, onder meer rekening houdend met de volgende elementen:

- bij de rekeningen van deze partij werd geen verslag van de bedrijfsrevisor gevoegd;
- de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Brussel heeft, bij beschikkingen van respectievelijk 26 september en 1 oktober 2007, Meester Jean-Marie Verschueren, advocaat, als sekwestre en voorlopig bestuurder aan de vzw AFFN toegewezen voor de duur van het gerechtelijk onderzoek dat momenteel lastens de heer Féret wordt gevoerd;
- er loopt, op vordering van het openbaar ministerie, nog steeds een gerechtelijk onderzoek dat rechtstreeks verband houdt met de financiering van deze partij; dit heeft reeds aanleiding gegeven tot de goedkeuring onder voorbehoud van het financieel verslag van het FN over het boekjaar 2005 (cf. Parl. St. Kamer, DOC 51 2454/004 en Senaat, nr. 3-1676/4).

Het is wellicht aangewezen de heer Jean-Marie Verschueren te horen tijdens de eerstvolgende commissievergadering.

17.2 Pour un parti [Ecolo], le ratio représente, depuis plusieurs années, plus du double de la moyenne des ratios de tous les partis confondus [sauf FN].

Le *ratio* d'un autre parti [Groen !] est, pour le seul exercice 2006, plus de cinq fois inférieur à la moyenne des ratios de tous les partis confondus [sauf FN].

Dans les deux cas, la Cour des comptes ne dispose pas d'information lui permettant de préciser la raison des divergences observées. Il est toutefois possible qu'une interprétation discordante ou un recensement partiel des données relatives au nombre de personnes employées soient à l'origine des écarts observés.

E. CONCLUSIONS

1. Approbation des rapports financiers

Il appartient à la Commission de contrôle de décider si les réponses fournies par 10 des 11 partis sont suffisantes et, à la lumière du visa sans réserve des réviseurs d'entreprises, si elles ne laissent subsister aucun obstacle à l'approbation des rapports.

2. Le rapport financier du FN

La commission doit préciser sa position en ce qui concerne le rapport financier du FN, en tenant compte, notamment, des éléments suivants:

- aucun rapport du réviseur d'entreprises n'a été joint aux comptes de ce parti;
- le président du tribunal de première instance de Bruxelles a, par ordonnances des 26 septembre et 1er octobre 2007, désigné Me Jean-Marie Verschueren, avocat, en qualité de séquestre et d'administrateur provisoire auprès de l'ASBL AFFN pour la durée de l'instruction judiciaire qui est actuellement menée à charge de M. Féret;
- une instruction judiciaire ouverte à la requête du ministère public, et directement liée au financement de ce parti, est toujours en cours; c'est déjà en raison de cette instruction que le rapport financier du FN relatif à l'exercice 2005 a été approuvé sous réserve (cf. Doc. Parl. Chambre, DOC 51 2454/004 et Sénat, n° 3-1676/4).

Il serait sans doute indiqué d'entendre M. Jean-Marie Verschueren au cours de la prochaine réunion de la Commission.

3. Problematiek van de stuiting der termijnen

Tenslotte zou de commissie zich ook moeten uitspreken over de hierboven aangehaalde problematiek m.b.t. de stuiting der termijnen vanaf de ontbinding van de federale Kamers (cf. *supra* A. Tijdschema – Termijnen en hun stuiting en schorsing).

F. ONTWERP-AANBEVELINGEN

1. Inlassing, in het model van financieel verslag, van een nieuw kader XVII, in verband met de beschrijving van de consolidatieprincipes, en van een nieuw kader XVIII, dat voorziet in een concordantietabel tussen de geconsolideerde resultaten en het totaal van de individuele resultaten van elk van de componenten (zie advies Rekenhof, blz. 1, 4 en 5).

2. Mogelijke verfijning van artikel 1, 4°, vierde lid, van de wet van 4 juli 1989, m.b.t. de datum waarop, ingeval van stuiting der termijnen bij ontbinding van de federale Kamers, de nieuwe termijnen beginnen te lopen.

3. Eventuele aanpassing van artikel 25 van de wet van 4 juli 1989, ter uitbreiding van de mogelijkheden tot sanctionering door de Controlecommissie ingeval van recidive van een politieke partij m.b.t. de niet-goedkeuring van financiële verslagen of het niet of het laattijdig indienen ervan.

Op te merken valt dat de ontwerp-aanbevelingen 2 en 3 wellicht voorwerp zullen uitmaken van een bespreking in de werkgroep «Politieke partijen», die op 24 oktober II. door de Controlecommissie werd opgericht.

IV. — BESPREKING

Vooraf: Controletermijn

Verwijzend naar het tussentijds verslag van de rapporteurs m.b.t. het tijdschema (zie *supra* – punt III – A), beslist de Controlecommissie tijdens haar vergadering van 12 december 2007 eenparig om, gelet op de overweging dat ze de haar door de wet opgedragen bevoegdheden pas heeft kunnen uitoefenen vanaf de dag van haar installatie op 24 oktober 2007, te opteren voor de maximalistische interpretatie van artikel 1, 4°, vierde lid, van de wet van 4 juli 1989 m.b.t. de stuiting der termijnen.

3. Problématique de l'interruption des délais

Enfin, la Commission devrait également se prononcer sur la problématique évoquée ci-dessus en ce qui concerne l'interruption des délais à compter de la dissolution des Chambres fédérales (cf. Calendrier – Les délais, leur interruption et leur suspension).

F. PROJET DE RECOMMANDATIONS

1. Insertion, dans le modèle de rapport financier, d'un nouveau cadre XVII relatif à la description des principes de consolidation, et d'un nouveau cadre XVIII qui prévoit un tableau de concordance entre les résultats consolidés et le total des résultats individuels de chacune des composantes (voir avis de la Cour des comptes, p. 1, 4 et 5).

2. Affinement éventuel de l'article 1er, 4°, alinéa 4, de la loi du 4 juillet 1989 en ce qui concerne la date à laquelle les nouveaux délais commencent à courir en cas d'interruption des délais à la suite de la dissolution des Chambres fédérales.

3. Adaptation éventuelle de l'article 25 de la loi du 4 juillet 1989 en vue d'élargir les possibilités de sanction de la Commission de contrôle en cas de recidive d'un parti politique en ce qui concerne le défaut d'approbation des rapports financiers ou le défaut de dépôt ou le dépôt tardif de ceux-ci.

Il est à noter que les recommandations en projet 2 et 3 feront sans doute l'objet d'une discussion au sein du groupe de travail «Partis politiques» qui a été créé par la Commission de contrôle le 24 octobre dernier.

IV. — DISCUSSION

Préambule: Délai de contrôle

Se référant au rapport intermédiaire des rapporteurs en ce qui concerne le calendrier (voir *supra* – point III – A), la Commission de contrôle, considérant qu'elle n'a pu exercer les compétences qui lui ont été confiées par la loi qu'à partir du jour de son installation, à savoir le 24 octobre 2007, décide, à l'unanimité, lors de sa réunion du 12 décembre 2007, d'opter pour l'interprétation maximaliste de l'article 1er, 4°, alinéa 4, de la loi du 4 juillet 1989, en ce qui concerne l'interruption des délais.

Dit impliceert dat haar onderzoekstermijn doorloopt tot 28 januari 2008, gebeurlijk te verlengen met de termijnen van schorsing ingevolge door de parlementaire overlegcommissie te bepalen recesperiodes.

A. VLD / PS / sp.a-spirit / MR / CD&V /Vlaams Belang / cdH / Ecolo / N-VA / Groen!

De door de partijen verstrekte antwoorden ingevolge het advies van het Rekenhof gaven geen aanleiding tot verdere opmerkingen. In het licht van het visum zonder voorbehoud van de bedrijfsrevisoren, beschouwde de *Controlecommissie* deze antwoorden derhalve als afdoende.

B. FN

1. Probleemstelling

Op 30 april 2007 diende de politieke partij FN bij Kamer en Senaat de jaarrekeningen over het boekjaar 2006 in, waarbij evenwel het verplichte verslag en visum van een bedrijfsrevisor ontbrak (Stukken Kamer, DOC 51 3117/002, en Senaat, nr. 3-2451/2, blz. 731-741).

Als reactie op de opmerkingen van het Rekenhof m.b.t. deze jaarrekeningen, liet senator Michel Delacroix, handelend als secretaris van de vzw AFFN, op 20 juli 2007 aan de Controlecommissie de notulen van de buitengewone algemene vergadering van deze vzw, gehouden op dezelfde dag, toekomen (zie ook bijlage 2).

Hieruit bleek dat – achtereenvolgens – twee bedrijfsrevisoren aan hun opdracht hadden verzaakt om de rekeningen te onderzoeken. De algemene vergadering besliste daarop aan de heer Michel Delacroix een mandaat te verlenen om officieel een bedrijfsrevisor te zoeken en aan te stellen, alsmede opnieuw bijeen te komen wanneer die bedrijfsrevisor zijn opdracht zou hebben vervuld.

Nadat door de pers interne strubbelingen binnen het FN waren signaleerd, werd in de loop van de maand september – m.a.w. vóór de officiële installatie van de Controlecommissie – intern in Kamer en Senaat beslist om de wettelijke dotatie voor de maand oktober 2007 vooralsnog niet aan die partij uit te betalen.

Bij brief ingekomen op 10 oktober 2007, verstrekte senator Michel Delacroix, alsdan in zijn hoedanigheid van dienstdoend voorzitter van het FN, ten behoeve van de voorzitters van Kamer en Senaat nadere uitleg over de recente ontwikkelingen in de partij. Zo werd de heer Daniel Féret door het politiek bureau uit de partij gezet en werd, onder meer op verzoek van de heer Delacroix,

Cela implique que son délai d'examen se poursuit jusqu'au 28 janvier 2008, tout en pouvant, le cas échéant, être prolongé par les délais de suspension résultant de périodes de vacances à fixer par la commission parlementaire de concertation.

A. VLD / PS / sp.a-spirit / MR / CD&V /Vlaams Belang / cdH / Ecolo / N-VA / Groen!

Les réponses formulées par les partis à la suite de l'avis de la Cour des comptes n'ont donné lieu à aucune observation. Eu égard au visa sans réserve délivré par les réviseurs d'entreprises, la *Commission de contrôle* a dès lors considéré ces réponses comme satisfaisantes.

B. FN

1. Exposé du problème

Le 30 avril 2007, le parti politique FN a déposé à la Chambre et au Sénat les comptes annuels relatifs à l'exercice 2006, qui n'étaient cependant pas accompagnés du rapport et du visa obligatoires d'un réviseur d'entreprise (Documents Chambre, DOC 51 3117/002, et Sénat, n° 3-2451/2, p. 731-741).

En réaction aux observations de la Cour des comptes concernant ces comptes annuels, le sénateur Michel Delacroix, agissant en tant que secrétaire de l'ASBL AFFN, a fait parvenir à la Commission de contrôle, le 20 juillet 2007, le procès-verbal de l'assemblée générale extraordinaire de cette ASBL, qui a eu lieu le même jour (voir aussi annexe 2).

Il en est ressorti que deux réviseurs d'entreprise ont successivement manqué à leur tâche d'examiner les comptes. L'assemblée générale a alors décidé d'octroyer un mandat à Michel Delacroix afin qu'il recherche et désigne officiellement un réviseur d'entreprise, ainsi que de se réunir à nouveau lorsque ce réviseur d'entreprise aurait effectué sa tâche.

Après qu'il eut été fait état dans la presse de frictions internes au sein du FN, la Chambre et le Sénat ont décidé en interne, dans le courant du mois de septembre (autrement dit, avant l'installation officielle de la Commission de contrôle), de ne pas encore payer au parti la dotation légale pour le mois d'octobre 2007.

Par lettre reçue le 10 octobre 2007, le sénateur Michel Delacroix a, en sa qualité de président faisant fonction du FN, fourni au président de la Chambre et du Sénat un complément d'informations sur les développements récents au sein du parti. C'est ainsi que M. Daniel Féret a été exclu du parti par le bureau politique et que, entre autres à la demande de M. Delacroix, maître Jean-Marie

meester Jean-Marie Verschueren, advocaat, bij de beschikkingen dd. 26 september en 1 oktober 2007 van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Brussel, respectievelijk aangewezen als sekwester en voorlopig bestuurder van de vzw AFFN en dit voor de duur van het gerechtelijk onderzoek dat inmiddels lastens de heer Féret werd gevoerd.

Gelet op deze ontwikkelingen – meer in het bijzonder de aanstelling van een voorlopig bestuurder –, besliste de Controlecommissie tijdens haar installatievergadering van 24 oktober 2007 om, in de gegeven omstandigheden, de betaling van de wettelijke dotatie aan het FN te behouden. Het zou thans de heer Verschueren toekomen om maandelijks de aanvraag tot betaling in te dienen.

Op zijn verzoek werd de heer Verschueren op 8 november 2007 ontvangen door de voorzitters van de Controlecommissie; hij achtte het immers nuttig de draagwijdte van zijn opdracht te preciseren, alsmede de wijze waarop hij het vertrouwen in het toekomstige beheer van de vzw zou trachten te bewerkstelligen.

Volledigheidshalve dient nog melding te worden gemaakt van 2 brieven van de heer Patrick Cocriamont, volksvertegenwoordiger voor het FN, aan de voorzitters van de Controlecommissie:

– een brief dd. 24 oktober 2007, waarbij hij het politiek bureau dat besliste tot de uitsluiting van de heer Féret uit de partij, onwettig noemde, hetgeen tot gevolg heeft dat deze laatste partijvoorzitter zou blijven tot december 2009;

– een brief dd. 5 december 2007 waarbij het volgens hem regelmatig samengestelde politiek bureau op 4 december 2007 besliste tot de uitsluiting van senator Delacroix uit de partij.

*
* *

Teneinde de Controlecommissie meer inzicht te verschaffen in de actuele situatie van de partij en een definitieve uitspraak te kunnen doen over de jaarrekeningen van het FN over het boekjaar 2006, werd de heer Verschueren, sekwester en voorlopig bestuurder van het FN, op 16 januari 2008 door de commissie gehoord.

Desgevallend moest de commissie zich nadien uitspreken over de toe te passen sanctie, overeenkomstig artikel 25 van de wet van 4 juli 1989.

Verschueren, avocat, a été désigné, par les ordonnances du 26 septembre et du 1er octobre 2007 du président du tribunal de première instance de Bruxelles, respectivement séquestre et administrateur provisoire de l'ASBL AFFN, et ce, pour la durée de l'instruction qui avait été entre-temps ouverte à charge de M. Féret.

Étant donné ces développements – et notamment la désignation d'un administrateur provisoire –, la Commission de contrôle a décidé, lors de sa réunion d'installation du 24 octobre 2007, de maintenir, dans les circonstances données, le paiement de la dotation légale au FN. Il appartiendrait désormais à M. Verschueren d'introduire mensuellement la demande de paiement.

À sa demande, M. Verschueren a été reçu par les présidents de la Commission de contrôle le 8 novembre 2007. Il estimait en effet utile de préciser la portée de sa mission, ainsi que la manière dont il s'efforcerait de susciter la confiance dans la gestion future de l'ASBL.

Par souci d'exhaustivité, il y a encore lieu de mentionner deux lettres adressées par M. Patrick Cocriamont, député FN, aux présidents de la Commission de contrôle:

– une lettre datée du 24 octobre 2007, dans laquelle il qualifie d'illégitime le bureau politique qui a décidé d'exclure M. Féret du parti, avec pour conséquence que ce dernier resterait président du parti jusqu'en décembre 2009;

– une lettre datée du 5 décembre 2007, par laquelle le bureau politique constitué, selon lui, régulièrement a décidé le 4 décembre 2007 d'exclure le sénateur Delacroix du parti.

*
* *

Afin de permettre à la Commission de contrôle de se faire une idée plus précise de la situation actuelle du parti et de se prononcer de manière définitive sur les comptes annuels du FN afférents à l'année comptable 2006, M. Verschueren, séquestre et administrateur provisoire du FN, a été entendu le 16 janvier 2008 par la commission.

Le cas échéant, la commission devait se prononcer ensuite sur la sanction à appliquer, conformément à l'article 25 de la loi du 4 juillet 1989.

2. Hoorzitting met meester Jean-Marie Verschueren, sekwester en voorlopig bestuurder van de vzw AFFN

2.1. Uiteenzetting van Meester Jean-Marie Verschueren

De heer Jean-Marie Verschueren herinnert eraan dat hij van de rechtbank van eerste aanleg te Brussel een dubbele aanwijzing heeft gekregen m.b.t. de vzw AFFN, namelijk deze van:

- sekwester, met als opdracht alle noodzakelijke conservatoire handelingen te stellen, die nodig zijn om de bewaring van het patrimonium van de vzw te bewerkstelligen;
- voorlopig bestuurder.

De voorlopig bestuurder die vanzelfsprekend een voorlopige opdracht vervult, kan zelf een aantal bewarende beheersmaatregelen treffen onder de controle van de voorzitter van de rechtbank, maar dient zich voor de oplossing van andere – meer fundamentele – kwesties te kunnen beroepen op het advies van de in normale omstandigheden bij het beheer van de vzw betrokken personen. In het geval van een politieke partij gaat de voorlopig bestuurder ervan uit dat hij ter zake een beroep kan doen op het politiek bureau van de partij.

Dit is nu precies het probleem dat zich momenteel bij het FN stelt: wie heeft eigenlijk de leiding van deze partij?

De heer Verschueren zegt geconfronteerd te zijn met twee politieke bureaus, voor een gedeelte dan nog bestaande uit dezelfde leden, waarvan geen van beide wenst dat de voorlopig bestuurder maatregelen zou treffen, die geïnspireerd zijn door het andere bureau. Dit is in zijn hoofdfeite uiteraard een heel oncomfortabele situatie die, ondanks zijn aandringen, nog niet is uitgeklaard.

Grosso modo gaat de strijd tussen twee strekkingen: die van de heer Daniel Féret en die van senator Michel Delacroix.

De heer Féret werd in 2004 tot partijvoorzitter verkozen voor een mandaat van 5 jaar, maar in september 2007 door de partij uitgesloten. Op dat moment werd de heer Delacroix dienstdoend voorzitter, terwijl de heer Féret die helemaal niet akkoord ging met zijn uitsluiting, een tweede politiek bureau ging voorzitten.

Hoewel het hem als gerechtelijk bestuurder niet toekomt over het leiderschap van de partij te oordelen en de situatie in de partij soms heel snel evolueert, meent

2. Audition de maître Jean-Marie Verschueren, séquestre et administrateur provisoire de l'ASBL AFFN

2.1. Exposé de maître Jean-Marie Verschueren

M. Jean-Marie Verschueren rappelle qu'il a reçu du tribunal de première instance de Bruxelles une double désignation en ce qui concerne l'ASBL AFFN, à savoir celle:

- de séquestre, avec la mission de poser tous les actes conservatoires nécessaires pour assurer la conservation du patrimoine de l'ASBL;
- d'administrateur provisoire.

L'administrateur provisoire, qui remplit évidemment une mission provisoire, peut prendre lui-même une série de mesures conservatoires de gestion sous le contrôle du président du tribunal, mais doit, pour apporter une solution à d'autres questions – plus fondamentales –, pouvoir se référer à l'avis des personnes associées à la gestion de l'ASBL dans des circonstances normales. Dans le cas d'un parti politique, l'administrateur provisoire part du principe qu'il peut faire appel en l'espèce au bureau politique du parti.

C'est précisément le problème qui se pose actuellement au FN: qui dirige en fait ce parti?

M. Verschueren affirme être confronté à deux bureaux politiques, qui sont, pour le surplus, composés pour partie des mêmes membres, et dont aucun ne souhaite que l'administrateur provisoire prenne des mesures inspirées par l'autre. Il s'agit naturellement pour lui d'une situation très inconfortable qui, malgré son insistance, n'est pas encore clarifiée.

Grosso modo, deux courants s'opposent: celui de M. Daniel Féret et celui du sénateur Michel Delacroix.

En 2004, M. Féret a été élu président de parti en 2004 pour un mandat de 5 ans, mais son parti l'a exclu en septembre 2007. M. Delacroix est alors devenu président faisant fonction, tandis que M. Féret, contestant formellement son exclusion, a commencé à présider un deuxième bureau politique.

Bien qu'en sa qualité d'administrateur judiciaire, il ne lui appartienne pas de juger de la direction du parti et que la situation au parti évolue parfois très

de heer Verschueren dat – *prima facie* – de strekking-Delacroix momenteel aan het langste eind trekt. Hij heeft zich dan ook vooral tot die strekking gericht wanneer hij een beslissing moest nemen, zoals bijvoorbeeld m.b.t. de overheidsdotatie die de partij ontvangt. Met uitzondering van de betaling van de door de rechtbank vastgestelde erelonen van de voorlopig bestuurder, worden deze gelden momenteel helemaal niet gebruikt, maar wel geblokkeerd op een rekening.

Een andere beslissing die dringend dient te worden genomen, betreft de wijze waarop gereageerd dient te worden op een aanslag van rechtswege van de Bijzondere Belastinginspectie (BBI) ten belope van 700.000 euro. Een beroep hiertegen lijkt onvermijdelijk, omdat de BBI zover gaat de vzw AFFN als fictief te bestempelen, terwijl de oprichting ervan door de wet van 4 juli 1989 verplicht werd gesteld. Het uiteindelijke resultaat hangt evenwel af van de uitkomsten van zowel het gerechtelijk onderzoek dat momenteel lastens de heer Féret wordt gevoerd, als de eventuele daaropvolgende correctionele rechtszaak.

*
* *

De heer Verschueren gaat vervolgens in op de boekhoudkundige situatie van de vzw AFFN. Hij heeft inmiddels kennis genomen van de kritische opmerkingen die het Rekenhof de voorbije jaren heeft geformuleerd nopens de door het FN neergelegde rekeningen. Er werd inderdaad vastgesteld dat de wet van 4 juli 1989 niet gerespecteerd werd. Vandaar de aanstelling van een bedrijfsrevisor en een boekhouder om orde op zaken te stellen. Dit zal evenwel de nodige tijd vergen, onder meer omdat de benodigde boekhoudkundige elementen verspreid zijn over verschillende plaatsen en zelfs voor een groot gedeelte in beslag genomen ingevolge het onderzoek van de BBI.

Het reconstrueren van de boekhouding van de voorbije jaren is bijgevolg niet evident. Daarenboven komen een aantal kleinere vzw's in aanmerking om, overeenkomstig de wet van 4 juli 1989, te worden opgenomen in de consolidatiekring van de partij. Er werd getracht met deze vzw's contact op te nemen, doch slechts één heeft erop gereageerd. Het betreft meer bepaald een nieuwe vzw, geïnspireerd door senator Delacroix en opgericht met het oog op de financiering van de partij. Deze vzw heeft momenteel evenwel geen middelen en leidt vooralsnog een slapend bestaan.

Gelet op de onoverzichtelijkheid van de situatie m.b.t. deze vzw's, lijkt het meester Verschueren dan ook raadzaam bij de voorzitter van de rechtbank de procedure op te starten om zich ook als voorlopig bestuurder van

rapidement, M. Verschueren considère que, de prime abord, le «courant Delacroix» est en train de prendre l'avantage. C'est donc surtout à ce courant qu'il s'est adressé lorsqu'il devait prendre une décision, comme par exemple en ce qui concerne la dotation publique que reçoit le parti. À l'exception du paiement des honoraires de l'administrateur provisoire fixés par le parti, ces fonds ne sont actuellement nullement utilisés, mais bloqués sur un compte.

Une autre décision qui doit être prise sans délai concerne la réaction à adopter vis-à-vis d'une imposition d'office de l'Inspection spéciale des impôts (ISI) à concurrence de 700.000 euros. Un recours contre cette décision semble inévitable, car l'ISI va jusqu'à qualifier l'ASBL AFFN de fictive, alors que sa création a été rendue obligatoire par la loi du 4 juillet 1989. Le résultat ultime dépend toutefois de l'issue tant de l'instruction judiciaire menée actuellement à charge de M. Féret, que de l'éventuelle procédure correctionnelle qui s'ensuivra.

*
* *

M. Verschueren se penche ensuite sur la situation comptable de l'ASBL AFFN. Il a, dans l'intervalle, pris connaissance des observations critiques que la Cour des comptes a formulées les années antérieures à propos des comptes déposés par le FN. On a en effet constaté que la loi du 4 juillet 1989 n'avait pas été respectée. D'où la désignation d'un réviseur d'entreprise et d'un comptable chargés de remettre les choses en ordre. Cela prendra toutefois du temps, notamment parce les éléments comptables nécessaires sont disséminés à plusieurs endroits et même, pour une large part, ont été saisis dans le cadre de l'enquête de l'ISI.

Il n'est dès lors pas évident de reconstituer la comptabilité des dernières années. En outre, un certain nombre de plus petites ASBL sont, conformément à la loi du 4 juillet 1989, appelées à intégrer le périmètre de consolidation du parti. On a essayé de contacter ces ASBL, mais seule une a réagi. Il s'agit en l'occurrence d'une nouvelle ASBL, inspirée par le sénateur Delacroix et créée dans l'optique du financement du parti. Cette ASBL ne dispose toutefois pas de moyens à l'heure actuelle et est plongée en léthargie.

Compte tenu du caractère confus de la situation relative à ces ASBL, il semble indiqué à maître Verschueren de lancer la procédure auprès du président du tribunal en vue de se faire également désigner en tant

deze vzw's te laten aanstellen. Op die manier zal hij over meer mogelijkheden beschikken om nauwkeurig de consolidatiekring van de partij te bepalen.

Volledigheidshalve voegt de heer Verschueren aan zijn betoog nog de volgende elementen toe:

- als sekwester tracht hij momenteel de hand te leggen op alle activa van de partij;
- de maatschappelijke zetel van de partij zal verplaatst worden, aangezien deze momenteel gevestigd is in een pand dat toebehoort aan één van de nauwst betrokken personen;
- de lopende gerechtelijke procedures waarin de vzw AFFN betrokken is – een vijftiental in totaal – zullen voortaan opgevolgd worden door de voorlopig bestuurder, hetgeen betekent dat de indertijd aangestelde advocaten ontheven werden van hun opdracht.

Tenslotte wijst de heer Verschueren erop dat zijn aanstelling door de rechtbank van eerste aanleg, zetelend in kort geding, voorwerp is geweest van een beroep, dat evenwel onontvankelijk werd verklaard. Verdere procedures zijn evenwel niet uitgesloten.

2.2. Gedachtewisseling

De heer Michel Delacroix (FN – S) herinnert eraan dat hijzelf het initiatief heeft genomen om een sekwester en voorlopig bestuurder voor de vzw «AFFN» door de rechtbank van eerste aanleg te Brussel te laten aanstellen. Hij achtte dit noodzakelijk na einde augustus/begin september 2007, samen met de bedrijfsrevisor en de aangestelde boekhouder, te hebben vastgesteld in welke staat de boekhouding van de partij zich bevond.

Hij toont weliswaar begrip voor de vragen die de voorlopig bestuurder zich stelt bij de legitimiteit van het politiek bureau van het FN. Volgens de statuten van de partij bestaat het politiek bureau uit al de Europese, federale en regionale parlementsleden, die op hun beurt, ieder jaar in de maand september, voldoende leden coöpteren om een politiek bureau van 20 personen samen te stellen.

In september 2007 heeft een meerderheid van 5 van de 9 parlementsleden aldus 11 leden gecoöpteerd. Dit is de toepassing van een zuiver wiskundige regel. Andere personen hebben zich evenwel ook bevoegd verklaard om een concurrerend politiek bureau aan te wijzen. Gelet op de statuten is het overigens niet verwonderlijk dat de beide politieke bureaus gedeeltelijk uit dezelfde leden zijn samengesteld.

De situatie is hoe dan ook vervelend voor Meester Verschueren.

qu'administrateur provisoire de ces ASBL. Il disposera ainsi de davantage de possibilités pour déterminer précisément le périmètre de consolidation du parti.

Pour être complet, M. Verschueren ajoute encore les éléments suivants:

- en sa qualité de séquestre, il tente actuellement de mettre la main sur tous les actifs du parti;
- le siège social du parti va être déplacé, dès lors qu'il est actuellement établi dans un immeuble appartenant à l'une des personnes les plus étroitement concernées;

– Le suivi des procédures judiciaires en cours dans lesquelles l'ASBL AFFN est partie à la cause – une quinzaine au total – sera désormais assuré par l'administrateur provisoire, ce qui signifie que les avocats désignés à l'époque ont été relevés de leur mission.

Enfin, M. Verschueren souligne que sa désignation par le tribunal de première instance, siégeant en référé, a fait l'objet d'un recours, lequel a toutefois été déclaré irrecevable. D'autres procédures ne sont toutefois pas exclues.

2.2. Échange de vues

M. Michel Delacroix (FN – S) rappelle qu'il a lui-même pris l'initiative de faire désigner un séquestre et un administrateur provisoire pour l'ASBL AFFN par le Tribunal de première instance de Bruxelles. Il a jugé que c'était nécessaire après avoir constaté, fin août ou début septembre 2007, avec le réviseur d'entreprises et le comptable désigné, dans quel état se trouvait la comptabilité du parti.

Il comprend certes les questions que l'administrateur provisoire se pose au sujet de la légitimité du bureau politique du FN, dont les statuts prévoient que le bureau politique du parti est constitué de tous ses parlementaires européens, fédéraux et régionaux, et que ceux-ci cooptent à leur tour, chaque année en septembre, un nombre suffisant de membres pour constituer un bureau politique de vingt personnes.

C'est ainsi qu'en septembre 2007, une majorité de cinq des neuf parlementaires a coopté onze membres. Ils ont appliqué une règle strictement mathématique. D'autres personnes se sont cependant également déclarées compétentes pour désigner un bureau politique concurrent. Vu les statuts du parti, il n'est d'ailleurs pas surprenant que les deux bureaux politiques soient partiellement constitués des mêmes membres.

Quoi qu'il en soit, cette situation est gênante pour Maître Verschueren.

De legitimiteit van het eerste politiek bureau door de rechter in kortgeding laten erkennen, lijkt uitgesloten, aangezien het hier meer dan een louter voorlopige maatregel zou betreffen.

Een beroep doen op de rechter ten gronde zou de magistratuur wellicht in een moeilijke situatie plaatsen, omdat men om een uitspraak met een politieke draagwijdte zou verzoeken. Het lijkt daarenboven uitgesloten dat de rechtbank van eerste aanleg te Brussel hierover nog vóór de volgende verkiezingen in 2009 een uitspraak zou doen.

Vandaar de suggestie aan de voorlopig bestuurder om te trachten een arbitrageprocedure op te starten, die er zou op gericht zijn om op een korte termijn alle dubbelzinnigheid weg te werken.

De heer Verschueren repliceert hierop dat hij er bij de aanhangers van beide strekkingen steeds op heeft aangedrongen met mekaar overeen te komen. Dit bleek tevergeefs. Een arbitrageprocedure zou inderdaad het probleem binnen een redelijke termijn kunnen regelen, zodat de publieke dotatie terug kan aangewend worden voor het doel waarvoor deze bestemd is.

Hij is derhalve bereid een poging te wagen om een dergelijke procedure op te starten, maar gelet op de gespannen verhoudingen tussen beide strekkingen en de noodzaak dat beide partijen zich met deze procedure akkoord verklaren, betoont hij zich eerder sceptisch wat de slaagkansen ervan betreft.

*
* *

Mevrouw Zoé Genot (Ecolo-Groen! – K) herinnert eraan dat de politieke partijen, ten einde aanspraak te kunnen maken op de overheidsdotatie, aan een aantal voorwaarden dienen te voldoen. Daartoe behoort ook de jaarlijkse indiening van een correcte boekhouding.

Het FN voldoet duidelijk niet aan die voorwaarde, maar ontvangt intussen wel verder dotaties. Deze worden momenteel weliswaar niet aangewend, zoals de heer Verschueren heeft verklaard, maar vroeg of laat zullen ze wel weer vrijgegeven worden en zal het FN er vrij kunnen over beschikken. Men zal bij de evaluatie van de wet moeten nadenken over de sancties die men aan dergelijke onwillige partijen kan opleggen.

De heer Verschueren is het grotendeels wel eens met mevrouw Genot, maar meent toch dat men een onderscheid moet maken tussen de partij, enerzijds, en

Il semble exclu de faire reconnaître la légitimité du premier bureau politique en référé par le juge étant donné qu'il s'agirait en l'occurrence davantage que d'une simple mesure provisoire.

On placerait sans doute les magistrats dans une situation difficile en faisant appel au juge du fond car on lui demanderait de prendre une décision à portée politique. Il semble par ailleurs exclu que le Tribunal de première instance de Bruxelles statue encore sur cette question avant les prochaines élections de 2009.

C'est pourquoi il a été suggéré à l'administrateur provisoire de s'efforcer d'initier une procédure d'arbitrage pour évacuer rapidement toute ambiguïté.

M. Verschueren répond qu'il a toujours insisté auprès des partisans des deux tendances sur la nécessité de se mettre d'accord. En vain. Une procédure d'arbitrage permettrait, en effet, de régler le problème dans un délai raisonnable, de sorte que la dotation publique pourrait de nouveau être affectée à l'objectif auquel elle était destinée.

Il est dès lors disposé à essayer de lancer une telle procédure mais, compte tenu des relations tendues entre les deux tendances et de la nécessité que les deux parties l'acceptent, il se dit plutôt sceptique quant aux chances de réussite de la démarche.

*
* *

Mme Zoé Genot (Ecolo-Groen! – Ch) rappelle que, pour pouvoir prétendre à la dotation publique, les partis politiques doivent remplir un certain nombre de conditions, au nombre desquelles figure le dépôt annuel d'une comptabilité correcte.

Il est clair que le FN ne remplit pas cette condition mais il continue néanmoins à recevoir des dotations. Si celles-ci ne sont certes pas utilisées actuellement, comme l'a expliqué M. Verschueren, elles seront, tôt ou tard, de nouveau libérées et le FN pourra en disposer librement. Lors de l'évaluation de la loi, il faudra réfléchir aux sanctions que l'on peut infliger aux partis récalcitrants.

M. Verschueren partage largement le point de vue de Mme Genot tout en considérant qu'il y a lieu de faire une distinction entre le parti, d'une part, et certains

bepaalde partijverantwoordelijken waarvan vermoed wordt dat ze onvoldoende waakzaamheid aan de dag hebben gelegd bij het beheer van de dotaties, anderszins.

Het is nu zijn taak om boekhoudkundig terug orde op zaken te stellen, zodat een gezonde basis gelegd wordt voor de toekomstige leiders van de partij.

Op de daaropvolgende vraag van *de heer Philippe Mahoux (PS – S)* of de heer Verschueren van mening is dat de vzw AFFN, wat het boekjaar 2006 betreft, op een normale wijze beheerd is geweest, antwoordt *deze laatste* ontkennend. Het beste bewijs daarvan is zijn aanstelling als voorlopig bestuurder door de rechtbank.

*
* *

De heer Francis Delpérée (cdH – S) vraagt zich af of de vzw AFFN een in se economisch leefbare vzw is met enkel maar een niet-orthodoxe boekhouding, of dat er meer aan de hand is.

Volgens *de heer Verschueren* is het primordiaal dat eerst en vooral de boekhouding deskundig aangepakt wordt en dat duidelijk wordt wie het leiderschap van de partij mag opeisen. Deze nieuwe leiding zou vervolgens, vertrekkend vanaf een uitgeklaarde boekhoudkundige toestand, eindelijk een gezond beleid kunnen voeren.

Om deze doelstelling te bereiken, is het misschien wenselijk dat de mogelijke sanctie van een dotatieverlies gedurende 4 maanden als een zwaard van Damocles boven de hoofden van de huidige partijverantwoordelijken hangt. Dit kan hen wellicht aanzetten een arbitrage te aanvaarden om de situatie snel op te helderen.

*
* *

De heer Philippe Mahoux (PS – S) komt terug op het gerechtelijke contentieux waarin de vzw AFFN is verwickeld. Wat indien uiteindelijk mocht blijken dat de activa van de vzw niet volstaan voor de betaling van alle schulden?

Volgens *de heer Verschueren* gaat het in de hangende rechtszaken slechts uitzonderlijk om geldkwesties. Het betreft eerder procedures wegens laster en eerroof, het onrechtmatig gebruik van het letterwoord, e.d. Dergelijk contentieux zal de financiële toestand van de vzw niet bezwaren. Anders is het gesteld met het mogelijke fiscaal contentieux ingevolge de aanslag van rechtswege door de BBI. Het is de taak van de voorlopig bestuurder te

responsables de parti, d'autre part, dont on soupçonne un manque de vigilance dans la gestion des dotations.

La tâche qui lui revient aujourd'hui est de remettre de l'ordre dans la comptabilité afin de créer une base saine pour les futurs dirigeants du parti.

À la question suivante de *M. Philippe Mahoux (PS – S)* qui lui demande s'il estime que l'ASBL AFFN a été gérée normalement en ce qui concerne l'exercice 2006, *M. Verschueren* répond par la négative. La meilleure preuve est qu'il a été désigné comme administrateur provisoire par le tribunal.

*
* *

M. Francis Delpérée (cdH – S) se demande si l'ASBL AFFN est en soi, une ASBL économiquement viable mais dont la comptabilité n'est tout simplement pas orthodoxe ou si le problème est plus fondamental.

Selon *M. Verschueren*, il est primordial, en tout premier lieu, que la comptabilité soit tenue par des personnes compétentes et que l'on détermine qui peut revendiquer le leadership du parti. En partant d'une situation comptable clarifiée, cette nouvelle direction pourrait ensuite enfin mener une politique saine.

Pour atteindre cet objectif, il serait peut-être souhaitable de faire planer la sanction possible d'une perte de la dotation pendant quatre mois comme une épée de Damoclès au-dessus de la tête des responsables actuels du parti. Cette menace pourrait peut-être les inciter à accepter un arbitrage pour clarifier rapidement la situation.

*
* *

M. Philippe Mahoux (PS – S) revient sur le contentieux judiciaire dans lequel l'ASBL AFFN est engagée. Qu'advierait-il s'il s'avérait finalement que les actifs de l'ASBL sont insuffisants pour payer toutes les dettes?

Selon *M. Verschueren*, les affaires judiciaires pendantes ne concernent qu'exceptionnellement des questions d'argent. Il s'agit plutôt de procédures pour calomnie et diffamation, utilisation illicite du sigle, etc. Un tel contentieux ne pèsera pas sur la situation financière de l'ASBL. Il n'en va pas de même du contentieux fiscal qui pourrait survenir à la suite de l'imposition de plein droit par l'ISI. Il incombe à l'administrateur provisoire

trachten de eventuele schade te beperken en negatieve financiële gevolgen – zo mogelijk – te verhalen op de in verdenking gestelde personen. Het is immers duidelijk dat de beslissing van de belastingadministratie lastens de vzw in essentie gebaseerd is op het gedrag van bepaalde personen.

*
* *

De Kamervoorzitter wijst tenslotte op de termijn binnen welke de Controlemcommissie een beslissing dient te nemen over het financieel verslag van het FN voor het boekjaar 2006. Deze termijn verstrijkt zeer binnenkort. Vandaar de vraag aan de voorlopig bestuurder tegen welke datum hij denkt een correcte boekhouding met toevoeging van het verslag van een bedrijfsrevisor te kunnen voorleggen.

Gelet op de toestand waarin hij de boekhouding heeft aangetroffen en rekening houdend met het feit dat de consolidatiekring van de partij nog moet worden afgebakend, denkt *de heer Verschuere* zeker tijd nodig te hebben tot het einde van het gerechtelijk jaar, d.i. juni 2008.

*
* *

Hierop stelt *de commissie* eenparig vast dat het door het FN ingediende boekhoudkundig overzicht betreffende het boekjaar 2006, mede door het ontbreken van het verslag van een bedrijfsrevisor, niet voldoet aan de door artikel 23 van de wet van 4 juli 1989 gestelde vereisten.

Aangezien het FN bijgevolg geen financieel verslag conform dit artikel heeft ingediend binnen de door artikel 24, eerste lid, van dezelfde wet bepaalde termijn, leidt deze vaststelling tot de bespreking van de gevolgen die hieraan moeten worden verbonden.

3. Gevolgen verbonden aan het ontbreken van een financieel verslag

Overeenkomstig artikel 25, eerste lid, van de wet van 4 juli 1989, heeft het niet of het laattijdig indienen van het financieel verslag het verlies tot gevolg van de dotatie die krachtens hoofdstuk III van de wet aan de in artikel 22 bepaalde instelling zou worden toegekend gedurende de daaropvolgende periode die de Controlemcommissie bepaalt en ten minste één en ten hoogste vier maanden duurt.

De vaststelling van het ontbreken van een financieel verslag, impliceert overigens dat de commissie niet over

d'essayer de limiter les dommages éventuels et – si possible – de répercuter les implications financières négatives sur les personnes inculpées. Il est clair, en effet, que la décision de l'administration fiscale à charge de l'ASBL est basée essentiellement sur le comportement de certaines personnes.

*
* *

Enfin, *le président de la Chambre* attire l'attention sur le délai dans lequel la Commission de contrôle doit prendre une décision sur le rapport financier du FN pour l'année budgétaire 2006. Ce délai expire très prochainement. Il est donc demandé à l'administrateur provisoire à quelle date il pense pouvoir soumettre une comptabilité correcte accompagnée du rapport d'un réviseur d'entreprises.

Eu égard à la situation dans laquelle il a trouvé la comptabilité et compte tenu du fait que le périmètre de consolidation du parti doit encore être délimité, *M. Verschuere* pense qu'il lui faudra certainement jusqu'à la fin de l'année judiciaire pour pouvoir le faire, c'est-à-dire jusqu'en juin 2008.

*
* *

Sur ce, *la commission* constate à l'unanimité que l'aperçu comptable fourni par le FN concernant l'année comptable 2006 ne satisfait pas aux exigences formulées par l'article 23 de la loi du 4 juillet 1989, notamment du fait de l'absence du rapport d'un réviseur d'entreprises.

Étant donné que le FN n'a par conséquent pas déposé de rapport financier conformément à cet article dans le délai fixé par l'article 24, alinéa 1er, de la même loi, ce constat entraîne la discussion des conséquences qui doivent y être attachées.

3. Conséquences liées à l'absence de rapport financier

Aux termes de l'article 25, alinéa 1er, de la loi du 4 juillet 1989, le défaut de dépôt ou le dépôt tardif du rapport financier entraînent la perte de la dotation qui, en vertu du chapitre III, serait octroyée à l'institution visée à l'article 22 pendant la période subséquente fixée par la Commission de contrôle et qui ne peut être inférieure à un mois ni supérieure à quatre mois.

La constatation de l'absence de rapport financier implique d'ailleurs que la commission ne dispose pas de

de mogelijkheid beschikt om tot een goedkeuring onder voorbehoud te beslissen, zoals voorzien in artikel 24, derde lid, van de wet van 4 juli 1989.

*
* *

De Kamervoorzitter herinnert eraan dat het FN reeds eerder een sanctie opliep wegens de niet-indiening van een financieel verslag. Op 12 oktober 2004 besliste de Controlecommissie inderdaad tot de inhouding van de dotatie van het FN gedurende een periode van drie maanden wegens het ontbreken van het financieel verslag over het boekjaar 2003 (zie stukken Kamer DOC 51 1117/004, en Senaat nr. 3-676/4, blz. 70-81).

Na – bij gebreke aan duidelijkheid over de leiding van de partij – de heer Verschueren als voorlopig bestuurder van de vzw AFFN te hebben gehoord en na te hebben vastgesteld dat voor het boekjaar 2006 geen financieel verslag conform de wettelijke vereisten werd ingediend, staat het aan de Controlecommissie thans de strafmaat lastens het FN te bepalen, zijnde de inhouding van dotatie gedurende een periode die ten minste één en ten hoogste vier maanden duurt.

Men kan hierbij twee houdingen aannemen:

- ofwel spreekt men een milde sanctie uit, te weten de inhouding van de dotatie gedurende één maand, ten einde de nieuwe leiding van de partij de kans te geven in de toekomst met een propere lei te starten;
- ofwel opteert men voor een strengere sanctie, bijvoorbeeld de inhouding van de dotatie gedurende drie maanden, zoals dit eerder het geval is geweest.

Mevrouw Zoé Genot (Ecolo-Groen! – K) meent dat men een verkeerd signaal zou uitzenden door het uitspreken van een milde sanctie. Het betreft hier immers geen kleine overtreding, maar een inbreuk die gelijkgesteld wordt met de niet-indiening van een financieel verslag.

De heren Philippe Mahoux (PS – S), Bart Tommelein (Open VLD – K) en Pierre-Yves Jeholet (MR – K) sluiten zich bij dit standpunt aan. Zij stellen voor om in dit geval, gelet op de recidive, de maximum-sanctie toe te passen.

*
* *

Het voorstel tot inhouding van dotatie over een periode van vier maanden wordt door de 14 aanwezige leden eenparig aangenomen.

la possibilité de décider une approbation sous réserve, telle qu'elle est prévue à l'article 24, alinéa 3, de la loi du 4 juillet 1989.

*
* *

Le président de la Chambre rappelle que le FN a déjà encouru une sanction dans le passé pour ne pas avoir déposé de rapport financier. Le 12 octobre 2004, la Commission de contrôle a en effet décidé de supprimer la dotation du FN pendant une période de trois mois en raison de l'absence de dépôt du rapport financier relatif à l'exercice 2003 (voir documents Chambre DOC 51 1117/004, et Sénat n° 3-676/4, p. 70-81).

Après avoir entendu – en l'absence de clarté sur la direction du parti – M. Verschueren en sa qualité d'administrateur provisoire de l'ASBL AFFN et après avoir constaté que le parti n'a pas déposé de rapport financier conformément aux exigences légales pour l'exercice 2006, la Commission de contrôle doit maintenant fixer la peine à prononcer contre le FN, à savoir la suppression de la dotation pendant une période d'au moins un mois et de maximum quatre mois.

On peut adopter deux attitudes différentes en la matière:

- ou bien, on prononce une sanction légère, à savoir le retrait de la dotation pendant un mois, afin de donner une chance à la nouvelle direction du parti de recommencer sur des bases saines à l'avenir;
- ou bien, on opte pour une sanction plus sévère, par exemple le retrait de la dotation pendant trois mois, comme cela a déjà été le cas.

Mme Zoé Genot (Ecolo-Groen! – Ch) estime que l'on donnerait un mauvais signal en prononçant une sanction légère. En effet, il ne s'agit pas, en l'occurrence, d'une infraction mineure, mais d'une infraction assimilée au non-dépôt d'un rapport financier.

MM. Philippe Mahoux (PS – S), Bart Tommelein (Open VLD – Ch) et Pierre-Yves Jeholet (MR – Ch) se rallient à ce point de vue. Ils proposent, eu égard à la récidive, d'appliquer en l'espèce la sanction maximale.

*
* *

La proposition de retenue de dotation durant une période de quatre mois est adoptée à l'unanimité des 14 membres présents.

V. — AANBEVELINGEN

De Controlecommissie schaart zich eenparig achter de hierna volgende aanbevelingen.

1. Model van financieel verslag

De commissie stelt de inlassing, in het model van financieel verslag, voor van een nieuw kader XVII, in verband met de beschrijving van de consolidatieprincipes, en van een nieuw kader XVIII, dat voorziet in een concordantietabel tussen de geconsolideerde resultaten en het totaal van de individuele resultaten van elk van de componenten.

2. Verwijning van artikel 1, 4°, vierde lid, van de wet van 4 juli 1989

De commissie suggereert een aanpassing van artikel 1, 4°, vierde lid, van de wet van 4 juli 1989, m.b.t. de datum waarop, ingeval van stuiting der termijnen bij ontbinding van de federale Kamers, de nieuwe termijnen beginnen te lopen.

3. Aanpassing van artikel 25 van de wet van 4 juli 1989

De commissie vraagt de mogelijkheden te onderzoeken tot aanpassing van artikel 25 van de wet van 4 juli 1989, meer in het bijzonder ter uitbreiding van de mogelijkheden tot sanctionering door de Controlecommissie ingeval van recidive van een politieke partij m.b.t. de niet-goedkeuring van financiële verslagen of het niet of het laatijdig indienen ervan.

VI. — STEMMINGEN

A. Vergadering van 12 december 2007

De financiële verslagen van de politieke partijen VLD, PS, sp.a-spirit, MR, CD&V, Vlaams Belang, cdH, Ecolo, N-VA en Groen! over het boekjaar 2006 worden achtereenvolgens eenparig goedgekeurd.

B. Vergadering van 16 januari 2008

Met inachtneming van artikel 13, tweede lid, van haar statuten, beslist de Controlecommissie, bij eenparigheid van de 14 aanwezige leden, dat het door de politieke partij FN ingediende boekhoudkundig overzicht betreffende het boekjaar 2006, mede door het ontbreken van het verslag van een bedrijfsrevisor, niet voldoet aan de vereisten, gesteld door artikel 23 van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van de

V. — RECOMMANDATIONS

La Commission de contrôle se rallie unanimement aux recommandations ci-après.

1. Modèle de rapport financier

La commission propose d'insérer dans le modèle de rapport financier un nouveau cadre XVII, relatif à la description des principes de consolidation, et un nouveau cadre XVIII, fournissant un tableau de concordance entre les résultats consolidés et le total des résultats individuels de chacune des composantes.

2. Affinement de l'article 1er, 4°, alinéa 4, de la loi du 4 juillet 1989

La commission suggère d'adapter l'article 1er, 4°, alinéa 4, de la loi du 4 juillet 1989, en ce qui concerne la date à laquelle, en cas d'interruption des délais pour cause de dissolution des Chambres fédérales, les nouveaux délais commencent à courir.

3. Modification de l'article 25 de la loi du 4 juillet 1989

La commission demande d'examiner les possibilités de modifier l'article 25 de la loi du 4 juillet 1989, notamment afin d'étendre les possibilités, pour la Commission de contrôle, d'infliger des sanctions en cas de récidive d'un parti politique en matière de non-approbation des rapports financiers, d'absence de dépôt des rapports financiers ou de dépôt tardif de ceux-ci.

VI. — VOTES

A. Réunion du 12 décembre 2007

Les rapports financiers des partis politiques VLD, PS, sp.a-spirit, MR, CD&V, Vlaams Belang, cdH, Ecolo, N-VA et Groen! concernant l'exercice 2006 sont adoptés successivement à l'unanimité.

B. Réunion du 16 janvier 2008

Conformément à l'article 13, alinéa 2, de ses statuts, la Commission de contrôle décide, à l'unanimité de ses quatorze membres présents, que le récapitulatif comptable déposé par le parti politique FN pour l'exercice 2006 ne remplit pas les conditions prévues à l'article 23 de la loi du 4 juillet 1989 relative à la limitation et au contrôle des dépenses électorales engagées pour les élections des Chambres fédérales, ainsi qu'au financement et à la comptabilité ouverte des partis politiques, notamment

federale Kamers, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen.

Aangezien het FN bijgevolg geen financieel verslag conform dit artikel heeft ingediend binnen de door artikel 24, eerste lid, van dezelfde wet bepaalde termijn, beslist de Controlemcommissie vervolgens, eveneens bij eenparigheid van de 14 aanwezige leden, om, overeenkomstig artikel 25, eerste lid, 1°, van dezelfde wet van 4 juli 1989, de dotatie die aan de vzw «AFFN» (*Association de financement du Front National*) zou worden toegekend, in te houden gedurende een periode van vier maanden die loopt over de maanden februari tot mei 2008.

VII. — EPILOOG

1. Bij aangetekend schrijven van 28 januari 2008, hebben de voorzitters van de Controlemcommissie de heer Jean-Marie Verschueren, voorlopig bestuurder van de vzw AFFN, officieel in kennis gesteld van de door de commissie op 16 januari 2008 lastens het FN uitgesproken sanctie. Zij hebben hem tevens verzocht deze beslissing te willen meedelen aan de voorzitters van het FN en de vzw AFFN.

2. Aan de tweede aanbeveling van de commissie (zie *supra* – V) werd tegemoet gekomen door de wet van 18 januari 2008 tot wijziging van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van de federale Kamers, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, wat de voor de uitoefening van de bevoegdheden van de Controlemcommissie gestelde termijnen betreft (*Belgisch Staatsblad* van 23 januari 2008, Ed. 2).

Deze wet had tot gevolg dat de termijn binnen welke de financiële verslagen van de politieke partijen over het boekjaar 2006 dienden te worden goedgekeurd, verstreek op 7 februari 2008 (zie ook *supra* – I en II).

3. Met betrekking tot de derde aanbeveling van de commissie kan worden opgemerkt dat de werkgroep «Politieke partijen», opgericht in de schoot van de Controlemcommissie en belast met de evaluatie van de wet van 4 juli 1989, prioriteit zal verlenen aan het onderzoek van de mogelijkheden tot aanpassing van artikel 25 van de wet met betrekking tot de sancties.

en raison de l'absence d'un rapport établi par un réviseur d'entreprises.

Etant donné que le FN n'a, par conséquent, pas déposé de rapport financier conforme à ce que prévoit cet article dans le délai prévu à l'article 24, alinéa 1er, de la même loi, la Commission de contrôle décide ensuite, également à l'unanimité des quatorze membres présents, conformément à l'article 25, alinéa 1er, 1°, de la même loi du 4 juillet 1989, de retenir la dotation qui serait octroyée à l'ASBL «AFFN» (*Association de financement du Front National*) pendant une période de quatre mois correspondant aux mois de février à mai 2008.

VII. — ÉPILOGUE

1. Par envoi recommandé du 28 janvier 2008, les présidents de la Commission de contrôle ont officiellement informé M. Jean-Marie Verschueren, administrateur provisoire de l'ASBL AFFN, de la sanction prononcée par la commission à l'encontre du FN le 16 janvier 2008. Ils l'ont également prié de communiquer cette décision aux présidents du FN et de l'ASBL AFFN.

2. Il a été répondu à la deuxième recommandation de la commission (cf. *supra* – V) par la loi du 18 janvier 2008 modifiant la loi du 4 juillet 1989 relative à la limitation et au contrôle des dépenses électorales engagées pour les élections des Chambres fédérales, ainsi qu'au financement et à la comptabilité ouverte des partis politiques, en ce qui concerne les délais fixés pour l'exercice des compétences de la Commission de contrôle (*Moniteur belge* du 23 janvier 2008, deuxième édition).

Cette loi a eu pour conséquence que le délai prévu pour l'approbation des rapports financiers des partis politiques pour l'exercice 2006 a expiré le 7 février 2008 (voir également *supra* – I et II).

3. Concernant la troisième recommandation de la commission, on observera que le groupe de travail «partis politiques» créé au sein de la Commission de contrôle et chargé de l'évaluation de la loi du 4 juillet 1989 examinera en priorité les possibilités d'adapter l'article 25 de la loi en ce qui concerne les sanctions.

*
* *

Onderhavig verslag werd, na een schriftelijke procedure, eenparig goedgekeurd.

De rapporteurs,

Filip ANTHUENIS
Karine LALIEUX

De voorzitters,

Herman VAN ROMPUY
Armand DE DECKER

*
* *

Le présent rapport a été approuvé à l'unanimité après une procédure écrite.

Les rapporteurs,

Filip ANTHUENIS
Karine LALIEUX

Les présidents,

Herman VAN ROMPUY
Armand DE DECKER

BIJLAGE 1

**ADVIES DD. 13 JUNI 2007 VAN HET REKENHOF
BETREFFENDE DE FINANCIËLE VERSLAGEN
OVER DE BOEKHOUDING VAN DE POLITIEKE
PARTIJEN EN HUN COMPONENTEN
(BOEKJAAR 2006)**

*Dit verslag werd goedgekeurd in de algemene
vergadering van het Rekenhof van 13 juni 2007*

De griffiers van de Controlemcommissie die door de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van de federale Kamers, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen werd opgericht, hebben bij brief van 11 mei 2007 aan het Rekenhof de financiële verslagen over de boekhouding van de politieke partijen en hun componenten voor het boekjaar 2006 (Parl. Stuk Kamer, DOC 3117/001 en 002, en Senaat nr. 3-2451/1 en 2) toegezonden en aan het Rekenhof gevraagd binnen een termijn van één maand een advies te bezorgen in verband met de juistheid en de volledigheid van die verslagen.

Krachtens artikel 24, 2° lid, van de wet van 4 juli 1989, gewijzigd door de wet van 2 april 2003, geven de voorzitters van de wetgevende kamers het Rekenhof opdracht om «met toepassing van artikel 1, § 2, binnen een maand, een advies uit te brengen over de juistheid en de volledigheid van de financiële verslagen over de jaarrekeningen van de politieke partijen en hun componenten». Volgens bovenvermeld artikel 1, § 2, (in werkelijkheid artikel 1, 4°, 3° lid), is de Controlemcommissie «verplicht om zich, onder de door deze wet bepaalde voorwaarden, te laten adviseren door het Rekenhof voor de controle van zowel de verkiezingsuitgaven van de politieke partijen en de individuele kandidaten als van de financiële verslagen van de politieke partijen en hun componenten».

In zijn advies van 6 augustus 2003 over de financiële verslagen met betrekking tot het boekjaar 2002 (Parl. Stuk, Kamer, nr. 51-21/3 en Senaat 3-21/3, blz. 18) heeft het Rekenhof het wettelijke kader van zijn optreden gepreciseerd. Daar de wettelijke en reglementaire bepalingen niet werden gewijzigd¹, wordt het advies

¹ Artikel 19 van de wet van 23 maart 2007 tot wijziging van de wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen sluit – met ingang van 28 maart 2007 – de componenten van de politieke partijen uit van het toepassingsveld van de wet van 27 juni 1921. Dat artikel zal bijgevolg geen enkele wijziging teweegbrengen op het niveau van het referentiekader dat voor het Rekenhof als basis heeft gediend voor het uitbrengen van zijn adviezen over de financiële verslagen van de politieke partijen.

ANNEXE 1

**AVIS DU 13 JUNI 2007 DE LA COUR DES
COMPTES CONCERNANT LES RAPPORTS
FINANCIERS SUR LA COMPTABILITÉ DES
PARTIS POLITIQUES ET DE LEURS
COMPOSANTES (EXERCICE 2006)**

*Le présent rapport a été adopté en assemblée
générale de la Cour des comptes du 13 juin 2007*

Par lettre du 11 mai 2007, les greffiers de la Commission de contrôle, créée par la loi du 4 juillet 1989 relative à la limitation et au contrôle des dépenses électorales engagées pour les élections des Chambres fédérales, ainsi qu'au financement et à la comptabilité ouverte des partis politiques, ont transmis à la Cour des comptes les rapports financiers sur la comptabilité des partis politiques et de leurs composantes pour l'exercice 2006 (Doc. parl. Chambre, DOC 3117/001 et 002, et Sénat, n° 3-2451/1 et 2) et lui ont demandé de rendre, dans un délai d'un mois, un avis concernant l'exactitude et l'exhaustivité desdits rapports.

En vertu de l'article 24, deuxième alinéa, de la loi du 4 juillet 1989, modifiée par la loi du 2 avril 2003, les présidents des Chambres législatives chargent la Cour des comptes «de rendre, en application de l'article 1er, § 2, dans un délai d'un mois, un avis concernant l'exactitude et l'exhaustivité des rapports financiers sur les comptes annuels des partis politiques et de leurs composantes». Selon l'article 1er, § 2, précité (en réalité l'article 1er, 4°, troisième alinéa), la Commission de contrôle est «tenue de se faire conseiller, aux conditions prévues par la présente loi, par la Cour des comptes tant pour le contrôle des dépenses électorales des partis politiques et des candidats que pour le contrôle des rapports financiers des partis politiques et de leurs composantes».

Dans son avis remis le 6 août 2003 et portant sur les rapports financiers afférents à l'exercice 2002 (Doc. parl. Chambre, n° 51-21/3 et Sénat 3-21/3, p. 18), la Cour des comptes a précisé le cadre légal dans lequel s'inscrit son intervention. Les dispositions légales et réglementaires n'ayant pas été modifiées¹, l'avis de la

¹ L'article 19 de la loi du 23 mars 2007, modifiant la loi du 27 juin 1921 sur les associations sans but lucratif, les associations internationales sans but lucratif et les fondations, exclut – à dater du 28 mars 2007 – les composantes des partis politiques du champ d'application de la loi du 27 juin 1921. Il n'induit, en conséquence, aucune modification du cadre de référence au regard duquel la Cour des comptes a, jusqu'à présent, rendu ses avis sur les rapports financiers des partis politiques.

van het Rekenhof met betrekking tot het boekjaar 2006 verstrekt volgens de controleprincipes (en de structuur) die in de vorige adviezen werden gehanteerd.

Gelet op die beschouwingen en rekening houdend met de gegevens die beschikbaar waren in de parlementaire stukken heeft de controle van de financiële verslagen van het jaar 2006 van de politieke partijen betrekking op de hierna vermelde formele (punten 1-11) en financiële (punten 12-17) aspecten. Het Rekenhof heeft zich dus niet uitgesproken over de geldigheid en de werkelijkheid van de onderliggende verrichtingen aangezien het geen toegang heeft tot de verantwoordingsstukken.

Tenuitvoerlegging van de vroeger door het Rekenhof geformuleerde aanbevelingen

De nieuwe versie van het financieel verslag, waarin twee van de voornaamste aanbevelingen van het Rekenhof moesten worden geïntegreerd (nieuw kader XVII, in verband met de beschrijving van de consolidatieprincipes en nieuw kader XVIII, dat voorziet in een concordantietabel tussen de geconsolideerde resultaten en het totaal van de individuele resultaten van elk van de componenten), is tot op heden nog niet gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad*.

Voor voornoemd nieuw kader XVII, stelt het Rekenhof een lichte aanpassing voor. Daarop wordt teruggekomen in punt 11.2 van dit verslag.

Voor het overige, en overeenkomstig de gewoonlijk gevolgde praktijk bij het verstrekken van zijn vorige adviezen, heeft het Rekenhof zich in onderhavig verslag ertoe beperkt – in voorkomend geval – nieuwe aanbevelingen te formuleren of aanbevelingen in verband met gevallen die specifiek werden waargenomen bij het onderzoek in verband met de rekeningen 2006.

VORMELIJKE ASPECTEN

1. Hoedanigheid van de ondertekenaar(s) van de financiële staten

Voor het geheel van de partijen werd opgemerkt dat de personen die de financiële verslagen ondertekenen, leden zijn van de raad van bestuur van de vzw die krachtens de artikelen 22 en 23 van de wet van 4 juli 1989 belast is met de opstelling van die verslagen.

Cour des comptes portant sur l'exercice 2006 est rendu selon les principes de contrôle (et la structure) retenus lors des précédents avis.

Eu égard à ces considérations et compte tenu des données disponibles dans les documents parlementaires, le contrôle des rapports financiers de l'année 2006 des partis politiques porte sur les aspects formels (points 1 à 11) et financiers (points 12 à 17) énumérés ci-après. La Cour des comptes ne s'est donc pas prononcée sur la validité et sur la réalité des opérations sous-jacentes dans la mesure où elle n'a pas accès aux pièces justificatives.

Mise en œuvre de recommandations antérieurement formulées par la Cour des comptes

La nouvelle version du rapport financier, notamment destinée à intégrer deux des recommandations principales de la Cour des comptes (édition d'un nouveau cadre XVII, relatif à la description des principes de consolidation et d'un nouveau cadre XVIII, prévoyant un tableau de concordance entre résultats consolidés et total des résultats individuels de chacune des composantes) n'a, à ce jour, pas encore été publiée au *Moniteur belge*.

S'agissant du nouveau cadre XVII précité, la Cour des comptes suggère une légère adaptation. Celle-ci est évoquée au point 11.2 du présent rapport.

Pour le reste, conformément à la pratique usuellement observée lors de la reddition de ses précédents avis, la Cour des comptes s'est limitée, dans le présent rapport, à n'exposer – le cas échéant – que des recommandations nouvelles ou relatives à des cas spécifiquement observés lors de l'examen portant sur les comptes 2006.

ASPECTS FORMELS

1. Qualité du ou des signataire(s) des états financiers

Pour l'ensemble des partis, il a été observé que les signataires des rapports financiers sont membres du conseil d'administration de l'ASBL chargée, en vertu des articles 22 et 23 de la loi du 4 juillet 1989, de l'élaboration desdits rapports.

2. Bestaan van de identificatie- en financiële gegevens voor elk van de politieke partijen en hun componenten

2.1 Op de hieronder vermelde uitzonderingen na, ontbreekt er geen enkel identificatie- of financieel gegeven bij de partijen die verschillende componenten vermelden.

2.2 Net als in 2005, preciseert één partij [Ecolo] in haar lijst² die de componenten identificeert, dat de rekeningen van haar componenten «*Régionale de Charleroi*» (14) en «*Régionale de Thuin*» (24) zijn vervat in deze van de «*l'ASBL Maison de l'écologie de la Vallée de la Sambre-Charleroi*» (32). De partij legt echter jaarrekeningen voor, voor de «*Régionale de Charleroi*» (14) en preciseert daarbij dat ze deze van de «*Régionale de Thuin*» (24) omvatten, maar zendt geen financiële gegevens over voor de vzw «*Maison de l'écologie de la Vallée de la Sambre-Charleroi*» (32) die geacht wordt de boekhoudingen van de drie componenten te integreren.

In zijn commentaar³ bezorgd aan de Controlecommissie voor het boekjaar 2005, heeft de partij ingestemd met deze opmerking. Dezelfde fout wordt echter ook in 2006 gemaakt.

2.3 Eén partij [FN] vermeldt enkel identificatie- en financiële gegevens voor één component.

In haar commentaar betreffende de boekjaren 2004 en 2005, heeft de partij gepreciseerd dat de kring van het boekjaar effectief uit slechts één component bestond.

Het Rekenhof gaat ervan uit dat de toestand ongewijzigd is gebleven op het einde van het boekjaar 2006.

3. Bestaan van een vermelding die aangeeft of de consolidatiekring al dan niet werd gewijzigd, en als dat gebeurd is welke de aard is van de wijzigingen die zich hebben voorgedaan

Met uitzondering van één partij [FN], vermelden de andere partijen in verschillende mate en op verschillende plaatsen in het verslag al dan niet de wijzigingen van de consolidatiekring.

² Blz. 629, Parl. Stuk, nr. 51 3117/002, en Senaat, nr. 3-2451/2.

³ Blz. 21, Parl. Stuk, nr. 51 2454/003, en Senaat, nr. 3-1676/3.

2. Existence des données identificatrices et financières pour chacun des partis politiques et de leurs composantes

2.1 Hors les cas mentionnés ci-dessous, aucune donnée identificatrice ou financière n'est manquante, et ce pour l'ensemble des partis mentionnant plusieurs composantes.

2.2 Tout comme en 2005, un parti [Ecolo] précise, dans la liste² identifiant ses composantes, que les comptes de ses composantes «*Régionale de Charleroi*» (14) et «*Régionale de Thuin*» (24) sont inclus dans ceux de «*l'ASBL Maison de l'écologie de la Vallée de la Sambre-Charleroi*» (32). Le parti produit toutefois des comptes annuels pour la «*Régionale de Charleroi*» (14) tout en mentionnant qu'ils intègrent ceux de la «*Régionale de Thuin*» (24) mais ne transmet aucune donnée financière pour «*l'ASBL Maison de l'écologie de la Vallée de la Sambre-Charleroi*» (32) censée intégrer les comptabilités des trois entités.

Dans son commentaire³ transmis à la Commission de contrôle portant sur l'exercice 2005, le parti a marqué son accord sur cette remarque. L'erreur persiste cependant en 2006.

2.3 Un parti [FN] ne reprend des données identificatrices et financières que pour une seule composante.

Dans ses commentaires portant sur les exercices 2004 et 2005, le parti a précisé que le périmètre de l'exercice était effectivement constitué d'une seule composante.

La Cour des comptes suppose que la situation est restée inchangée au terme de l'exercice 2006.

3. Existence d'une mention indiquant si le périmètre de consolidation a ou non été modifié et s'il l'a été, de la nature des modifications intervenues

À l'exception d'un parti [FN], l'ensemble des autres partis mentionne, mais à des degrés divers et à des endroits différents du rapport, les modifications ou l'absence de modifications intervenues dans leur périmètre de consolidation.

² Page 629, du Doc. parl. Chambre, n° 51 3117/002, et Sénat, n° 3-2451/2.

³ Page 21, du Doc. parl. Chambre, n° 51 2454/003, et Sénat, n° 3-1676/3.

4. Inachtneming van de minimumvereisten met betrekking tot de identificatiegegevens van de politieke partijen en hun componenten

4.1 Eén partij [FN] vermeldt niet wat het sociaal doel en welke de samenstelling is van het beheersorgaan van haar (veronderstelde) enige component.

4.2 Twee fiches⁴ met de identificatiegegevens van een partij [MR] hernemen de juridische vorm van de overeenstemmende entiteiten niet. De verzamellijst van de consolidatiekring definieert ze echter als vzw's.

4.3 De politieke partijen laten – met uiteenlopende frequentie – na, het beroep van de leden van de beheersorganen te vermelden. In bepaalde gevallen wordt in plaats van het beroep de functie vermeld die de leden binnen het beheerscomité vervullen.

4.4 Het beroep van de leden van de controleorganen wordt meestal niet vermeld behoudens wanneer het gaat om een bedrijfsrevisor.

4.5 Een samenvattende lijst van de componenten is verstrekt door alle partijen (behalve één [FN]). (De bijlage bij de wet van 4 juli 1989 bepaalt niet dat deze lijst moet worden opgemaakt, maar ze kan de verschillende verificaties vereenvoudigen).

4.6 De bijlage bij het huishoudelijke reglement bepaalt dat het maatschappelijke doel wordt vermeld onder verwijzing naar het overeenstemmend artikel van het statuut van de component. Dat principe wordt op enkele zeldzame uitzonderingen na door verschillende politieke partijen in acht genomen [sp.a-spirit – PS – MR – CD&V – Vlaams Belang – cdH – Ecolo – N-VA – Groen!]. Het wordt echter (meestal) niet gevolgd door andere politieke partijen [VLD – FN].

5. Inachtneming van de schema's voor de presentatie van de gegevens met betrekking tot de samenvatting van het financiële verslag, de samenvattende rekeningen van de componenten en de geconsolideerde rekening

5.1 Het financiële verslag van één partij [FN] beantwoordt niet aan de schema's zoals bepaald in de bijlage van de wet van 4 juli 1989.

5.2 Een partij [NV-A] gebruikt de opgelegde schema's, maar de vermelding van de boekjaren werd echter omgewisseld wat de leesbaarheid en de vergelijkbaarheid bemoeilijkt.

⁴ Blz. 284 en 323, Parl. Stuk, nr. 51 3117/001, en Senaat, nr. 3-2451/1.

4. Respect des exigences minimales relatives aux données identificatrices des partis politiques et de leurs composantes

4.1 Un parti [FN] ne mentionne pas l'objet social et la composition de l'organe de gestion de sa (supposée) seule composante.

4.2 Deux fiches⁴ de données identificatrices d'un parti [MR] ne reprennent pas la forme juridique des entités correspondantes. La liste récapitulative du périmètre de consolidation les définit toutefois comme étant des ASBL.

4.3 La mention de la profession des membres des organes de gestion est occasionnellement omise, mais avec des fréquences diverses. Dans certains cas, celle-ci est remplacée par la désignation de la fonction occupée par les membres au sein du comité de gestion.

4.4 La profession des membres des organes de contrôle n'est généralement pas mentionnée, sauf lorsqu'il s'agit d'un réviseur d'entreprises.

4.5 Une liste récapitulative des composantes est fournie par tous les partis (sauf un [FN]). (Cette liste n'est pas prévue par l'annexe à la loi du 4 juillet 1989 mais est de nature à faciliter les diverses vérifications).

4.6 L'annexe au règlement d'ordre intérieur prévoit que l'objet social soit mentionné en faisant référence à l'article correspondant des statuts de la composante. Ce principe est respecté, à de rares exceptions près, par plusieurs partis politiques [sp.a-spirit – PS – MR – CD&V – Vlaams Belang – cdH – Ecolo – N-VA – Groen!]. Il ne l'est toutefois (généralement) pas par d'autres partis politiques [VLD – FN].

5. Respect des schémas prévus pour la présentation des données relatives au résumé du rapport financier, aux comptes synthétiques des composantes et au compte consolidé

5.1 Le rapport financier d'un parti [FN] ne répond pas aux schémas prévus par l'annexe à la loi du 4 juillet 1989.

5.2 Un parti [NV-A] utilise les schémas imposés, mais les mentions des exercices ont été interverties, ce qui nuit à la lisibilité et à la comparaison.

⁴ Pages 284 et 323, du Doc. parl. Chambre, n° 51 3117/001, et Sénat, n° 3-2451/1.

6. Volledigheid en algemene presentatie van de financiële gegevens

De volledigheid en de algemene voorstelling van de samenvattende rekeningen van de componenten behoeven geen commentaar. (Deze opmerking houdt rekening met de componenten voor dewelke de partijen vroeger de afwezigheid van enig cijfergegeven aangetoond of toegelicht hebben).

7. Overeenstemming tussen de cijfers in de samenvatting van de financiële verslagen en die in de geconsolideerde balans

7.1 Eén partij [FN] verstrekt geen enkele financiële samenvatting.

7.2 Er moet geen enkele opmerking worden geformuleerd voor het geheel van de andere politieke partijen.

8. Verslag van de bedrijfsrevisor – Eventuele opmerkingen in verband met de attestatie van de rekeningen

8.1 Bij de rekeningen van één partij [FN] is geen verslag van de bedrijfsrevisor gevoegd.

Die partij verklaart dat⁵ door het feit dat hun revisor ontslag heeft gegeven en dat zijn opvolger gevraagd heeft tot midden mei 2007 te mogen doorgaan om zijn werk correct te kunnen uitvoeren.

8.2 De verslagen van de bedrijfsrevisoren over de boekhoudingen van de andere partijen zijn stuk voor stuk zonder voorbehoud geformuleerd.

8.3 Al deze verslagen vermelden, in overeenstemming met punt 4.b. van de bijlage bij de wet van 4 juli 1989, dat de administratieve en boekhoudkundige organisatie van de politieke partijen voldoende is.

9. Verslag van de bedrijfsrevisor – Analyse om het begrip van de financiële toestand en resultaten alsook de vergelijkbaarheid te bevorderen

9.1 De bepalingen van punt 4.c. van de bijlage bij de wet van 4 juli 1989 laten de bedrijfsrevisor heel wat appreciatiemarge. De aard en de uitgebreidheid van de verstrekte informatie verschillen aldus sterk van de ene politieke partij tot de andere.

⁵ Blz. 733, Parl. Stuk, nr. 51 3117/002, en Senaat, nr. 3-2451/2.

6. Exhaustivité et présentation générale des données financières

L'exhaustivité et la présentation générale des comptes synthétiques des composantes n'appellent pas de remarque. (Cette observation tient compte des entités pour lesquelles les partis ont justifié ou commenté antérieurement l'absence de toute donnée financière).

7. Concordance entre les chiffres repris dans le résumé des rapports financiers et ceux figurant dans le bilan consolidé

7.1 Un parti [FN] ne fournit aucun résumé financier.

7.2 Aucune remarque n'est à formuler pour l'ensemble des autres partis politiques.

8. Rapport du réviseur d'entreprises - Remarques éventuelles relatives à l'attestation des comptes

8.1 Les comptes d'un parti [FN] ne sont accompagnés d'aucun rapport révisoral.

Le parti explique⁵ cette situation par la démission de leur réviseur et par le fait que son successeur a demandé un délai jusqu'à mi-mai 2007 afin de pouvoir effectuer correctement son travail.

8.2 Les rapports des réviseurs d'entreprises portant sur la comptabilité des autres partis sont tous formulés sans réserve.

8.3 Tous ces rapports mentionnent, conformément au point 4.b. de l'annexe à la loi du 4 juillet 1989, le caractère suffisant de l'organisation administrative et comptable des partis politiques.

9. Rapport du réviseur d'entreprises - Analyse destinée à favoriser la compréhension de la situation financière et des résultats ainsi que de la comparabilité

9.1 Les dispositions du point 4.c. de l'annexe à la loi du 4 juillet 1989 laissent une part d'appréciation importante dans le chef du réviseur d'entreprises. La nature et l'étendue des informations fournies varient ainsi fortement selon les partis politiques.

⁵ Page 733, Doc. parl. Chambre, n° 51 3117/002, et Sénat, n° 3-2451/2.

9.2 Drie financiële verslagen [VLD – sp.a-spirit – FN] vermelden niet de gegevensanalyse waarin de bovenvermelde bepalingen voorzien.

Eén partij [Ecolo] vermeldt echter enkel de vergelijking 2006/2005 voor het lopend resultaat, het financieel resultaat, het uitzonderlijk en het nettoresultaat, zonder bijkomende verklarende commentaar.

10. Gegevens in verband met de waarderingsregels

Bij het onderzoek van de financiële verslagen kan worden opgemerkt dat de mate van detaillering van de informatie die wordt verstrekt van de waarderingsregels verschilt tussen de politieke partijen. Deze informatie ontbreekt bij één partij [FN].

11. Gegevens met betrekking tot de consolidatiemethode

11.1 Sommige politieke partijen [VLD – PS – sp.a-spirit – MR – N-VA] verwijzen enkel naar de naleving van de wettelijke en reglementaire bepalingen inzake het opstellen van de geconsolideerde rekeningen. De toegepaste consolidatiemethodes worden dus niet expliciet vermeld in de financiële verslagen van die partijen.

Bij andere politieke partijen [CD&V – Vlaams Belang – cdH – Ecolo – Groen!]⁶ werd opgemerkt dat verklaringen van heel uiteenlopende aard en draagwijdte naargelang op verschillende plaatsen in de verschillende overgelegde financiële verslagen werden vermeld (verslag van de raad van bestuur, verslag van de revisor, inleiding, samenvatting waarderingsregels, enz.).

Eén partij [cdH] heeft trouwens in zijn commentaar bij de rekeningen van het boekjaar 2005⁶ in detail de principes verduidelijkt die ter zake werden weerhouden, waarbij werd verwezen naar hun impliciete toepassing in het geval van een consortium waarin voornamelijk verenigingen waren gegroepeerd.

Eén partij [N-VA] heeft detailstaten van haar consolidatie toegevoegd.

11.2 Door de Commissie werd voorgesteld aan het huidige financieel schema een bijlage XVII toe te voegen, «Consolidatieprincipes»⁷.

9.2 Trois rapports financiers [VLD – sp.a-spirit – FN] ne reprennent pas l'analyse de données prévue par les dispositions précitées.

Un parti [Ecolo] mentionne toutefois uniquement la comparaison 2006/2005 des résultats courant, financier, exceptionnel et net, sans commentaire explicatif additionnel.

10. Données relatives aux règles d'évaluation

L'examen des rapports financiers conduit à observer que le niveau de détail des informations fournies en matière de règles d'évaluation varie selon les partis. Cette information est manquante dans un cas [FN].

11. Données relatives à la méthode de consolidation

11.1 Certains partis politiques [VLD – PS – sp.a-spirit – MR – N-VA] font uniquement référence au respect des dispositions légales et réglementaires en matière d'établissement des comptes consolidés. Les méthodes de consolidation appliquées ne sont donc pas explicitement évoquées dans les rapports financiers de ces partis.

Auprès d'autres partis [CD&V – Vlaams Belang – cdH – Ecolo – Groen!], il a été observé que des explications de nature et de portée très variées sont, selon les partis concernés, reprises en des endroits différents (rapport du Conseil d'administration, rapport du réviseur, préambule introductif, résumé des règles d'évaluation, etc.) des différents rapports financiers rendus.

Un parti [cdH] a par ailleurs détaillé, dans les commentaires qu'il a apportés au niveau des comptes relatifs à l'exercice 2005⁶, les principes retenus en la matière en faisant notamment référence à leur application implicite dans le cas de consortium regroupant essentiellement des associations.

Un parti [N-VA] a joint les états détaillés de sa consolidation.

11.2 Il a été proposé, par la Commission, d'ajouter au schéma financier actuel une annexe XVII, intitulée «Principes de consolidation»⁷.

⁶ Blz. 24 en 25, Parl. Stuk, nr. 51 2454/003, en Senaat, nr. 3-1676/3.

⁷ Blz. 131, Parl. Stuk, nr. 51 2454/003, en Senaat, nr. 3-1676/3.

⁶ Pages 24 et 25, du Doc. parl. Chambre, n° 51 2454/003, et Sénat, n° 3-1676/3.

⁷ Page 131, du Doc. parl. Chambre, n° 51 2454/003, et Sénat, n° 3-1676/3.

Het Rekenhof is van oordeel dat het actuele voorziene schema (dat bovendien verschillend is naargelang de taalrol) zou kunnen vervangen worden door een tabel (zie model hierna), waarin alle partijen alleen de componenten zouden aangeven waarvoor geen consolidatie is uitgevoerd volgens het gewoonlijk gehanteerde principe van de globale integratie.

Consolidatiemethodes.

Lijst van de niet geconsolideerde componenten volgens de methode van de globale integratie (de lijst kan zo nodig verder worden aangevuld op een ander blad)

La Cour des comptes estime que le schéma actuellement prévu (par ailleurs différent selon les régimes linguistiques) pourrait utilement être remplacé par un tableau (voir modèle page ci-après) dans lequel les partis indiqueraient les seules composantes qui ne sont pas consolidées selon le principe habituellement retenu de l'intégration globale.

Méthodes de consolidation.

Liste des composantes non consolidées selon la méthode d'intégration globale. (La liste peut être poursuivie sur feuille libre si nécessaire)

Benaming van de component Dénomination de la componente	Methode/Méthode P=Proportioneel P=Proportionnelle E=Equivalentie E=Mise en équival.	% controle % de contrôle	% intrest % d'intérêt

FINANCIELE ASPECTEN

12. Onderzoek van de variaties tussen boekjaren

Het onderzoek van de variaties tussen boekjaren werd uitgevoerd aan de hand van een dubbele materialiteitsgrens. Deze analysetechniek is erop gericht de verschillen van een zekere omvang te belichten, zonder in te gaan op de oorzaken ervan.

Als eerste materialiteitsgrens werd een absoluut bedrag genomen dat gelijk is aan 5 % van het geconsolideerde balanstotaal van het jaar 2006. Voor elk bedrag boven dit referentiebedrag, betreffende het onderzochte of het voorgaande boekjaar, werd nagegaan of het eveneens beantwoordde aan een tweede materialiteitscriterium.

Het tweede criterium had betrekking op de omvang van de variatie tussen de twee boekjaren. Elk bedrag van het boekjaar 2006 dat ten minste het tweevoud is – of ten minste met de helft is verminderd – ten opzichte van de waarde van het boekjaar 2005 werd beschouwd als beantwoordend aan het tweede materialiteitscriterium.

Op basis van die beide gecumuleerde grenswaarden werden alle jaarlijkse variaties in de financiële verslagen aan een onderzoek onderworpen. Elke rubriek waarvan de bedragen beantwoorden aan dat bovenvermeld dubbel criterium wordt hierna behandeld en kan een aandachtspunt zijn voor de Controlecommissie.

ASPECTS FINANCIERS

12. Examen des variations entre exercices

L'examen des variations entre exercices a été réalisé par rapport à un double seuil de matérialité. Cette technique d'analyse est destinée à mettre en évidence les différences d'une certaine ampleur, sans préjuger de leurs causes.

Un montant absolu, égal à 5% du pied du bilan consolidé de l'année 2006, a été retenu comme premier seuil de matérialité. Tout montant supérieur à ce chiffre de référence, qu'il porte sur l'exercice sous revue ou sur l'exercice précédent, a été examiné en vue de vérifier s'il répondait également à un second seuil de matérialité.

Le second critère retenu portait sur la hauteur de la variation intervenue entre les deux exercices. Tout chiffre de l'exercice 2006 présentant une valeur au minimum doublée – ou au minimum réduite de moitié – par rapport à celle de l'exercice 2005 était considéré comme atteignant le second critère de matérialité.

Sur la base de ces deux seuils cumulés, il a été procédé à un examen de l'ensemble des variations annuelles figurant dans les rapports financiers. Toute rubrique dont les montants répondent au double critère précité est évoquée ci-après et peut constituer un point d'attention pour la Commission de contrôle.

Als een verklaring van de vastgestelde variatie kon worden gevonden louter op basis van de gegevens die in de financiële staten zijn vermeld, wordt die in de commentaar vermeld.

12.1 VLD

a) Componenten

Geen betrokken rubrieken.

b) Geconsolideerde rekeningen

De kosten van reclame, propaganda en vergaderingen, inbegrepen de verkiezingskosten stijgen van 482.738 euro in 2005 naar 1.753.071 euro in 2006. De netto toevoegingen van voorzieningen voor risico's en kosten (in hoofdzaak voor verkiezingspropaganda) evolueren in tegenovergestelde richting. Deze dalen van 1.701.006 euro naar 750.345 euro.

12.2 PS

a) Componenten

Geen betrokken rubrieken.

b) Geconsolideerde rekeningen

– Op de passiefzijde van de balans evolueert het overgedragen resultaat van (-) 2.601.349 euro op het einde van het boekjaar 2005 naar (-) 1.239.413 euro eind 2006. Die toename is een gevolg van het positief resultaat van het boekjaar ten bedrage van (+) 1.361.936 euro. Dit bedrag is bijna identiek is aan dat voor het voorgaand boekjaar (+) 1.171.547 euro.

– De nettokost (dotaties min bestedingen en terugnemingen) betreffende de provisies voor risico's en kosten (hoofdzakelijk voor kiespropaganda) neemt af in 2006 (224.263 euro tegen 1.083.620 euro in 2005).

12.3 sp.a-spirit

a) Componenten

Geen betrokken rubrieken.

b) Geconsolideerde rekeningen

De kosten van reclame, propaganda en vergaderingen, inbegrepen de verkiezingskosten, stijgen van

Lorsqu'une explication de la variation enregistrée a pu être approchée au départ des seules données reprises dans les états financiers, elle est reprise en commentaire.

12.1 VLD

a) Composantes

Aucune rubrique concernée.

b) Comptes consolidés

Les charges de publicité, de propagande et d'assemblées, y compris les charges électorales, augmentent de 482.738 euros en 2005 à 1.753.071 euros in 2006. Les dotations nettes aux provisions pour risques et charges (principalement pour propagande électorale) évoluent en sens contraire puisque passant de 1.701.006 euros à 750.345 euros.

12.2 PS

a) Composantes

Aucune rubrique concernée.

b) Comptes consolidés

– Au passif du bilan, le résultat reporté passe de (-) 2.601.349 euros au terme de l'exercice 2005 à (-) 1.239.413 euros fin 2006. Cet accroissement est dû au résultat positif de l'exercice à hauteur de (+) 1.361.936 euros. Ce montant est sensiblement identique à celui de l'exercice précédent (+) 1.171.547 euros.

– La charge nette (dotations moins utilisations et reprises) relative aux provisions pour risques et charges (principalement pour propagande électorale) enregistre une diminution en 2006 (224.263 euros contre 1.083.620 euros en 2005).

12.3 sp.a-spirit

a) Composantes

Aucune rubrique concernée.

b) Comptes consolidés

Les charges de publicité, de propagande et d'assemblées, y compris les charges électorales, augmentent de

1.134.623 euro in 2005 naar 2.594.003 euro in 2006. De netto toevoegingen aan de voorzieningen voor risico's en kosten (in hoofdzaak voor verkiezingspropaganda) evolueren in tegenovergestelde richting. Deze dalen van 2.337.940 euro in 2005 naar 806.946 euro in 2006.

12.4 MR

a) Componenten

– De vaste activa van de component vzw *Gestion et Action Libérale* (consoliderende entiteit) stijgt van 3.596.184 euro naar 9.216.887 euro. Deze stijging is volgens de informatie verstrekt door de raad van bestuur op het niveau van de geconsolideerde rekeningen het resultaat van de aankoop van een gebouw bestemd voor de nieuwe maatschappelijke zetel.

– Het eigen vermogen van dezelfde entiteit stijgt van 470.465 euro naar 3.255.518 euro. Deze stijging is te wijten aan het positieve resultaat in 2006 (winst van 2.785.053 euro tegenover 545.936 euro in 2005).

– Nog steeds voor dezelfde component is het positief resultaat op het einde van het boekjaar (2.785.053 euro tegenover 545.936 euro) voornamelijk toe te schrijven aan uitzonderlijke opbrengsten ten belope van 2.017.109 euro (tegen 20.922 euro in 2005). Zoals blijkt uit het onderzoek van de geconsolideerde rekeningen en uit de inlichtingen die de raad van bestuur verstrekte, hangen die opbrengsten voornamelijk samen met het realiseren van een meerwaarde op de overdracht van de oude maatschappelijke zetel van de partij.

b) Geconsolideerde rekeningen

– Vier rubrieken van de geconsolideerde rekeningen worden rechtstreeks beïnvloed door de hierboven gemaakte opmerkingen op het niveau van de consoliderende vzw:

- terreinen en gebouwen (7.686.291 euro tegen 1.807.483 euro in 2005);
- eigen vermogen (6.128.805 euro tegen 3.294.356 euro);
- uitzonderlijke opbrengsten (2.072.848 euro tegen 120.785 euro);
- nettoresultaat (2.833.624 euro tegen 1.330.419 euro); hier is de positieve impact van de uitzonderlijke opbrengsten voor 2006 licht getemperd door een stijging van de financiële kosten.

– De schulden op meer dan één jaar tegenover de kredietinstellingen stijgen wegens de financiering die

1.134.623 euros en 2005 à 2.594.003 euros en 2006. Les dotations nettes aux provisions pour risques et charges (principalement pour propagande électorale) évoluent en sens contraire puisque passant de 2.337.940 euros en 2005 à 806.946 euros en 2006.

12.4 MR

a) Composantes

– Les actifs immobilisés de l'ASBL Gestion et Action Libérale (entité consolidante) passent de 3.596.184 euros à 9.216.887 euros. Ainsi qu'il ressort de l'information donnée par le Conseil d'administration au niveau des comptes consolidés, cette augmentation est la résultante de l'acquisition d'un bâtiment destiné à abriter le nouveau siège social du parti.

– Les capitaux propres de la même composante passent de 470.465 euros à 3.255.518 euros. Cette augmentation est due au résultat positif enregistré en 2006 (bénéfice de 2.785.053 euros contre 545.936 euros en 2005).

– Toujours pour la même composante, le résultat positif enregistré au terme de l'exercice (2.785.053 euros contre 545.936 euros) est essentiellement dû à des produits exceptionnels à hauteur de 2.017.109 euros (contre 20.922 euros en 2005). Ainsi qu'il résulte de l'examen des comptes consolidés et de l'information donnée par le Conseil d'administration, ces produits sont essentiellement liés à la réalisation d'une plus-value sur la cession de l'ancien siège social des partis.

b) Comptes consolidés

– Quatre rubriques des comptes consolidés sont directement influencées par les observations formulées ci-dessus au niveau de l'ASBL consolidante:

- terrains et constructions (7.686.291 euros contre 1.807.483 euros en 2005);
- capitaux propres (6.128.805 euros contre 3.294.356 euros);
- produits exceptionnels (2.072.848 euros contre 120.785 euros);
- résultat net (2.833.624 euros contre 1.330.419 euros); l'impact positif des produits exceptionnels de 2006 est, ici, légèrement tempéré par une augmentation des charges financières.

– Les dettes à plus d'un an envers les établissements de crédit augmentent en raison du financement

moet worden aangegaan in het raam van de aankoop van de nieuwe maatschappelijke zetel (4.158.783 euro tegenover 1.589.086 euro eind 2005).

– De schulden op ten hoogste één jaar voor gewone werking stijgen eveneens (804.770 euro tegen 321.333 euro).

– De kosten van reclame, propaganda en vergaderingen, inbegrepen de verkiezingskosten, stijgen (1.931.463 euros tegen 949.982 euros in 2005). De netto toevoegingen aan de voorzieningen voor risico's en kosten (in hoofdzaak voor verkiezingspropaganda) evolueren in tegenovergestelde richting. Deze dalen van 1.608.443 euros in 2005 naar 563.933 euros in 2006.

12.5 CD&V

a) Componenten

Geen betrokken rubrieken.

b) Geconsolideerde rekeningen

– De kosten van reclame, propaganda en vergaderingen, inbegrepen de verkiezingskosten zijn gestegen van 1.095.770 euro in 2005 naar 2.568.062 euro in 2006. De netto voorzieningen voor risico's en kosten (in hoofdzaak voor verkiezingspropaganda) zijn geëvolueerd in tegenovergestelde richting en zijn gedaald van 1.127.131 euro naar 19.174 euro.

12.6 Vlaams Belang

a) Componenten

– Bij de component Vlaams Belang FV is het resultaat van het boekjaar gedaald van (+) 1.229.600 euro in 2005 naar (-) 92.921 euro in 2006. De oorzaak is hoofdzakelijk te wijten aan de daling van de opbrengsten (van 6.208.824 euro naar 5.423.057 euro) en aan de stijging van de kosten (van 4.985.193 euro naar 5.547.026 euro).

– Bij de component Vrijheidsfonds vzw zijn de opbrengsten gestegen (van 1.347.385 euro in 2005 naar 3.903.579 euro in 2006). De kosten uit de gewone werking zijn eveneens gestegen, van 223.577 euro naar 3.175.072 euro.

b) Geconsolideerde rekeningen

– Wat het actief van de balans betreft zijn de geldbeleggingen gestegen van 799.464 euro in 2005 naar

nécessité par l'acquisition du nouveau siège social (4.158.783 euros contre 1.589.086 euros fin 2005).

– Les dettes à un an au plus sur activités courantes sont également en augmentation (804.770 euros contre 321.333 euros).

– Les charges de publicité, de propagande et d'assemblées, y compris les charges électorales enregistrent une croissance (1.931.463 euros contre 949.982 euros en 2005). Les dotations nettes aux provisions pour risques et charges (principalement pour propagande électorale) évoluent en sens contraire puisque passant de 1.608.443 euros en 2005 à 563.933 euros en 2006.

12.5 CD&V

a) Composantes

Aucune rubrique concernée.

b) Comptes consolidés

– Les charges de publicité, de propagande et d'assemblées, y compris les charges électorales, augmentent de 1.095.770 euros en 2005 à 2.568.062 euros en 2006. Les dotations nettes aux provisions pour risques et charges (principalement pour propagande électorale) évoluent en sens contraire, passant de 1.127.131 euros à 19.174 euros.

12.6 Vlaams Belang

a) Composantes

– Le résultat de l'exercice de la composante Vlaams Belang FV passe de (+) 1.229.600 euros en 2005 à (-) 92.921 euros en 2006. Cette évolution est due principalement à la diminution des produits (de 6.208.824 euros à 5.423.057 euros) et à l'augmentation des charges (qui passent de 4.985.193 euros à 5.547.026 euros).

– À l'actif du bilan, les placements de trésorerie sont passés de 799.464 euros en 2005 à 1.979.081 euros en

b) Comptes consolidés

– À l'actif du bilan, les placements de trésorerie sont passés de 799.464 euros en 2005 à 1.979.081 euros en

1.979.081 euro in 2006. Daarentegen zijn de liquide middelen gedaald van 3.425.021 euro naar 2.079.510 euro.

– Wat het passief betreft is het maatschappelijke fonds en reserves gestegen van (-) 508.036 euro naar (+) 1.373.387 euro door het feit dat het overgedragen resultaat van 2005 werd geïncorporeerd in het maatschappelijke fonds en reserves ten belope van 1.881.424 euro.

– Het overgedragen resultaat is gedaald van 1.881.424 euro naar 868.194 euro. Het bevat nog enkel het resultaat van het boekjaar 2006.

– De voorzieningen voor risico's en kosten (in hoofdzaak de voorzieningen voor verkiezingspropaganda) zijn gedaald van (+) 675.500 euro in 2005 (netto toevoeging) naar (-) 395.530 euro (netto besteding en/of terugnemings) in 2006.

12.7 **cdH**

a) Componenten

Geen betrokken rubrieken.

b) Geconsolideerde rekeningen

– De kosten voor publicaties stijgen van 185.255 euro in 2005 naar 501.605 euro in 2006.

– De respectieve evoluties van het resultaat uit het gewone weking, dat overgaat van (+) 345.720 euro in 2005 naar (-) 70.307 euro in 2006, en van het resultaat van het boekjaar, dat overgaat van (+) 410.815 euro naar (+) 2.621 euro, leiden tot de vaststelling dat er zich twee verminderingen aftekenen. De voormelde toename van de kosten voor publicaties lijkt daar een van de belangrijkste verklaringen van te vormen.

12.8 **Ecolo**

a) Componenten

– De uitzonderlijke opbrengsten van de vzw *Ecodota-Ecolo Fédéral* (consoliderende component) dalen van 266.396 euro naar 2.564 euro. (Er wordt aan herinnerd dat de omvang van die resultaten in 2005 beïnvloed was door een meerwaarde die was gerealiseerd in het raam van een vastgoedtransactie).

– De uitzonderlijke kosten van diezelfde vzw evolueren in omgekeerde zin en stijgen van 24.923 euro in 2005

2006. Par contre, les valeurs disponibles ont diminué, passant de 3.425.021 euros à 2.079.510 euros.

– Au niveau du passif, le fonds social et les réserves passent de (-) 508.036 euros à (+) 1.373.387 euros, le résultat reporté de 2005 ayant été incorporé dans le fonds social et les réserves à concurrence de 1.881.424 euros.

– Le résultat reporté passe de 1.881.424 euros à 868.194 euros. Il ne comprend plus que le résultat de l'exercice 2006.

– Les provisions pour risques et charges (principalement pour propagande électorale) enregistrent une baisse (de (+) 675.500 euros en 2005 (dotation nette) à (-) 395.530 euros (utilisation et/ou reprise nette) en 2006.

12.7 **cdH**

a) Composantes

Aucune rubrique concernée.

b) Comptes consolidés

– Les charges de publications passent de 185.255 euros en 2005 à 501.605 euros en 2006.

– Les évolutions respectives du résultat courant, qui passe de (+) 345.720 euros en 2005 à (-) 70.307 euros en 2006, et du résultat de l'exercice, qui passe de (+) 410.815 euros à (+) 2.621 euros, conduisent à observer deux diminutions. L'accroissement des charges de publications précité semble en constituer l'un des principaux éléments explicatifs.

12.8 **Ecolo**

a) Composantes

– Les produits exceptionnels de l'ASBL *Ecodota-Ecolo Fédéral* (composante consolidante) passent de 266.396 euros à 2.564 euros. (Pour rappel la hauteur de ces résultats avait été influencée en 2005 par une plus-value enregistrée dans le cadre d'une opération immobilière.)

– Les charges exceptionnelles de la même ASBL évoluent en sens opposé, passant de 24.923 euros en

naar 378.501 euros in 2006. Het financieel verslag geeft daarover geen specifieke informatie.

– Het eindresultaat van deze entiteit is duidelijk beïnvloed door deze beide rubrieken. Positief ten waarde van (+) 58.126 euro in 2005, wordt het negatief (-) 370.059 euro in 2006.

– Het eigen vermogen van de vzw Etopia stijgt van (-) 226.185 euro naar (+) 13.617 euro door een positief resultaat van (+) 239.802 euro (tegen een tekort van (-) 242.307 euro in 2005). Voornamelijk de toename van de uitzonderlijke opbrengsten (377.715 euro tegen 4.862 euro) verklaart die evolutie. Over de aard van die opbrengsten is geen informatie beschikbaar.

– De schulden van diezelfde vzw dalen van 434.034 euro naar 171.577 euro.

– De kosten uit de gewone werking van de FV *Régionale de Bruxelles* stijgen van 145.248 euro naar 348.878 euro.

b) Geconsolideerde rekeningen

– De rubriek meubilair en rollend materieel daalt van 166.716 euro naar 71.263 euro.

– De kosten van reclame, propaganda en vergaderingen, inbegrepen de verkiezingskosten, stijgen van 196.230 euro in 2005 naar 521.505 euro in 2006. De dotaties betreffende de provisies voor risico's en kosten (voornamelijk voor verkiezingspropaganda) evolueren in tegenovergestelde zin, namelijk van (+) 313.659 euro in 2005 (nettodotatie) naar (-) 214.113 euro in 2006 (netto besteding en/of terugnemings).

– De andere kosten uit de gewone werking stijgen van 18.074 euro naar 312.608 euro.

– Het resultaat voor het boekjaar daalt van (-) 56.998 euro naar (-) 303.036 euro. Die daling is van dezelfde omvang als deze voor de geconsolideerde uitzonderlijke opbrengsten die afnemen van 299.355 euro tot 21.386 euro.

12.9 FN

a) Componenten

Geen samenvattende rekening verstrekt.

b) Geconsolideerde rekeningen

– Op het actief stijgen de vorderingen op ten hoogste één jaar van 0 euro naar 259.003 euro.

2005 à 378.501 euros en 2006. Le rapport financier ne contient aucune information spécifique à ce sujet.

– Le résultat final de cette même entité est forcément influencé par ces deux rubriques. De positif à hauteur de (+) 58.126 euros en 2005, il devient négatif (-) 370.059 euros en 2006.

– Les capitaux propres de l'ASBL Etopia passent de (-) 226.185 euros à (+) 13.617 euros en raison du résultat bénéficiaire enregistré à hauteur de (+) 239.802 euros (contre un déficit de (-) 242.307 euros en 2005). C'est essentiellement l'augmentation des produits exceptionnels (377.715 euros contre 4.862 euros) qui justifie cette évolution. Aucune information n'est disponible quant à la nature de ces produits.

– Les dettes de la même ASBL passent de 434.034 euros à 171.577 euros.

– Les charges courantes de l'Association de fait Régionale de Bruxelles augmentent de 145.248 euros à 348.878 euros.

b) Comptes consolidés

– La rubrique mobilier et matériel roulant passe de 166.716 euros à 71.263 euros.

– Les charges de publicité, de propagande et d'assemblées, y compris les charges électorales, augmentent de 196.230 euros en 2005 à 521.505 euros en 2006. Les dotations relatives aux provisions pour risques et charges (principalement pour propagande électorale) évoluent en sens contraire puisque passant de (+) 313.659 euros en 2005 (dotation nette) à (-) 214.113 euros en 2006 (utilisation/reprise nette).

– Les autres charges sur activités courantes passent de 18.074 euros à 312.608 euros.

– Le résultat de l'exercice passe de (-) 56.998 euros à (-) 303.036 euros. Cette diminution est du même ordre de grandeur que celle enregistrée au niveau des produits exceptionnels consolidés qui diminuent de 299.355 euros à 21.386 euros.

12.9 FN

a) Composantes

Pas de compte synthétique transmis.

b) Comptes consolidés

– À l'actif, les autres créances à un an au plus passent de 0 euros à 259.003 euros.

– Zonder vooroordeel over het mogelijke foutieve karakter van de voorgestelde situatie, stelt het Hof vast dat er geen provisies voor risico's en kosten (vooral voor verkiezingsuitgaven) op het passief van de balans voorkomen.

– Het resultaat van het boekjaar stijgt van 40.195 euro naar 189.947 euro. De toename van de Belgische overheidsbijdragen en de daling van de kosten diensten en diverse goederen verklaren hoofdzakelijk deze evolutie.

12.10 N-VA

a) Componenten

– De vzw Nieuw-Vlaamse Alliantie (consoliderende entiteit) kent een daling van haar resultaten van 1.778.395 euro in 2005 naar 17.374 euro in 2006. Deze is hoofdzakelijk te wijten aan de daling van de opbrengsten (van 2.478.763 euro naar 1.393.429 euro) en de stijging van de kosten uit de gewone werking (van 687.702 euro naar 1.416.485 euro).

b) Geconsolideerde rekeningen

– De liquide middelen zijn gedaald van 932.516 euro in 2005 naar 417.976 euro in 2006. Deze afname is grotendeels gecompenseerd door de toename van de geldbeleggingen van 2.128.950 euro in 2005 naar 2.707.600 euro in 2006.

– De kosten voor de gewone werking zijn gestegen van 725.211 euro in 2005 naar 1.888.462 euro in 2006. De voornaamste evoluties zijn te vinden bij de kosten van reclame, propaganda en vergaderingen (inbegrepen de verkiezingskosten) (van 65.047 euro naar 597.208 euro) en bij de aangroei van de voorzieningen voor risico's en kosten (van 0 euro naar 311.611 euro).

– Het resultaat van het boekjaar is gedaald van (+) 1.891.292 euro naar (-) 275.107 euro. De reden kan gedeeltelijk uit de vorige paragraaf afgeleid worden. Alsook dalen de overheidsbijdragen van 2.456.397 euro in 2005 naar 1.400.033 euro in 2006.

12.11 Groen!

– Sans préjuger du caractère incorrect de la situation observée, la Cour des comptes note qu'aucune provision pour risques et charges (notamment pour dépenses électorales) ne figure au passif du bilan.

– Le résultat de l'exercice passe de 40.195 euros à 189.947 euros. Ce sont principalement l'augmentation des contributions publiques belges et la diminution des charges de services et biens divers qui expliquent cette évolution.

12.10_N-VA

a) Composantes

– Les résultats de l'ASBL *Nieuw-Vlaamse Alliantie* (entité consolidante) passent de 1.778.395 euros en 2005 à 17.374 euros en 2006. Cette variation est essentiellement due à la diminution des produits (passage de 2.478.763 euros à 1.393.429 euros) et à l'augmentation des charges sur activités courantes (de 687.702 euros à 1.416.485 euros).

b) Comptes consolidés

– Les valeurs disponibles sont passées de 932.516 euros en 2005 à 417.976 euros en 2006. Cette réduction est en grande partie compensée par l'augmentation des placements de trésorerie (passage de 2.128.950 euros en 2005 à 2.707.600 euros en 2006).

– Les charges sur activités courantes passent de 725.211 euros en 2005 à 1.888.462 euros en 2006. Les principales évolutions se retrouvent au niveau des charges de publicité, de propagande, d'assemblées (y compris les charges électorales) (passage de 65.047 euros à 597.208 euros) et au niveau de la croissance des provisions pour risques et charges (de 0 euros à 311.611 euros).

– Le résultat de l'exercice passe de (+) 1.891.292 euros à (-) 275.107 euros. L'explication est fournie en partie dans le paragraphe précédent. La contribution publique est également réduite (passant de 2.456.397 euros en 2005 à 1.400.033 euros en 2006).

12.11 Groen!

a) Componenten

Geen betrokken rubrieken.

b) Geconsolideerde rekeningen

– Op het passief, zijn de voorzieningen voor risico's en kosten gedaald van 1.293.514 euro in 2005 naar 592.490 euro in 2006. De reden is te vinden in de volledige terugname van de voorzieningen voor overige risico's en kosten (zoals toegelicht⁸ in het commissarisverslag).

– Het resultaat van het boekjaar is gestegen van 308.757 euro in 2005 naar 722.123 euro in 2006. De reden van deze stijging heeft verschillende oorzaken:

- de terugname van boven vermelde provisie;
- de toename van de diverse opbrengsten (van 19.776 euro naar 224.065 euro);
- de stijging van de dotaties aan niet geconsolideerde verbonden entiteiten (van 61.829 euro naar 375.970 euro);
- de daling van personeelskosten (173.216 euros naar 6.595 euros).

– De rubriek reclame, propaganda en vergaderingen (inbegrepen de verkiezingskosten) is gestegen van 147.509 euro naar 637.548 euro. De voorzieningen voor risico's en kosten zijn gedaald van (+) 143.000 euro in 2005 (netto toevoeging) naar (-) 701.023 euro (netto besteding en/of terugnemings) in 2006.

13. Onderzoek van de samenvattende rekeningen van de componenten en van de geconsolideerde rekeningen

In deze rubriek komen alleen de opmerkingen voor waarover de partijen in het vorig boekjaar/vorige boekjaar geen verklarende commentaar hebben verstrekt.

13.1 VLD

Geen opmerkingen.

13.2 PS

Geen opmerkingen.

⁸ Blz. 862, Parl. Stuk, nr. 51 3117/002, en Senaat, nr. 3-2451/2).

a) Composantes

Aucune rubrique concernée.

b) Comptes consolidés

– Au passif, les provisions pour risques et charges passent de 1.293.514 euros en 2005 à 592.490 euros en 2006. L'explication réside dans la reprise intégrale des provisions pour autres risques et charges (telle que commentée dans le rapport des commissaires⁸).

– Le résultat de l'exercice est passé de 308.757 euros en 2005 à 722.123 euros en 2006. Cette augmentation résulte de plusieurs causes:

- la reprise de la provision précitée ;
- la croissance des produits divers (passage de 19.776 euros à 224.065 euros) ;
- l'augmentation des dotations aux entités liées à ce parti mais non consolidées (passage de 61.829 euros à 375.970 euros);
- la réduction des charges de personnel (de 173.216 euros à 6.595 euros).

– La rubrique publicité, propagande et assemblées (y compris les charges électorales) passe de 147.509 euros à 637.548 euros. Les provisions pour risques et charges passent de (+) 143.000 euros en 2005 (dotation nette) à (-) 701.023 euros (et/ou reprise nette) en 2006.

13. Examen des comptes synthétiques des composantes et des comptes consolidés

La présente rubrique ne reprend que des observations vis-à-vis desquelles les partis n'ont pas, au cours d'exercice(s) précédent(s), formulé de commentaires explicatifs.

13.1 VLD

Pas de remarque.

13.2 PS

Pas de remarque.

⁸ Page 862, Doc. parl. Chambre, n° 51 3117/002, et Sénat, n° 3-2451/2).

13.3 sp.a - spirit

Geen opmerkingen.

13.4 MR

– Uit de beschrijvende fiche van de consolidatiekring⁹ blijkt dat de vereffening van 4 componenten werd afgesloten in de loop van het boekjaar 2006. Voor twee van die entiteiten (de vzw *Action Bruxelloise* en de vzw *Action Libérale de Bastogne*) komen in het actief en het passief nog posten voor. Die situatie wordt trouwens bevestigd door de samenvattende tabel¹⁰ van de evolutie van de patrimonieën die de partij heeft voorgelegd.

– Bijlage XI.A geeft het detail van de kosten voor reclame, propaganda en vergaderingen, inbegrepen de verkiezingskosten. Het totaal bedrag ervan ligt 16.150 euro hoger dan het bedrag van de kosten die onder deze rubriek zijn geboekt op het niveau van de resultatenrekening. Bovendien is het bedrag van de verkiezingskosten in diezelfde tabel 10.000 euro hoger dan het totaal van het detail in bijlage XI.B.

13.5 CD&V

– Het detail in de geconsolideerde staat met betrekking tot activa in aanbouw en vooruitbetalingen (Toelichting III) werd niet ingevuld. Op het actief van de balans staat een bedrag van 51.517 euro geboekt.

13.6 Vlaams Belang

Geen opmerkingen.

13.7 cdH

Geen opmerkingen.

13.8 Ecolo

– In 2006 heeft het Rekenhof opgemerkt dat de rubriek van overgedragen resultaat sedert verschillende boekjaren in twee posten was opgesplitst: overgedragen overschot en overgedragen tekort. Boekhoudkundig is het gebruikelijk enkel één netto bedrag (in + of in -) te weerhouden.

⁹ Blz. 273 tot 275, Parl. Stuk, nr. 51 3117/001, en Senaat, nr. 3-2451/1.

¹⁰ Blz. 381, Parl. Stuk, nr. 51 3117/001, en Senaat, nr. 3-2451/1.

13.3 sp.a - spirit

Pas de remarque.

13.4 MR

– Il ressort de la fiche descriptive du périmètre de consolidation⁹ que 4 composantes ont vu leur liquidation clôturée au cours de l'exercice 2006. Deux de ces entités (les ASBL *Action Bruxelloise* et ASBL *Action Libérale de Bastogne*) présentent toutefois encore des postes à l'actif et au passif. Cette situation est par ailleurs confirmée par le tableau récapitulatif¹⁰ de l'évolution des patrimoines fourni par le parti.

– L'annexe XI.A fournit le détail des charges de publicité, de propagande, d'assemblées, y compris les charges électorales. Son montant total excède de 16.150 euros le montant des charges comptabilisées sous cette rubrique au niveau du compte de résultats. Par ailleurs, le montant des charges électorales de cette même annexe est supérieur de 10.000 euros au total du détail repris dans l'annexe XI.B.

13.5 CD&V

– Le détail du résultat consolidé relatif aux immobilisations en cours et acomptes versés (Annexe III) n'a pas été complété. Le montant figurant à l'actif du bilan s'élève à 51.517 euros.

13.6 Vlaams Belang

Pas de remarque.

13.7 cdH

Pas de remarque.

13.8 Ecolo

– En 2006, la Cour des comptes a observé que, depuis plusieurs exercices, la rubrique du résultat reporté était ventilée en deux postes: un boni et un mali reportés. Il est d'usage comptable de ne reprendre qu'un montant net (en + ou en -).

⁹ Pages 273 à 275, du Doc. parl. Chambre, n° 51 3117/001, et Sénat, n° 3-2451/1.

¹⁰ Page 381, du Doc. parl. Chambre, n° 51 3117/001, et Sénat, n° 3-2451/1.

– Bijlage XI.A geeft het detail weer van de kosten voor reclame, propaganda, vergaderingen, met inbegrip van de verkiezingskosten. Het totaal bedrag ervan ligt 433.517 euro hoger dan het bedrag van de kosten die onder deze rubriek zijn geboekt op het niveau van de resultatenrekening.

13.9 FN

– Zoals reeds werd opgemerkt, heeft de partij een financieel verslag overgemaakt dat niet beantwoordt aan de bepalingen voorzien in de bijlage bij de wet van 4 juli 1989.

13.10 N-VA

– Het detail voorzien in de toelichting XI.C van de geconsolideerde staat herneemt niet de bewegingen van de mutaties in de voorzieningen voor verkiezingspropaganda zoals voorzien in de toelichting V.

13.11 Groen!

Geen opmerkingen.

14. Cijfermatig nazicht van het verband tussen een wijziging van het geconsolideerde vermogen en het geconsolideerde resultaat van het boekjaar

Op basis van de tabel «Evolutie van het geconsolideerde patrimonium» (in de toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening) werd het precieze karakter nagegaan van het cijfermatige verband «Nieuw geconsolideerd vermogen = geconsolideerd vermogen op het einde van het vorige boekjaar + geconsolideerd resultaat van het boekjaar».

Er moet geen enkele opmerking worden geformuleerd voor het geheel van de politieke partijen.

15. Cijfermatig nazicht van het verband tussen het geconsolideerde resultaat en de cumul van de resultaten van de verschillende componenten ervan

Het nazicht van het verband «Geconsolideerd resultaat – Cumul van de resultaten van de componenten = 0» leidt tot de volgende verschillen:

– L'annexe XI.A fournit le détail des charges de publicité, de propagande, d'assemblées, y compris les charges électorales. Son montant total excède de 433.517 euros le montant des charges comptabilisées sous cette rubrique au niveau du compte de résultats.

13.9 FN

– Ainsi que déjà signalé, le parti a transmis un rapport financier qui ne répond pas aux dispositions prévues par l'annexe à la loi du 4 juillet 1989.

13.10 N-VA

– Les détails fournis dans l'annexe XI.C du résultat consolidé ne reprennent pas les mouvements des mutations au niveau des provisions pour propagande électorale, tels que prévus par l'annexe V.

13.11 Groen!

Pas de remarque.

14. Vérification arithmétique de la relation entre variation du patrimoine consolidé et résultat consolidé de l'exercice

Au départ du tableau «Évolution du patrimoine consolidé» (qui figure dans les commentaires des comptes annuels consolidés), le caractère correct de la relation mathématique «Nouveau patrimoine consolidé = Patrimoine consolidé au terme de l'exercice précédent + Résultat consolidé de l'exercice» a fait l'objet d'une vérification.

Aucune remarque n'est à formuler pour l'ensemble des partis politiques.

15. Vérification arithmétique de la relation entre résultat consolidé et cumul des résultats des différentes composantes

La vérification de la relation «Résultat consolidé – Cumul des résultats des composantes = 0» conduit à enregistrer les différences suivantes:

VLD	0 euro
PS	14.152 euro
sp.a-spirit	0 euro
MR	0 euro
CD&V	0 euro
Vlaams Belang	0 euro
cdH	0 euro
Ecolo	0 euro
FN	--- euro
N-VA	90 euro
Groen!	0 euro

Zes partijen [VLD – Sp.a-spirit – MR – CD&V – cdH – Groen !] hebben een samenvattende tabel verstrekt waarin een overzicht is opgenomen van de evolutie van het eigen vermogen en/of de samenvatting van de resultaten van elk van hun componenten.

– Het Rekenhof beschikt over geen informatie die toelaat te verduidelijken in welke mate de consolidatie-verrichtingen bijdragen tot het verklaren van het bij de PS-partij vastgestelde verschil.

– Het verschil van 90 euro dat werd vastgesteld bij de partij N-VA kan verklaard worden door de component Provincieraadsfractie VU&ID Antwerpen. Het resultaat van het boekjaar bedraagt (-) 8.761 euro maar de beweging in het patrimonium vertoont een bedrag van (-) 8.671 euro, zijnde een verschil van 90 euro. Het gaat waarschijnlijk om een tikfout.

16. Cijfermatig nazicht van het verband tussen het geconsolideerde patrimonium en de cumul van de patrimonia van de verschillende componenten

Het nazicht van het verband «Geconsolideerd patrimonium – Cumul van de patrimonia van de componenten = 0» leidt tot de volgende verschillen¹¹:

VLD	77.271 euro
PS	189.295 euro
sp.a-spirit	487.500 euro [*]
MR	0 euro
CD&V	51.197 euro [*]
Vlaams Belang	0 euro
cdH	0 euro
Ecolo	0 euro
FN	--- euor
N-VA	335.032 euro
Groen!	0 euro

¹¹ Naar aanleiding van dat onderzoek wordt, net zoals in de vorige boekjaren, eveneens opgemerkt dat verschillende componenten van verschillende politieke partijen een negatief eigen vermogen vertoonden.

VLD	0 euros
PS	14.152 euros
sp.a-spirit	0 euros
MR	0 euros
CD&V	0 euros
Vlaams Belang	0 euros
cdH	0 euros
Ecolo	0 euros
FN	--- euros
N-VA	90 euros
Groen!	0 euros

Six partis [VLD – sp.a-spirit – MR – CD&V – cdH – Groen!] ont fourni un tableau synthétique dans lequel est repris un aperçu de l'évolution des fonds propres et/ou le récapitulatif des résultats de chacune de leurs composantes.

– La Cour des comptes ne dispose pas d'information lui permettant de préciser dans quelle mesure les traitements de consolidation contribuent à expliquer la différence observée auprès du PS.

– La différence de 90 euros relevée auprès du parti N-VA peut s'expliquer par la composante *Provincieraadsfractie VU&ID Antwerpen*. Le résultat de l'exercice s'élève à (-) 8.761 euros, mais l'évolution du patrimoine se chiffre à (-) 8.671 euros, soit une différence de 90 euros. Il s'agit vraisemblablement d'une erreur de frappe.

16. Vérification arithmétique de la relation entre patrimoine consolidé et cumul des patrimoines des différentes composantes

La vérification de la relation «Patrimoine consolidé – Cumul des patrimoines des composantes = 0» conduit à enregistrer les différences suivantes¹¹:

VLD	77.271 euros
PS	189.295 euros
sp.a-spirit	487.500 euros [*]
MR	0 euros
CD&V	51.197 euros [*]
Vlaams Belang	0 euros
cdH	0 euros
Ecolo	0 euros
FN	--- euors
N-VA	335.032 euros
Groen!	0 euros

¹¹ Lors de cet examen il a également été observé que, tout comme lors des précédents exercices, plusieurs composantes de divers partis politiques présentaient des fonds propres négatifs.

Het Rekenhof is van oordeel dat de verschillen die het aanvankelijk naar aanleiding van zijn controle had vastgesteld, niet meer moeten worden becommentarieerd aangezien de tabel in het tweede lid van punt 15 en/of dat expliciete commentaar (eventueel geformuleerd voor vorige boekjaren) het toelaten de passende rekenkundige verantwoordingen duidelijk te maken. Dit is inzonderheid het geval voor de verschillen aangemerkt met een asterisk [*].

– Voor de partij VLD is het verschil te wijten aan de opname in consolidatie van de FV Vlaamse liberalen en Democraten. Het resultaat van het boekjaar van de FV bedraagt 150.612 euro, terwijl er in de consolidatie slechts 73.341 euro werd opgenomen. Een uitleg van dit verschil werd niet gegeven door de partij.

– Het Rekenhof beschikt over geen informatie die toelaat te verduidelijken in welke mate de consolidatieverrichtingen bijdragen tot het verklaren van het bij de PS-partij vastgestelde verschil.

– Voor de partij N-VA bedraagt het resultaat van het boekjaar van de entiteitvzw Nieuw-Vlaamse Alliantie (+) 17.374 euro terwijl dit voor (-) 317.658 euro in de consolidatie werd ingebracht. Er werd geen verklaring gegeven door de partij.

17. Onderzoek van de ratio «personeelskosten»/«aantal tewerkgestelde personen, uitgedrukt in voltijdsequivalent»

17.1 Voor één partij [FN] kon die ratio niet worden berekend omdat de nodige gegevens ontbraken.

17.2 Voor één partij [Ecolo] vertegenwoordigt de ratio sedert verscheidene jaren meer dan het dubbele van het gemiddelde van de ratio's voor alle partijen samen [behalve FN].

De ratio voor een andere partij [Groen!] is alleen al voor het boekjaar 2006 meer dan vijf maal lager dan het gemiddelde van de ratio's voor alle partijen samen [behalve FN].

In beide gevallen beschikt het Rekenhof niet over de informatie die toelaat de redenen te preciseren voor de vastgestelde verschillen. Het is echter mogelijk dat een andere interpretatie of een partiële telling van de gegevens betreffende het aantal tewerkgestelde personen aan de oorsprong liggen van deze vastgestelde afwijkingen.

La Cour des comptes estime que les divergences initialement relevées lors de son contrôle ne doivent plus être commentées dès lors que le tableau évoqué au second alinéa du point 15 et/ou des commentaires explicites (éventuellement formulés lors d'exercices antérieurs) permettent d'en fournir les justifications arithmétiques adéquates. Ceci est notamment le cas pour les différences annotées d'un astérisque [*].

– Pour le parti VLD, la différence s'explique par la reprise dans la consolidation de la composante FV *Vlaamse liberalen en Democraten*. Le résultat de l'exercice de la FV s'élève à 150.612 euros, alors que seul un montant de 73.341 euros a été enregistré dans la consolidation. Le parti n'a pas fourni d'explication quant à cette différence.

– La Cour des comptes ne dispose pas d'information lui permettant de préciser dans quelle mesure les traitements de consolidation contribuent à expliquer la différence observée auprès du PS.

– Pour le parti N-VA, le résultat de l'exercice de l'entité ASBL *Nieuw-Vlaamse Alliantie* s'élève à (+) 17.374 euros, alors que le montant enregistré dans la consolidation est (-) 317.658 euros. Le parti n'a pas fourni d'explication quant à cette différence.

17. Examen du ratio «coûts du personnel»/«nombre des personnes occupées, exprimé en équivalent temps plein»

17.1 Pour un parti [FN], le ratio n'a pu être calculé en raison de l'absence de données.

17.2 Pour un parti [Ecolo], le ratio représente, depuis plusieurs années, plus du double de la moyenne des ratios de tous les partis confondus [sauf FN].

Le ratio d'un autre parti [Groen!] est, pour le seul exercice 2006, plus de cinq fois inférieur à la moyenne des ratios de tous les partis confondus [sauf FN].

Dans les deux cas, la Cour des comptes ne dispose pas d'information lui permettant de préciser la raison des divergences observées. Il est toutefois possible qu'une interprétation discordante ou un recensement partiel des données relatives au nombre de personnes employées soient à l'origine des écarts observés.

BIJLAGE 2

STANDPUNTEN VAN DE POLITIEKE PARTIJEN
NOPENS DE OPMERKINGEN VAN HET REKENHOF

1. Vlaamse Liberalen en Democraten (VLD)

14 september 2007

In punt 16, pagina 12, van het advies van het Rekenhof betreffende de financiële verslagen over de boekhouding van de politieke partijen en hun componenten, boekjaar 2006 merkt het Rekenhof op dat er een verschil van 77.271 euro is tussen het geconsolideerde patrimonium en de cumul van de patrimonien en de verschillende componenten.

Dit verschil is zoals het Rekenhof opmerkt te wijten aan het feit dat het resultaat van het boekjaar van de feitelijke vereniging 73.340,75 euro bedraagt zoals opgenomen in de consolidatie en niet in de individuele staat - daar werd ten onrechte de nog niet geauditeerde versie met een resultaat ten belope van 150.611,52 euro opgenomen.

Deze fout is dus enkel en alleen het gevolg van het feit dat bij de samenstelling van de bundel verkeerdelijk de niet geauditeerde versie van de samenvattende jaarrekening van die component opgenomen werd ipv van de geauditeerde versie. Bij de audit van de feitelijke vereniging werden immers een aantal correcties doorgevoerd. Meer bepaald :

– correctie op PCR	100	euro
– correctie op dotatie Oost-Vlaanderen	42.000	euro
(niet voorzien in BKH VLD nationaal)		
– correctie op dotatie West-Vlaanderen	20.000	euro
(niet voorzien in BKH VLD nationaal)		
– correctie op dotatie West-Vlaanderen	15.170,77	euro
(niet voorzien in BKH VLD nationaal)		
Totaal van de correcties	77.270,77	euro

Gelieve in bijlage de geauditeerde samenvattende jaarrekening van de feitelijke vereniging Vlaamse Liberalen en Democraten aan te treffen

Hedwig De Koker
Afgevaardigd bestuurder Libera vzw

ANNEXE 2

POINTS DE VUE DES PARTIS POLITIQUES SUR
LES OBSERVATIONS DE LA COUR DES COMPTES

1. Vlaamse Liberalen en Democraten (VLD)

14 septembre 2007

Au point 16, page 12, de son avis sur les rapports financiers relatifs à la comptabilité des partis politiques et de leurs composantes, exercice 2006, la Cour des comptes fait observer qu'il existe une différence de 77 271 euros entre le patrimoine consolidé et le cumul des patrimoines des différentes composantes.

Comme l'indique la Cour des comptes, cette différence s'explique par le fait que le résultat de l'exercice de la feitelijke vereniging s'élève à 73 340,75 euros, ainsi qu'il est enregistré dans la consolidation, et non dans l'état individuel – où figure à tort la version non encore auditée présentant un résultat de 150 611,52 euros.

Cette erreur résulte donc uniquement du fait que lors de la constitution du dossier, c'est la version non auditée des comptes annuels récapitulatifs de cette composante qui y a été erronément insérée en lieu et place de la version auditée. Un certain nombre de corrections ont en effet été apportées lors de l'audit de la feitelijke vereniging, à savoir:

– correction du CCP	100	euros
– correction de la dotation Flandre orientale	42.000	euros
(non prévus dans la comptabilité VLD au niveau national)		
– correction de la dotation Flandre occidentale	20.000	euros
(non prévus dans la comptabilité VLD au niveau national)		
– correction de la dotation Flandre occidentale	15.170,77	euros
(non prévus dans la comptabilité VLD au niveau national)		
Total des corrections	77 270,77	euros

Veuillez trouver, en annexe, les comptes annuels récapitulatifs audités de la *feitelijke vereniging Vlaamse Liberalen en Democraten*.

Hedwig De Koker
Administrateur délégué ASBL Libera

2. Samenvattende jaarrekening van elk component (in Euro)*(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)***Vlaamse Liberalen & Democraten Feitelijke Vereniging**

BALANS	2006	2005
Vaste activa	613.800,22	694.866,30
Vlottende activa	10.198.032,61	9.159.774,49
Totaal van de activa	10.811.832,83	9.854.640,79
Patrimonium	4.785.246,31	4.711.905,56
Voorzieningen en uitgestelde belastingen	5.550.783,66	4.553.531,42
Schulden	475.802,86	589.203,81
Totaal van de passiva	10.811.832,83	9.854.640,79

RESULTATENREKENING	2006	2005
Opbrengsten uit de gewone werking	6.286.990,34	6.084.716,89
Kosten uit de gewone werking	(6.297.599,01)	(5.794.628,36)
Resultaat uit de gewone werking voor financieel resultaat	(10.608,67)	290.088,53
Financiële opbrengsten	87.852,23	52.062,84
Financiële kosten	(3.216,39)	(3.200,79)
Resultaat uit de gewone werking voor belastingen	74.027,17	338.950,58
Uitzonderlijke opbrengsten		
Uitzonderlijke kosten	(686,42)	(482,06)
Resultaat voor belastingen	73.340,75	338.468,52
Belastingen		
Resultaat van het boekjaar	73.340,75	338.468,52

Aantal tewerkgestelde personen uitgedrukt in voltijdse equivalenten : **22,1**

2. Parti socialiste (PS)

5 juli 2007

We hebben met aandacht uw hierboven vermelde brief van 25 juni jl. gelezen.

In verband met de principes heeft uw commissie, tenzij we ons daarin vergissen, de nieuwe versie van het financiële verslag nog niet goedgekeurd. Op grond van wat het Rekenhof op blz. 2 van zijn advies aangeeft, zouden in dat verslag twee van de aanbevelingen van het Hof moeten worden opgenomen (meer bepaald omtrent de consolidatieprincipes en de concordantie tussen de geconsolideerde resultaten en het otaal van de resultaten van de componenten).

Net als de vorige jaren is het genoteerde verschil tussen het geconsolideerd resultaat en de gecumuleerde resultaten van de verschillende componenten toe te schrijven aan de annulatie van de boekhoudkundige verwerkingen met het oog op het in overeenstemming brengen van de wederkerige rekeningen van 31 december 2005 en door de boekhoudkundige verwerkingen met het oog op het in overeenstemming brengen van de wederkerige rekeningen van 31 december 2006.

Het verschil tussen het geconsolideerd vermogen en de gecumuleerde vermogens van de componenten vloeit voort uit de boekhoudkundige verwerkingen met het oog op het in overeenstemming brengen van de wederkerige rekeningen van 31 december 2006.

Wij blijven graag ter beschikking voor eventuele aanvullende toelichtingen.

Jean-Marc Liétart
Gedelegeerd bestuurder
Financieel directeur

2. Parti socialiste (PS)

5 juillet 2007

Votre courrier du 25 juin dernier visé sous rubrique a retenu toute notre attention.

Sur le plan des principes et sauf erreur de notre part, la nouvelle version du rapport financier qui devrait, selon la Cour des comptes à la page 2 de son avis, intégrer deux de ses recommandations relatives aux principes de consolidation et à la concordance entre les résultats consolidés et le total des résultats des composantes, n'a pas encore été adoptée par votre Commission.

Comme les années précédentes, la différence relevée entre le résultat consolidé et le cumul des résultats des différentes composantes s'explique par l'annulation des retraitements pour mise en conformité des comptes réciproques du 31 décembre 2005 et par les retraitements de mise en conformité des comptes réciproques au 31 décembre 2006.

La différence entre le patrimoine consolidé et le cumul des patrimoines des composantes résulte des retraitements de mise en conformité des comptes réciproques au 31 décembre 2006.

Nous restons à votre disposition pour toute information complémentaire.

Jean-Marc Liétart
Administrateur délégué
Directeur financier

3. sp.a-sprit*7 september 2007*

Zoals reeds telefonisch gemeld, hebben wij geen commentaar op het advies van het Rekenhof met betrekking tot het financieel verslag van sp.a/spirit en haar componenten voor het boekjaar 2006.

De opmerking op het verslag van de bedrijfsrevisor (punt 9) werd overgemaakt aan onze bedrijfsrevisor.

Luc Hooylaerts
Boekhouding sp.a

3. sp.a-sprit*7 septembre 2007*

Comme nous vous l'avons déjà indiqué téléphoniquement, nous n'avons aucun commentaire à formuler sur l'avis de la Cour des comptes relatif au rapport financier de sp.a-spirit et de ses composantes pour l'exercice 2006.

L'observation formulée à propos du rapport du réviseur d'entreprise (point 9) a été transmise à notre réviseur d'entreprise.

Luc Hooylaerts
Comptabilité sp.a

4. Mouvement réformateur (MR)

2 juli 2007

Wij melden u goede ontvangst van uw brief van 25 juni 2007 waarbij het advies was gevoegd van het Rekenhof betreffende de financiële verslagen over de boekhouding van de partijen en hun componenten (boekjaar 2006).

Van dat advies hebben we met veel belangstelling kennis genomen.

Op bladzijde 10 van dat advies wijst het Hof, onder punt 13.4, op een verschil tussen de cijfers vermeld in bijlage XI A en in bijlage XI B van het financieel verslag van de MR.

Wij hebben die opmerking onderzocht en bezorgen bijgaand de gewijzigde bladzijden 3 en 14 van de per 31 december 2006 geconsolideerde rekeningen.

Het cijfer in bijlage XI B blijft ongewijzigd op 823.840,75 euro.

Het cijfer in bijlage XI A, 3 wordt wél gewijzigd. Het bedraagt 823.840,75 euor in plaats van 833.840,75 euro. Het gaat om een ab initio gemaakte tikfout. Het totaal van bijlage XI A bedraagt dan ook 1.937.813,37 euro in plaats van 1.947.813,37 euro.

Ook in de resultatenrekening (bladzijde 3) moet een herindeling worden gemaakt. Die ziet er eruit als volgt:

4. Mouvement réformateur (MR)

2 juillet 2007

Nous accusons bonne réception de votre courrier du 25 juin 2007 auquel était joint l'avis de la Cour des comptes concernant les rapports financiers sur la comptabilité des partis politiques et leurs composantes (exercice 2006).

Nous avons pris connaissance de cet avis avec beaucoup d'intérêt et y répondons bien volontiers.

À la page 10 de cet avis, sous le point 13.4, la Cour met en évidence une discordance entre les chiffres mentionnés à l'annexe XI A et XI B du rapport financier du MR.

Nous avons examiné cette observation et vous prions de trouver en annexe les pages 3 et 14 modifiées des comptes consolidés au 31 décembre 2006.

Le chiffre de l'annexe XI B reste inchangé à 823.840,75 euros.

Le chiffre de l'annexe XI A, 3 est modifié. Il s'élève à 823.840,75 euros au lieu de 833.840,75 euros. Il s'agit d'une erreur de frappe initiale. Le total de l'annexe XI A s'élève alors à 1.937.813,37 euros au lieu de 1.947.813,37 euros.

Au niveau du compte de résultat (page 3), une reclas-sification s'impose aussi. Elle se présente comme suit:

	Was Ce qui était	Herindeling Reclassification	Wordt Ce qui doit être
Diverse goederen en diensten Services et bien divers			
2. Kosten administratieve werking 2. Charges de fonctionnement administratif	2.256.950,45	-6.150,43	2.250.800,02
4. Kosten reclame, propaganda etc. 4. Charges de publicité, propagande, etc.	1.931.462,94	6.150,43	1.937.613,37

Wij blijven tot uw beschikking mocht u nadere informatie wensen.

Jean-Philippe Rousseau
Bestuurder-secretaris

Pierre Boucher
Bestuurder-penningmeester

Nous restons à votre disposition pour tout complément d'information.

Jean-Philippe Rousseau
Administrateur secrétaire

Pierre Boucher
Administrateur trésorier

COMPTES CONSOLIDES DU MR au 31.12.2006

2. COMPTE DE RESULTATS

PRODUITS SUR ACTIVITES COURANTES

- A. Contributions publiques belges (Annexe VI)
- B. Autres contributions
- 0. Entités liées consolidées
 - 1. Entités liées non consolidées
 - 2. Mandataires
 - 3. Autres (annexe VII)
- C. Cotisations des membres (Annexe VIII)
- D. Revenus du patrimoine immobilier
- E. Recettes de manifestations, de publications et de publicité
- F. Dons, donations ou legs de personnes physiques
- G. Produits divers (annexe IX)

CHARGES SUR ACTIVITES COURANTES

- A 1. Approvisionnements et commandes en cours
- 1. Achats
 - 2. Variation de stock et de travaux en cours
- A 2. Dotations
- 0. Entités liées consolidées
 - 1. Entités liées non consolidées
 - 2. Mandataires
 - 3. Autres (annexe X)
- B. Services et biens divers
- 1. Charges relatives aux bâtiments
 - 2. Charges de fonctionnement administratif
 - 3. Charges de publications
 - 4. Charges de publicité, de propagande, d'assemblées, y compris les charges électorales (annexe XI)
 - 5. Charges diverses
- C. Charges de personnel (annexe XII)
- D. Amortissements et réductions de valeur sur frais d'établissement, sur immobilisations incorporelles et corporelles
- E. Réductions de valeurs sur stocks et sur créances sur activités courantes
- F. Provisions pour risques et charges (Dotation +, utilisation -, reprises -)
- G. Autres charges sur activités courantes
- H. Charges portées à l'actif (annexes I, II et XI) (-) (-)

I. RESULTAT COURANT AVANT RESULTAT FINANCIER

Exercice 2006	Exercice 2005
9.278.518,41	9.294.262,40
7.174.373,19	7.170.476,38
0,00	0,00
76.558,83	54.680,73
564.905,07	499.074,53
14.468,00	0,00
494.717,40	529.739,96
44.741,89	5.084,40
167.692,31	214.400,67
12.959,65	4.966,33
728.102,07	815.839,40
8.256.565,89	7.916.072,03
0,00	0,00
0,00	0,00
0,00	0,00
580.019,53	423.767,23
70.760,36	60.562,28
39.951,56	68.575,72
291.175,85	226.453,63
2.250.800,02	2.044.110,59
178.745,61	104.917,62
1.937.613,37	949.982,40
206.580,18	209.161,66
1.576.963,64	1.531.643,07
483.826,19	571.694,03
23.212,25	73.620,28
563.933,38	1.608.442,51
52.983,95	43.141,01
0,00	0,00
1.021.952,52	1.378.190,37

COMPTES CONSOLIDES DU MR au 31.12.2006**XI. Ventilation fournie par le parti en ce qui concerne les charges de publicité, de propagande, d'assemblées et de charges électorales.**

Cet état XI a été rédigé par l'organe de direction du parti lors de sa réunion du ...

XI.A.Détail de la rubrique II B4 du compte de résultat

- 1.Publicité, de propagande
 2 Assemblées
 3.Charges électorales
 (détail sous l'annexe XI B)

Total de la rubrique

Exercice 2006	Exercice 2005
897.906,12	638.205,69
215.866,50	307.970,88
823.840,75	3.805,83
1.937.613,37	949.982,40

XI. B. Détail des charges électorales par destination (détail de l'annexe XI.A.3)

- 1 Charges électorales du parti et des entités consolidées
 2 Soutiens électoraux versés aux entités non consolidées
 3 Soutiens électoraux versés aux mandataires

Total des charges électorales

Exercice 2006	Exercice 2005
298.735,18	0,00
0,00	0,00
525.105,57	3.805,83
823.840,75	3.805,83

XI. C. Synthèse des charges électorales supportées dans l'exercice

- + Charges électorales (voir annexe XI.A.3 ou XI B)
 - Charges électorales activées (voir annexe II)
 + Dotation aux amortissements des frais de charges électorales portés à l'actif (annexe II)
 + Dotations aux provisions pour propagande électorale (annexe V)
 - Utilisations de provisions pour propagande électorale (annexe V)
 = impact des charges électorales sur le résultat de l'exercice

Exercice 2006	Exercice 2005
823.840,75	3.805,83
0,00	0,00
0,00	0,00
500.000,00	1.603.000,00
-36.066,62	0,00
1.287.774,13	1.606.805,83

5. Christen-Democratisch & Vlaams (CD&V)

29 juni 2007

Reactie ten aanzien van het advies van het Rekenhof over de juistheid en volledigheid van de financiële verslagen van de partijen en hun componenten met betrekking tot CD&V:

Punt 13.5

Bij het opstellen van toelichting – III deel 2 werd het detail van de staat van de materiële vaste activa – activa in aanbouw en vooruitbetalingen – niet ingevuld.

De aanschaffingswaarde bedraagt 51.516,96 euro, zoals vermeld op het actief van de balans.

Het gaat om een vergetelheid bij het invullen van deze rubriek. In de afdeling aanschaffingswaarde – mutaties van het boekjaar – moest dit bedrag ingevuld worden.

Jo Vandeurzen
voorzitter

5. Christen-Democratisch & Vlaams (CD&V)

29 juin 2007

Réaction à l'avis de la Cour des comptes sur l'exactitude et l'exhaustivité des rapports financiers des partis et de leurs composantes en ce qui concerne le CD&V:

Point 13.5

Le détail du résultat relatif aux immobilisations corporelles – immobilisations en cours et acomptes versés – ne figure pas dans l'annexe III, 2e partie. Ainsi qu'il est mentionné à l'actif du bilan, la valeur d'acquisition s'élève à 51 516,96 euros.

L'absence de ce montant dans la rubrique précitée est due à un oubli. Ce montant aurait dû figurer dans la section valeur d'acquisition – mutations de l'exercice.

Jo Vandeurzen
président

6. Vlaams Belang

17 juli 2007

Hieronder vindt u enkele verduidelijkingen m.b.t. het financieel verslag 2006 van Vlaams Belang en de opmerkingen van het Rekenhof:

– 12.6 – a) componenten:

de vastgestelde variaties bij de componenten Vlaams Belang FV en Vrijheidsfonds vzw werden toegelicht op blz. 3 van het ingediende verslag: «*De opbrengsten van component Vlaams Belang FV dalen met 785.767 euro, uitsluitend het gevolg van de gedaalde bijdragen van componenten, terwijl de kosten stijgen met 561.833 euro wegens de reclame, propaganda en verkiezingskosten, gedeeltelijk gecompenseerd door een daling van de dotaties aan diverse componenten en de gedeeltelijke terugname van de voorziening voor verkiezingsuitgaven.*

De stijging van zowel de opbrengsten als de kosten uit de gewone werking van Vrijheidsfonds vzw is volledig het gevolg van het feit dat de activiteiten van de vzw in de loop van het boekjaar 2005 opgestart werden, zodat een vergelijking met 2005 niet mogelijk is».

– 12.6 – b) geconsolideerde rekeningen:

o Evolutie geldbeleggingen – liquide middelen: wij verwijzen naar de bijkomende verklaringen en inlichtingen opgenomen in het verslag van de bedrijfsrevisor waar dit onder punt 6.4 wordt toegelicht.

o De evolutie van het maatschappelijk fonds en reserves, evenals het overgedragen resultaat, werd toegelicht op blz. 70 van het verslag «*Evolutie van het geconsolideerd patrimonium*».

o De voorzieningen voor risico's en kosten: samen met de evolutie van de voorzieningen opgenomen in toelichting V (blz. 77 van het verslag), werden op blz. 3 aanvullende inlichtingen verstrekt: «*De voorziening voor grote herstellings- en onderhoudswerken werd enerzijds verhoogd met de in de waarderingsregels opgenomen voorziening, maar werd anderzijds verminderd met 20.030 euro ter dekking van belangrijke onderhoudswerken aan het pand.*

Ten opzichte van 2005 daalde het resultaat van het boekjaar met 1.013.000 euro tot 868.193 euro. Deze daling is volledig het gevolg van enerzijds een stijging van de kosten m.b.t. reclame, propaganda en vergaderingen met 2.281.361 euro, hoofdzakelijk toe te wijzen aan de verkiezingsuitgaven, en anderzijds een compensatie ervan t.b.v. 975.500 euro ingevolge terugname van de

6. Vlaams Belang

17 juillet 2007

Vous trouverez ci-dessous quelques explications concernant le rapport financier 2006 du Vlaams Belang ainsi que les observations de la Cour des comptes:

– 12.6 – a) composantes:

les variations constatées dans le chef des composantes Vlaams Belang FV et *Vrijheidsfonds* vzw ont fait l'objet d'une explication à la p. 3 du rapport déposé: «*Les produits de la composante Vlaams Belang FV diminuent de 785 767 euros, ce qui résulte uniquement de la diminution des contributions des composantes, tandis que les charges augmentent de 561 833 euros du fait de la publicité, de la propagande et des charges électorales, ce qui est partiellement compensé par une diminution des dotations à diverses composantes et par la reprise partielle de la provision pour dépenses électorales.*

L'augmentation tant des produits que des charges sur activités courantes du Vrijheidsfonds vzw résulte entièrement du fait que les activités de l'asbl ont démarré au cours de l'exercice 2005, de sorte qu'il n'est pas possible d'effectuer une comparaison avec 2005».

– 12.6 – b) comptes consolidés:

o évolution des placements de trésorerie – valeurs disponibles: nous renvoyons aux explications et renseignements complémentaires figurant au point 6.4 du rapport du réviseur d'entreprise.

o L'évolution du fonds social et des réserves, ainsi que le résultat reporté, ont fait l'objet d'une explication à la p. 70 du rapport «*Evolutie van het geconsolideerd patrimonium*».

o Les provisions pour risques et charges: outre l'évolution des provisions figurant au commentaire V (p. 77 du rapport), des informations complémentaires ont été fournies à la p. 3: «*La provision pour grands travaux de réparation et d'entretien a d'une part été augmentée de la provision reprise dans les règles d'évaluation, mais a été d'autre part diminuée de 20 030 euros afin de couvrir d'importants travaux d'entretien de l'immeuble.*

Par rapport à 2005, le résultat de l'exercice a diminué de 1 013 000 euros pour atteindre un montant de 868 193 euros. Cette diminution résulte entièrement, d'une part, d'une augmentation de 2 281 361 euros des charges en matière de publicité, de propagande et de réunions, à attribuer principalement aux dépenses électorales, et, d'autre part, d'une compensation de ces

voorzieningen aangelegd t.b.v. de provincie- en gemeenteraadsverkiezingen».

Steeds bereid tot het verstrekken van bijkomende inlichtingen, verblijf ik, (...)

Patsy Vatlet
Nationaal penningmeester Vlaams Belang

charges par un montant de 975 500 euros résultant de la reprise des provisions constituées pour les élections provinciales et communales. »

Je reste à votre disposition pour tout renseignement complémentaire, (...)

Patsy Vatlet
Trésorière nationale du Vlaams Belang

7. centre démocrate Humaniste (cdH)*19 juli 2007*

Mevrouw Joëlle MILQUET, voorzitter van de cdH, heeft uw in het briefhoofd nader omschreven brief van 25 juni jl. in goede orde ontvangen en met de grootste aandacht gelezen.

Wij hebben kennis genomen van het advies van het Rekenhof betreffende het financieel verslag over de boekhouding van de politieke partijen en hun componenten (boekjaar 2006). Wij stellen met genoegen vast dat het Hof geen enkele bijzondere opmerking heeft gemaakt over het door de cdH ingediende financiële verslag. Wij hebben er altijd al voor gezorgd dat in dat verslag alle formele en financiële aspecten in acht worden genomen, teneinde aan de strekking van de wet te beantwoorden.

Eric PONCIN,
Secretaris-generaal

7. centre démocrate Humaniste (cdH)*19 juillet 2007*

Madame Joëlle MILQUET, présidente du cdH, a bien reçu votre courrier du 25 juin dernier mieux identifié sous rubrique qui a retenu sa meilleure attention.

Nous avons pris connaissance de l'avis de la Cour des comptes concernant le rapport financier sur la comptabilité des partis politiques et de leurs composantes (exercice 2006). Nous sommes heureux de constater qu'aucune remarque particulière n'a été émise par la Cour sur le rapport financier présenté par le cdH. Nous veillons depuis toujours que ce rapport respecte tant les aspects formels que financiers afin de répondre à l'esprit de la législation.

Eric PONCIN
Secrétaire général

8. ÉCOLO

7 juli 2007

In antwoord op uw brief van 25 juni jongstleden bezorgen wij u hieronder onze commentaar op de opmerkingen van het Rekenhof aangaande Ecolo.

Punt 2.2

Het antwoord daarop is reeds in 2005 aangebracht en luidt nog steeds dat «de plaatselijke afdelingen van Thuin, Charleroi en l'ASBL Maison de l'écologie de la vallée de la Sambre-Charleroi [in de praktijk] boekhoudkundig wel degelijk één geheel [vormen], aangezien slechts één van die entiteiten boekhoudkundige verrichtingen doet. In de rekeningen 2004 en 2005 zijn de jaarrekeningen om reden van interne naamgeving opgenomen onder de benaming «*régionale de Charleroi*». Eigenlijk hadden ze moeten worden opgenomen onder de benaming «*l'ASBL Maison de l'écologie de la vallée de la Sambre-Charleroi*», aangezien die rekeningen betrekking hebben op de drie entiteiten, waarvan alleen de vzw financiële verrichtingen heeft gedaan».

Dit aspect was aan onze aandacht ontsnapt en wij zullen het financieel verslag 2007 overeenkomstig aanpassen.

Punt 9.2

We hebben contact opgenomen met onze bedrijfsrevisor en die heeft aangestipt dat de informatie in het financieel verslag en in de geconsolideerde rekeningen volstond om de lezer zonder bijkomende informatie voldoende in te lichten. Gevolg gevend aan de opmerking van het Rekenhof zal hij zijn verslag voor het volgende boekjaar echter overeenkomstig aanpassen.

Punt 12.8

* De uitzonderlijke kosten evolueren van 24.923 euro in 2005 naar 378.501 euro in 2006: het merendeel van die uitzonderlijke kosten vloeit voort uit het feit dat werd afgezien van een schuldvordering jegens de vzw Etopia ten belope van 373.411,3 euro (teneinde de eigen middelen van die vereniging uit het rood te halen).

* De lopende kosten van de «*régionale de Bruxelles*» evolueren van 145.248 euro in 2005 naar 348.878 euro in 2006. Die bijkomende kosten zijn te wijten aan de lancering van het krantje (3 nummers) «*respire*» naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen (97.622,95 euro), alsook aan het toegenomen aantal lokale acties die door de regionale afdelingen worden gefinancierd en

8. ÉCOLO

7 juillet 2007

Faisant suite à votre courrier du 25 juin dernier, nous vous communiquons ci-après nos commentaires sur les observations faites par la Cour des Comptes à propos du parti Ecolo.

Point 2.2

La réponse à déjà été apportée en 2005 et reste la même: «En fait les sections régionales de Thuin, Charleroi et «l'ASBL Maison de l'écologie de la vallée de la Sambre-Charleroi sont bien regroupées au niveau comptable, une seule des entités ayant des opérations comptables. Dans les comptes 2004 et 2005 les comptes annuels sont repris sous l'appellation «*régionale de Charleroi*» pour des raisons d'appellation interne. En fait ils auraient dû être repris sous le titre «*l'ASBL Maison de l'écologie de la vallée de la Sambre-Charleroi*» puisque ces comptes regroupent les trois entités dont seule l'ASBL a en fait enregistré des mouvements financiers».

Il s'agit d'un oubli et nous veillerons à adapter le rapport financier 2007 en conséquence.

Point 9.2

Après contact avec notre réviseur d'entreprises, celui-ci a noté que les informations contenues dans le rapport financier et les comptes consolidés étaient suffisantes pour éclairer le lecteur sans addition de commentaires complémentaires. Suite à la remarque formulée par la Cour des comptes, il veillera cependant à adapter son rapport pour le prochain exercice.

Point 12.8

* Les charges exceptionnelles passent de 24.923 euros en 2005 à 378.501 euros en 2006: la majeure partie de ces charges exceptionnelles concerne l'abandon d'une partie de la créance sur l'ASBL Etopia à hauteur de 373.411,3 euros (pour permettre la remise à un niveau positif des fonds propres de cette dernière association).

* Les charges courantes de la régionale de Bruxelles passent de 145.248 euros en 2005 à 348.878 euros en 2006. Ces charges complémentaires ont été occasionnées par le coût de création d'un journal (3 numéros) «*respire*» dans le cadre des élections communales (97.622,95 euros), ainsi qu'une augmentation des actions locales financées par la régionales ainsi que des

aan het toegenomen aantal regionale acties (59.809,47 euro). Die uitgaven zijn geen verkiezingsuitgaven.

* Wat het geconsolideerde resultaat betreft, valt de stijging van de verkiezingskosten en de vermindering van het bedrag voor kiespropaganda gewoon te verklaren door het feit dat 2006 een verkiezingsjaar was.

* Het resultaat gaat van -56.998 euro in 2005 naar -303.036 euro. Dat komt voornamelijk door het buitengewone resultaat dat in 2005 werd opgetekend (gegenereerde meerwaarde op vaste activa ten belope van 246.753,93 euro).

Punt 13.8

* Wij zullen erop toezien de gebruiken te respecteren en slechts een nettoresultaat weer te geven.

* Hier gaat het inderdaad om een fout onzerzijds. Er moet staan dat de verkiezingskosten 382.153,57 euro bedragen en de uitgaven voor propaganda en reclame 139.351,39 euro, ofwel een totaal van 521.504,96 euro zoals aangegeven in de resultatenrekening (post II.B4).

Wij staan ter beschikking voor aanvullende inlichtingen.

Isabelle DURANT
secretaris-penningmeesteres van de vzw
federaal secretaris

actions régionales (59.809,47 euros). Ces dépenses ne sont pas des dépenses électorales.

* Au niveau du consolidé, l'augmentation des charges électorales et diminution de la dotation pour propagande électorale: normale car 2006 est une année électorale.

* Le résultat passe de -56.998 euros en 2005 à -303.036 euros. C'est principalement occasionné par le produit exceptionnel enregistré en 2005 (Plus value sur réalisation d'actif immobilisé de 246.753,93 euros).

Point 13.8

* Nous veillerons à respecter les usages et à ne reprendre qu'un résultat net.

* Il s'agit effectivement d'une erreur de notre part. Il faut lire, charges électorales pour 382.153,57 euros et dépenses de propagande et publicité pour 139.351,39 euros soit un total de 521.504,96 euros tel que repris au compte de résultat (poste II.B4).

Nous restons à votre disposition pour tous renseignements complémentaires (...)

Isabelle DURANT
Secrétaire-trésorière de l'ASBL
Secrétaire Fédéral

9. Front national (FN)

20 juli 2007

Met uw brief van 25 juni 2007 nodigde u ons uit u onze opmerkingen te bezorgen naar aanleiding van de analyse van het ons door u bezorgde verslag van het Rekenhof.

Het beste dat wij met het oog daarop kunnen doen, is u als bijlage de notulen te bezorgen van onze heden gehouden buitengewone algemene vergadering.

Zodra het ons momenteel ontbrekende rapport van de bedrijfsrevisor is opgemaakt en door een nieuwe buitengewone algemene vergadering is goedgekeurd, zullen wij niet nalaten u dat te doen toekomen.

Notulen van de buitengewone algemene vergadering van 20 juli 2007

De algemene vergadering vindt plaats in café-taverne «*Le New Cyrano*» in de Troonstraat te Elsene.

Aanwezig zijn:

- Mevrouw Monique Sensier
- De heer Patrick Cocriamont
- De heer Michel Delacroix
- De heer Grégory Duquenne
- De heer Philippe Duquenne
- De heer Daniel Féret
- De heer Joseph Frérard
- De heer Daniel Huygens
- De heer Charles Petitjean
- De heer Laurent Poussart

Vertegenwoordigd:

- Mevrouw Audrey Rorive (volmacht verleend aan de heer Daniel Féret)
- Mevrouw Christiane Van Nieuwenhoven (volmacht verleend aan de heer Daniel Féret)
- De heer Guy Hance (volmacht verleend aan de heer Daniel Féret)
- De heer Charles Pire (volmacht verleend aan de heer Michel Delacroix)

De algemene vergadering wordt geopend om 10.15 uur, onder het voorzitterschap van ondervoorzitter Michel Delacroix.

9. Front national (FN)

20 juillet 2007

Votre courrier du 25 juin 2007 nous invitait à vous faire parvenir nos observations à la lecture du rapport de la Cour des Comptes que vous nous transmettiez.

Nous ne pouvons mieux faire à cette fin que de vous remettre ci-joint le procès-verbal de l'Assemblée Générale extraordinaire de notre association qui s'est tenue ce jour.

Nous ne manquerons pas de vous communiquer le rapport du Reviseur d'entreprise qui nous fait actuellement défaut aussitôt qu'il aura été établi et approuvé par une nouvelle Assemblée Générale extraordinaire.

Procès-verbal de l'Assemblée Générale extraordinaire du 20 juillet 2007

L'Assemblée Générale se tient au café taverne «*Le New Cyrano*», rue du Trône à Ixelles.

Sont présents :

- Madame Monique Sensier
- Monsieur Patrick Cocriamont
- Monsieur Michel Delacroix
- Monsieur Grégory Duquenne
- Monsieur Philippe Duquenne
- Monsieur Daniel Féret
- Monsieur Joseph Frérard
- Monsieur Daniel Huygens
- Monsieur Charles Petitjean
- Monsieur Laurent Poussart

Sont représentés :

- Madame Audrey Rorive (procuration remise à Monsieur Daniel Féret)
- Madame Christiane Van Nieuwenhoven (procuration remise à Monsieur Daniel Féret)
- Monsieur Guy Hance (procuration remise à Monsieur Daniel Féret)
- Monsieur Charles Pire (procuration remise à Monsieur Michel Delacroix)

L'Assemblée Générale est ouverte à 10h 15, sous la présidence de Monsieur Michel Delacroix, Vice-président.

Agenda:

1. Goedkeuring van de jaarrekeningen (per 31 december 2006)
2. Aanstelling van een bedrijfsrevisor

De algemene vergadering gaat over tot de bespreking van haar agenda.

De heer Michel Delacroix herinnert eraan dat de jaarrekeningen over het jaar 2006 reeds eind april werden opgemaakt en afgesloten door de bvba Bureau Meys.

Ze werden op 30 april bij Kamer en Senaat ingediend.

De rekeningen konden niet door bedrijfsrevisor Bertels worden onderzocht, aangezien die enige dagen voordat de termijn afliep, aan zijn opdracht heeft verzaakt, en hij de vzw AFFN met een aangetekende brief dd. 6 april 2007 daarvan op de hoogte heeft gebracht.

Derhalve heeft de gewone algemene vergadering van 30 april de rekeningen onder voorbehoud goedgekeurd en bedrijfsrevisor Bastogne aangesteld om de nieuwe opdracht te verrichten. Na verschillende contacten met kantoor Meys en nadat het desbetreffende kantoor de door bedrijfsrevisor Bastogne gevraagde documenten had toegezonden, heeft laatstgenoemde bedrijfsrevisor zonder opgaaf van enige rechtvaardiging besloten van zijn opdracht af te zien.

Sindsdien kon geen enkele andere bedrijfsrevisor worden gevonden, zulks ondanks een intensieve zoektocht en contacten met de juridische dienst van het Instituut der Bedrijfsrevisoren, waarvan het antwoord wordt ingewacht met het oog op een eventuele aanstelling van rechtswege.

Om de procedure in die omstandigheden te bespoedigen, beslist de algemene vergadering eenparig aan de heer Michel Delacroix een mandaat te verlenen om officieel een bedrijfsrevisor te zoeken en aan te stellen, alsmede opnieuw bijeen te komen wanneer die bedrijfsrevisor zijn opdracht zal hebben vervuld.

Aangezien geen andere punten op de agenda staan, wordt de algemene vergadering gesloten om 11 uur.

Ordre du jour :

1. Approbation des comptes annuels (au 31 décembre 2006)
2. Désignation d'un Réviseur d'entreprise

L'Assemblée Générale passe à l'examen de son ordre du jour.

Monsieur Michel Delacroix rappelle que les comptes de l'année 2006 ont été établis et clôturés déjà depuis la fin avril par la SPRL Bureau Meys.

Ils ont été déposés le 30 avril à la Chambre et au Sénat.

L'examen des comptes par le Réviseur d'entreprise Bertels n'avait pas été possible, celui-ci ayant abandonné sa mission quelques jours avant l'échéance et ayant averti l'AFFN de sa décision par lettre recommandée du 6 avril 2007.

L'Assemblée Générale ordinaire du 30 avril a dès lors approuvé les comptes sous réserve et désigné le Réviseur d'entreprise Bastogne pour effectuer le nouveau travail. Après divers contacts avec le bureau Meys et l'envoi par celui-ci des documents demandés par le Réviseur Bastogne, celui-ci a, sans la justifier, pris fin juin la décision de renoncer à sa mission.

Depuis, aucun autre Réviseur n'a pu être trouvé, malgré la poursuite de recherches intensives à ce sujet et de contacts avec le service juridique de l'Institut des Réviseurs d'entreprise, dont la réponse est attendue pour une éventuelle commission d'office.

Dans ces conditions, afin de hâter la procédure, l'Assemblée Générale décide à l'unanimité de mandater monsieur Michel Delacroix pour la recherche officielle et la désignation d'un Réviseur et de se réunir à nouveau lorsque celui-ci aura rempli sa mission.

Plus aucun point n'étant inscrit à l'ordre du jour, l'Assemblée Générale est levée à 11 heures.

10. Nieuw-Vlaamse Alliantie (N-VA)

19 juli 2007

Gelieve hierbij de antwoorden op de opmerkingen van het Rekenhof te vinden.

Punt 13.10

Detail in de toelichting XI.C dient te worden aangevuld met 335.013,17 euro, zijnde de toevoeging aan de voorziening voor verkiezingspropaganda.

Punt 15

In de samenvattende jaarrekening voor de Provincieraadsfractie VU&ID Antwerpen, zoals opgenomen in de «identificatie van de partij», werden de uitzonderlijke opbrengsten *ad* 90 euro niet opgenomen. Dit verklaart het verschil tussen het resultaat van de periode (-8.761) en de beweging in het patrimonium (-8.671). Na opname wordt het resultaat -8.671 euro en komt het wel degelijk overeen met de beweging in het patrimonium.

Punt 16

In de samenvattende jaarrekening voor de entiteit vez Nieuw-Vlaamse Alliantie, zoals opgenomen in de «Identificatie van de partij», is de toevoeging aan de voorziening voor verkiezingspropaganda niet opgenomen *ad* 335.031,72 euro. Dit beïnvloedt de posten Patrimonium (daling), Voorzieningen (toename), Kosten uit de gewone werking (toename) en Resultaten (daling) telkens voor hetzelfde bedrag.

Gewijzigde versies zijn toegevoegd als bijlage.

Bart De Wever
Algemeen voorzitter

10. Nieuw-Vlaamse Alliantie (N-VA)

19 juillet 2007

Veuillez trouver ci-dessous les réponses aux observations de la Cour des comptes.

Point 13.10

Il convient d'ajouter aux détails fournis dans l'annexe X1.C 335.013,17 euros, soit le complément de la provision pour propagande électorale.

Point 15

Les recettes exceptionnelles pour un montant de 90 euros n'ont pas été reprises dans les comptes annuels synthétiques pour la Provincieraadsfractie VU&ID Antwerpen figurant sous la rubrique «identification du parti». Cela explique la différence entre le résultat de la période (- 8 761) et l'évolution du patrimoine (- 8 671). L'inclusion de ces recettes permet d'atteindre un résultat de - 8 671 euros, ce qui correspond bien à l'évolution du patrimoine.

Point 16

Dans les comptes annuels synthétiques de l'entité ASBL *Nieuw-Vlaamse Alliantie* figurant sous la rubrique «Identification du parti», le complément de la provision pour propagande électorale n'a pas été inclus, à concurrence de 335.031,72 euros, ce qui a une incidence sur les postes Patrimoine (diminution), Provisions (augmentation), Charges sur activités courantes (augmentation) et Résultats (diminution) toujours à concurrence du même montant.

Des versions modifiées sont jointes en annexe.

Bart De Wever
Président général

De politieke partij en haar componenten			
1. Nieuw-Vlaamse Alliantie vzw			
<u>Benaming:</u> Nieuw-Vlaamse Alliantie			
<u>Juridische vorm:</u> vzw			
<u>Plaats van de maatschappelijke zetel:</u> Liefdadigheidsstraat 39 - 1210 Brussel			
<u>Maatschappelijk doel:</u> artikel 3 van de statuten			
verdediging en bevordering van de politieke, culturele, sociale en economische belangen der Vlamingen.			
<u>Samenstelling van het bestuursorgaan (31/12/2006):</u>			
Raad van bestuur:			
Bourgeois Geert, volksvertegenwoordiger - Baronielaan 12 - 8870 Izegem			
Brepoels Frieda, europarlementslid - Maastrichtersteenweg 144 - 3500 Hasselt			
Caudron Jan, ere-volksvertegenwoordiger - Priester Daensstraat 14 - 9420 Erpe-Mere			
De Bruyn Piet, bediende - Olmendreef 28 - 3110 Rotselaar			
De Groote Patrick, volksvertegenwoordiger - Tuinkersstraat 4 - 8020 Ruddervoorde			
De Turck Johan, zaakvoerder - Reuvoortweg 27 A - 3520 Zonhoven			
De Wever Bart, vlaams volksvertegenwoordiger - Neptunusstraat 78 - 2600 Berchem			
De Zaeger Piet, bediende - Frankenweg 16 bus 7 - 2500 Lier			
Demesmaeker Marc, vlaams volksvertegenwoordiger - Barakkenbergstraat 10 - 1540 Herne			
Demol Els, zonder beroep - Hoogveldstraat 15 - 3020 Veltem-Beisem			
Hendrickx Marc, advocaat - Landweg 3 - 2800 Mechelen			
Himpe Kurt, Leraar - Baronstraat 4 - 8870 Izegem			
Hofkens Jan, advocaat - Korenveld 3 - 2520 Ranst			
Ide Louis, arts - Doornikstraat 21 bus 5 - 8500 Kortrijk			
Kennis Koen, bediende - Walvisstraat 53 - 2018 Antwerpen			
Lantmeeters Jos, advocaat - Wiekstraat 18 - 3600 Genk			
Loones Jan, vlaams volksvertegenwoordiger - Engelandstraat 2 - 8670 Oostduinkerke			
Maes Lieve, bediende - Groenveld 16 bus 4 - 1930 Zaventem			
Peumans Jan, vlaams volksvertegenwoordiger - Maastrichterstraat 32 - 3770 Riemst			
Samyn Marijke, leerkracht - Hulstbaan 234 - 9112 Sinaai			
Smeyers Sarah, notarieel jurist (stagiaire) - Vlaanderenstraat 12 - 9300 Aalst			
Stevens Helga, vlaams volksvertegenwoordiger - Victor Braeckmanlaan 62 - 9040 St-Amandsberg			
Van de Perre Stijn, lector - Jan De Trochstraat 130 - 1703 Schepdaal			
Van den Eede Linda, lerares - Molenveldstraat 22 - 1760 Roosdaal			
Van Dijck Kris, vlaams volksvertegenwoordiger - Biezenstraat 28 - 2480 Dessel			
Van Moer Reinhilde, bediende - Capt. Trippstraat 110 - 2830 Willebroek			
Vanlouwe Karl, advocaat - Gentseseenweg 1158 bus 22 - 1082 Sint-Agatha-Berchem			
Vavedin Roeland, zelfstandig ondernemer - Hasseltsesteenweg 372 - 3800 Sint-Truiden			
Verbeke Hedwig, zonder beroep - Grote Themis 77 - 8490 Jabbeke			
Weyts Ben, bediende - 's Hertogenbos 15 - 1653 Dworp			

<u>Samenstelling van het controleorgaan:</u>		
<u>commissaris</u>		
Moore Stephens Verschelden Burg. CVBA, bedrijfsrevisoren, vertegenwoordigd door:		
Frans Verschelden, Thonetlaan 110, 2050 Antwerpen		
Samenvattende jaarrekening Nieuw-Vlaamse Alliantie vzw		
BALANS	2005	2006
Vaste activa	896.734,62	826.205,90
Vlottende activa	2.715.734,58	2.752.759,28
TOTAAL VAN DE ACTIVA	3.612.469,20	3.578.965,18
Patrimonium	2.762.457,40	2.444.799,47
Voorzieningen en uitgestelde belastingen	725.573,17	1.037.184,03
Schulden	124.438,63	96.981,68
TOTAAL VAN DE PASSIVA	3.612.469,20	3.578.965,18
RESULTATENREKENING		
Opbrengsten uit de gewone werking	2.478.763,00	1.393.429,30
Kosten uit de gewone werking	687.701,67	1.751.516,33
Resultaat uit de gewone werking voor financieel resultaat	1.791.061,33	-358.087,03
Financiële opbrengsten	27.936,53	53.678,59
Financiële kosten	1.146,69	1.822,30
Resultaat uit de gewone werking voor belastingen	1.817.851,17	-306.230,74
Uitzonderlijke opbrengsten	694,12	2.607,65
Uitzonderlijke kosten	40.150,00	14.034,84
RESULTATEN	1.778.395,29	-317.657,93
Aantal tewerkgestelde personen uitgedrukt in voltijdse equivalenten: 5 (december 2005)		
Aantal tewerkgestelde personen uitgedrukt in voltijdse equivalenten: 5 (december 2006)		

23. Provincieraadsfractie VU&ID Antwerpen		
<u>Benaming:</u> Provincieraadsfractie VU&ID		
<u>Juridische vorm:</u> feitelijke vereniging		
<u>Plaats van de maatschappelijke zetel:</u>		
P/a Koen Pauli, fractievoorzitter - Augustijnenstraat 13 - 2000 Antwerpen		
<u>Samenstelling Raad van Bestuur:</u>		
Koen Pauli, fractievoorzitter - Augustijnenstraat 13 - 2000 Antwerpen		
Gerda Van Langendonck, provincieraadslid - Oude Weg 30 - 2950 Kapellen		
<u>Samenstelling van het controleorgaan:</u>		
<u>Commissaris:</u>		
Moore Stephens Verschelden Burg. CVBA, bedrijfseconomisch, vertegenwoordigd door:		
Frans Verschelden, Thonetlaan 110, 2050 Antwerpen		
Samenvattende jaarrekening Provincieraadsfractie VU&ID		
BALANS	2005	2006
Vaste activa	0,00	0,00
Vlottende activa	8.955,19	11.304,43
TOTAAL VAN DE ACTIVA	8.955,19	11.304,43
Patrimonium	8.955,19	283,94
Voorzieningen en uitgestelde belastingen	0,00	0,00
Schulden	0,00	11.020,49
TOTAAL VAN DE PASSIVA	8.955,19	11.304,43
RESULTATENREKENING		
Opbrengsten uit de gewone werking	43.318,22	44.134,49
Kosten uit de gewone werking	42.513,90	53.037,97
Resultaat uit de gewone werking voor financieel resultaat	804,32	-8.903,48
Financiële opbrengsten	434,09	161,96
Financiële kosten	37,47	19,73
Resultaat uit de gewone werking voor belastingen	1.200,94	-8.761,25
Uitzonderlijke opbrengsten	0,00	90,00
Uitzonderlijke kosten	0,00	0,00
RESULTATEN	1.200,94	-8.671,25

XI. Door de partij verstrekte uitsplitsing m.b.t. reclame, propaganda, en vergaderingen inbegrepen verkiezingskosten.

	2005	2006
XI.A. Uitsplitsingen van de rubriek II.B.4 van de resultatenrekening.		
1. Publiciteitskost, propaganda	2.781,31	400.692,47
2. Vergaderingen	62.266,13	86.623,79
3. Verkiezingskosten (detail hierna)		109.891,72
totaal van de rubriek	65.047,44	597.207,98
XI.B. Detail van de verkiezingskosten volgens bestemming.		
1. Verkiezingskosten van de partij en haar geconsolideerde entiteiten		109.891,72
2. Verkiezingssteun overgemaakt aan niet-geconsolideerde verbonden entiteiten		
3. Verkiezingssteun overgemaakt aan mandatarissen (zie ook bijlage X)		
totaal van de verkiezingskosten:		109.891,72
XI.C. Synthese van de verkiezingskosten over het boekjaar		
(+) verkiezingskosten		109.891,72
(-) geactiveerde verkiezingskosten		
(+) geboekte afschrijvingen op geactiveerde verkiezingskosten		
(+) toevoegingen aan voorzieningen voor verkiezingspropaganda		335.031,71
(-) bestedingen en terugnemingen voor verkiezingspropaganda		
(=) invloed van de verkiezingskosten op het resultaat van het boekjaar		444.923,43

11. Groen!*7 augustus 2007*

Hierbij bevestig ik u dat de partij Groen! geen opmerkingen heeft op het verslag van het Rekenhof.

Johan Hamels
Financieel secretaris

11. Groen!*7 août 2007*

Par la présente, je vous confirme que le parti Groen! n'a pas d'observation à formuler sur le rapport de la Cour des comptes.

Johan Hamels
Secrétaire financier

BIJLAGE 3

**SAMENVATTINGEN VAN DE FINANCIËLE
VERSLAGEN OVER HET BOEKJAAR 2006**

ANNEXE 3

**RÉSUMÉS DES RAPPORTS FINANCIERS
RELATIFS À L'EXERCICE 2006**

1. VLAAMSE LIBERALEN EN DEMOCRATEN (VLD)

Het financieel verslag voor de VLAAMSE LIBERALEN EN DEMOCRATEN is opgesteld onder de verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan van de vzw Libera, overeenkomstig de vereisten van artikel 23 van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van de federale Kamers, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, en omvat de gegevens die vermeld zijn in de bijlage bij deze wet, zoals ingevoegd door artikel 14 van de wet van 19 november 1998, met name:

- Een document met de identificatie van de partij en haar componenten;
- De samenvattende rekening van elke component;
- De geconsolideerde rekening van de partij en haar componenten;
- Samenvattende opgave 2006 – evolutie vermogen;
- Het verslag van de bedrijfsrevisor.

De geconsolideerde resultaten van het boekjaar, die uit de geconsolideerde rekening van de partij en haar componenten voortvloeien, vatten volgende gegevens samen:

– Opbrengsten uit de gewone werking	9.125.847,11
– Kosten uit de gewone werking	- 8.756.932,71
– <i>Courant resultaat</i>	+ 368.914,40
– Financieel resultaat	+ 139.597,91
– Uitzonderlijk resultaat	- 349,12
– Resultaat van het boekjaar	508.163,19

De bedrijfsrevisor heeft over de geconsolideerde rekening van het boekjaar een verklaring zonder voorbehoud afgegeven.

2. PARTI SOCIALISTE (PS)

Le rapport financier relatif au PARTI SOCIALISTE a été établi sous la responsabilité du conseil d'administration de l'ASBL FONSOC, conformément aux exigences de l'article 23 de la loi du 4 juillet 1989, et contient les éléments mentionnés par l'annexe à la même loi telle qu'introduite par l'article 14 de la loi du 19 novembre 1998, c'est-à-dire:

- un document identifiant le parti et ses composantes;
- les comptes synthétiques de chacune de ces composantes;
- les comptes consolidés du parti et de ses composantes;
- le rapport du réviseur.

Les résultats consolidés de l'exercice découlant des comptes consolidés du parti et de ses composantes fournissent en synthèse les informations suivantes:

– Produits sur activités courantes	12.407.546,24
– Charges sur activités courantes	- 11.543.981,10
– <i>Résultant courant</i>	+ 863.565,14
– Résultats financiers	+ 158.536,55
– Résultats exceptionnels	+ 347.956,70
– Impôts	- 8.122,24
– Résultat de l'exercice	1.361.936,15

Le réviseur d'entreprises a délivré une attestation sans réserve sur les comptes consolidés de l'exercice.

3. sp.a-spirit

Het financieel verslag voor de sp.a-spirit is opgesteld onder de verantwoordelijkheid van de raad van bestuur van de vzw Beheer en Financiën Kartel sp.a/spirit, afgekort BEFINKA vzw, overeenkomstig de vereiste van artikel 23 van de wet van 4 juli 1989, en omvat de gegevens die vermeld zijn in de bijlage bij deze wet, zoals ingevoegd door artikel 14 van de wet van 19 november 1998, met name:

- Een document met de identificatie van de vzw Beheer en Financiën Kartel sp.a/spirit, afgekort BEFINKA vzw en haar componenten;
- De samenvattende rekeningen van elk van deze componenten;
- De gecombineerde rekeningen van de vzw Beheer en Financiën Kartel sp.a/spirit, afgekort BEFINKA vzw en haar componenten;
- Het verslag van de commissarissen.

De gecombineerde resultaten van het boekjaar, die uit de gecombineerde rekeningen van de vzw Beheer en Financiën Kartel sp.a/spirit, afgekort BEFINKA vzw en van haar componenten voortvloeien, vatten volgende gegevens samen:

– Opbrengsten uit de gewone werking	10.922.753,84
– Kosten uit de gewone werking	- 10.620.678,41
– <i>Courant resultaat</i>	+ 302.075,43
– Financieel resultaat	+ 158.774,41
– Uitzonderlijk resultaat	+ 39.060,23
– Resultaat van het boekjaar voor belastingen	+ 499.910,07
– Belastingen	0,00
– Resultaat van het boekjaar na belastingen	499.910,07

De commissarissen hebben over de gecombineerde rekeningen van het boekjaar een verklaring zonder voorbehoud afgegeven.

4. MOUVEMENT REFORMATEUR (MR)

Le rapport financier relatif au MOUVEMENT REFORMATEUR (MR) a été établi sous la responsabilité du conseil d'administration de l'ASBL GAL, conformément aux exigences de l'article 23 de la loi du 4 juillet 1989, et contient les éléments mentionnés par l'annexe à la même loi telle qu'introduite par l'article 14 de la loi du 19 novembre 1998, c'est-à-dire:

- un document identifiant le parti et ses composantes;
- les comptes synthétiques de chacune de ces composantes;
- les comptes consolidés du parti et de ses composantes;
- le rapport du réviseur.

Les résultats consolidés de l'exercice découlant des comptes consolidés du parti et de ses composantes fournissent en synthèse les informations suivantes :

– Produits sur activités courantes	9.278.519
– Charges des activités courantes	- 8.256.566
– <i>Résultant courant</i>	+ 1.021.953
– Résultats financiers	- 245.803
– Résultats exceptionnels	+ 2.059.363
– Impôts	- 1.888
– Résultat de l'exercice	2.833.625

Le réviseur d'entreprises a délivré une attestation sans réserve sur les comptes consolidés de l'exercice.

5. CHRISTEN-DEMOCRATISCH & VLAAMS (CD&V)

Het financieel verslag voor CD&V is opgesteld onder de verantwoordelijkheid van de beheerraad van de vzw AGORA, overeenkomstig de vereisten van artikel 23 van de wet van 4 juli 1989, en omvat de gegevens die vermeld zijn in de bijlage bij deze wet, zoals ingevoegd door artikel 14 van de wet van 19 november 1998, met name:

- Een document met de identificatie van de partij en haar componenten;
- De samenvattende rekening van elk van deze componenten;
- De geconsolideerde rekening van de partij en haar componenten;
- Het verslag van de bedrijfsrevisor.

De geconsolideerde resultaten van het boekjaar 2006, die uit de geconsolideerde rekening van de partij en haar componenten voortvloeien, vatten volgende gegevens samen :

– Opbrengsten uit de gewone werking	9.821.917,14
– Kosten uit de gewone werking	- 9.742.637,42
– <i>Courant resultaat</i>	+ 79.279,72
– Financieel resultaat	+ 82.610,93
– Uitzonderlijk resultaat	+ 594.785,04
– Belastingen	- 9.952,15
– Resultaat van het boekjaar	746.723,54

De bedrijfsrevisor heeft over de geconsolideerde rekening van het boekjaar een verklaring zonder voorbehoud afgegeven.

6. VLAAMS BELANG

Het financieel verslag voor het VLAAMS BELANG is opgesteld onder de verantwoordelijkheid van de beheerraad van de vzw Vrijheidsfonds, overeenkomstig de vereisten van artikel 23 van de wet van 4 juli 1989, en omvat de gegevens die vermeld zijn in de bijlage bij deze wet, zoals ingevoegd door artikel 14 van de wet van 19 november 1998, met name :

- Een document met de identificatie van de partij en haar componenten;
- De samenvattende rekening van elk van deze componenten;
- De geconsolideerde rekening van de partij en haar componenten;
- Het verslag van de bedrijfsrevisor.

De geconsolideerde resultaten van het boekjaar, die uit de geconsolideerde rekening van de partij en van haar componenten voortvloeien, vatten volgende gegevens samen:

– Opbrengsten uit de gewone werking	7.352.617,27
– Kosten uit de gewone werking	- 6.668.264,46
– <i>Courant resultaat</i>	+ 684.352,81
– Financieel resultaat	+ 196.217,88
– Uitzonderlijk resultaat	- 266,04
– Belastingen	- 12.111,14
– Resultaat van het boekjaar	868.193,51

De bedrijfsrevisor heeft over de geconsolideerde rekening van het boekjaar een verklaring zonder voorbehoud afgegeven.

7. CENTRE DEMOCRATE HUMANISTE (cdH)

Le rapport financier relatif au CENTRE DEMOCRATE HUMANISTE a été établi sous la responsabilité du conseil d'administration de l'ASBL Action Solidaire, conformément aux exigences de l'article 23 de la loi du 4 juillet 1989, et contient les éléments mentionnés par l'annexe à la même loi telle qu'introduite par l'article 14 de la loi du 19 novembre 1998, c'est-à-dire :

- un document identifiant le parti et ses composantes;
- les comptes synthétiques de chacune de ces composantes;
- les comptes consolidés du parti et de ses composantes;
- le rapport du réviseur.

Les résultats consolidés de l'exercice découlant des comptes consolidés du parti et de ses composantes fournissent en synthèse les informations suivantes:

– Produits des activités courantes	5.415.614,85
– Charges des activités courantes	- 5.485.921,60
– <i>Résultant courant</i>	- 70.306,75
– Résultats financiers	+ 66.504,93
– Résultats exceptionnels	+ 6.423,11
– Impôts	0,00
– Résultat de l'exercice	2.621,29

Le réviseur d'entreprises a délivré une attestation sans réserve sur les comptes consolidés de l'exercice.

8. ÉCOLO

Le rapport financier relatif au parti politique ÉCOLO a été établi sous la responsabilité du conseil d'administration de l'ASBL ECODOTA – ECOLO FEDERAL, conformément aux exigences de l'article 23 de la loi du 4 juillet 1989, et contient les éléments mentionnés par l'annexe à la même loi telle qu'introduite par l'article 14 de la loi du 19 novembre 1998, c'est-à-dire:

- un document identifiant le parti et ses composantes;
- les comptes synthétiques de chacune de ces composantes;
- les comptes consolidés du parti et de ses composantes;
- le rapport du réviseur.

Les résultats consolidés de l'exercice découlant des comptes consolidés du parti et de ses composantes fournissent en synthèse les informations suivantes:

– Produits sur activités courantes	3.213.528,97
– Charges des activités courantes	- 3.508.776,98
– <i>Résultant courant</i>	- <i>295.248,01</i>
– Résultats financiers	- 3.205,63
– Résultats exceptionnels	- 4.582,65
– Impôts	0,00
– Résultat de l'exercice	- 303.036,29

Le réviseur d'entreprises a délivré une attestation sans réserve sur les comptes consolidés de l'exercice.

9. NIEUW-VLAAMSE ALLIANTIE (N-VA)

Het financieel verslag over het boekjaar 2006 voor de politieke partij NIEUW-VLAAMSE ALLIANTIE (= N-VA en haar componenten, arrondissementen en provincieraadsfracties) is opgesteld onder de verantwoordelijkheid van de raad van bestuur van de vzw Nieuw-Vlaamse Alliantie, overeenkomstig de vereisten van artikel 23 van de wet van 4 juli 1989, en omvat de gegevens die vermeld zijn in de bijlage bij deze wet, zoals ingevoegd door artikel 14 van de wet van 19 november 1998, met name:

- Een document met de identiteit van de partij en haar componenten;
- De samenvattende rekening van elk van deze componenten;
- De geconsolideerde rekening van de partij en haar componenten;
- Het verslag van de bedrijfsrevisor.

De geconsolideerde resultaten van het boekjaar, die uit de geconsolideerde rekening van de partij en van haar componenten voortvloeien, vatten volgende gegevens samen:

– Opbrengsten uit de gewone werking	1.568.236,61
– Kosten uit de gewone werking	- 1.888.462,24
– <i>Courant resultaat</i>	- 320.225,63
– Financieel resultaat	+ 56.439,36
– Uitzonderlijk resultaat	- 11.320,63
– Belastingen	0,00
– Resultaat van het boekjaar	- 275.106,90

De bedrijfsrevisor heeft over de geconsolideerde rekening van het boekjaar een verklaring zonder voorbehoud afgegeven.

10. GROEN!

Het financieel verslag 2006 voor GROEN! is opgesteld onder de verantwoordelijkheid van de raad van beheer van de vzw Groen Fonds, overeenkomstig de vereisten van artikel 23 van de wet van 4 juli 1989, en omvat de gegevens die vermeld zijn in de bijlage bij deze wet, zoals ingevoegd door artikel 14 van de wet van 19 november 1998, met name:

- Een document met de identificatie van de partij en haar componenten;
- De samenvattende rekening van elk van deze componenten;
- De geconsolideerde rekening van de partij en haar componenten;
- Het verslag van de bedrijfsrevisor.

De geconsolideerde resultaten van het boekjaar, die uit de geconsolideerde rekening van de partij en haar componenten voortvloeien, vatten volgende gegevens samen:

– Opbrengsten uit de gewone werking	1.608.290,64
– Kosten uit de gewone werking	- 908.940,14
– <i>Courant resultaat</i>	+ 699.350,50
– Financieel resultaat	+ 11.783,04
– Uitzonderlijk resultaat	+ 10.989,60
– Belastingen	0,00
– Resultaat van het boekjaar	722.123,14

De bedrijfsrevisor heeft over de geconsolideerde rekening van het boekjaar 2006 een verklaring zonder voorbehoud afgegeven.